

Rejtő Jenő

— KÖNYV-ÉRTÉKELŐ —

A fehér folt

— KÖNYV-ÉRTÉKELŐ —

Vesztegzár
a Grand
Hotelben

P. HOWARD

A FEHÉR FOLT

2. KIADÁS

NOVA IRODALMI INTÉZET

A SZERZŐTŐL
KIADÁSUNKBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

AZ ELVESZETT CIRKÁLÓ
A SZÓKE CIKLON
BRADLEY TAMÁS VISSZAÜT
AZ ELŐRETOLT HELYŐRSÉG
A FEHÉR FOLT
A LÁTHATATLAN LÉGIO
AZ ELÁTKOZOTT PART
PISZKOS FRED A KAPITÁNY
A 14 KARÁTOS AUTÓ
A HÁROM TESTŐR AFRIKÁBAN
POKOL ZSOLDOSAI
MENNI, VAGY MEGHALNI

Copyright by Nova 1941

Minden jog, film, dramatizálás, fordítás stb. fölött ki-
zárólag a Nova Irodalmi Intézet, Budapest,
— VI., Andrássy-út 32. rendelkezik.

K. J. nyomda, VI. Lovag-u. 20

A. 17.293

ELŐSZÓ

A fehér folt Délnyugat-Afrika egyik angol gyarmata és a Nigger vidéke között terült el. Ma már nem létezik. Rózsaszínre festették a térképészek, mintegy jelképezve a kiontott vért, amely egy-egy fehér folt bekebelezésének elengedhetetlen előzménye. Valamikor sok-sok fehér folt terült el az atlaszon. Csak a parti részek színesedtek lassacskán, ahol az első portugál, holland és angol telepek kikötöttek, hogy megvessék lábukat és az impérium lobogójának állványát. Egyre több és több területet jeleztek szimbolikusan a térképészek rózsaszínnel, egyre több és több piros festékanyag omlott az eleven palettákról, sárga sivatagokban és dzsunglelek évezredes árnyékában.

Azután zümmögni kezdett a dinamó, megindult az iparosodás, versengés a nyereségért és a nyolcvanas évek kolonizálási láza elnyelte a térkép leg-hatalmasabb fehér foltjait is. Pedig a hódítók tudják jól, hogy valamikor elkerülhetetlen lesz a pillanat, midőn a fegyver, az ész és a tekintély szuggeszciója dacára, Európa szorító karja, amely fojtogatón öleli át az Egyenlítőt, bénultan fog lehulni erről a féltékéről. Am't nem végezhetett el a hőség, a malária, a dús párák és a fejetetejére ált világ millió ellenséges életkörülménye, örök hűségessé szövetségesei a bennszülötteknek; azt elvégzi majd az egyszerű lélektani átalakulás, amellyel a trópusi emberfajta egy napon tudatára ébred annak, hogy a fehér ember épp olyan, mint ő, csak a bőre más színű...

Néhány apró fehér folt még akad a térképen. Ezeket már nem olyan könnyű meghódítani, mert nemcsak a bennszülöttek védik kezdetleges dárdáikkal, vagy ócska Remington és Riffle puskáikkal, hanem a féltékeny nagyhatalmak is a körmére néznek egymásnak. Némely földdarabot olasz tankok és gépfegyverek óvnak, hogy ne jusson angol kézre, a másikat angolok zárják el a németektől, vagy japánok a franciáktól és miután a meghódított területek közigazgatásával is elég baj van, egyik fél sem szívesen keveredik diplomáciai bonyoda'makba egy-egy fehér foltért a másikkal. Mert ha egyszer összemarakodnak a koncon, azzal végleg megingatták uralmukat a Déli tengertől az Atlanti óceánig. Azelőtt könnyű volt egy fél világrészt is meghódítani, hiszen csak ember kellett hozzá, csak fegyver és vér. Ma egy kis fehér foltért nehezebben indulnak el a tankok és menetoszlopok, mert demarókat, megtorlásokat, sajtóháborút s szankciókat idézhet elő. És a diplomaták esetleg ötvenezer ember kiontott piros véréből nem félnek úgy, mint tíz fehér aktától.

II.

Lunga ország tehát békében élte a maga primitív boldog életét. Az olaszok vigyáztak a franciákra és az angolok garantálták integritását a németekkel szemben. Az egész foltnyi terület a'ig ért meg egyetlen diplomáciai lépést a feszült hangulatban, amely a világ légkörét nyugtalanná tette.

Lunga országot északról a Niger egy hajózhatatlan ága és néhány hatalmas hegylánc zárta el. Csak délről volt megközelíthető, az angol gvarmat felől, amelynek határán évtizedek óta nyugodtan feküdt egy kis helyőrség. A határmenti helyőrsé-

gen túl, Lunga ország kezdődik Carver ezredes volt a parancsnok. Az una mas egészségtelen álmás elég jelentős személyiséget kívánt meg, mert tapintatot és okosságot igényelt, hogy a szabad kannibál ország lakosaival ne keveredjen az angol parancsnokság ellentétbe és mégis meg tudja őrizni a birodalom tekintélyét. Forgalom alig volt, egyegy kereskedő, vagy misszionárius érkezett a postagőzőssel és kért bebocsátást Lunga országba. Ezeket Thomas kapitány figyelmeztette, hogy saját felelősségükre bocsátja őket át a határon, ahol Angliának nem áll módjában megvédeni, sem megtorolni vagyoni és személyi sérelmeket.

Ujabban valami Nyersanyagkutató Társaság engedélyt kapott Lunga ország főnökétől, hogy kutatasson, amiért bizonyos bért fizetett a bushman királynak. Most már több európai és több rakomány áru is érkezett az ország belseje felé. Az angol katonaság vezetői aggódva nézték:

— Ha ezekkel valami baj lesz, azt már nem nézheti Anglia ölbetett kezekkel, — mondta Carver.

— Ez az angol iparmágnás valami Sir Halley nyújtogatja ki hosszú kezeit Lunga ország felé.

— Ismerem — mondta Carver. — Francia-Marokkóból küldi az embereknek ide a póstát, amit tőlünk továbbítanak a vadonba. Nekem is írt . . . Legszívesebben a nyakánál fogva löknék ki minden fehért, aki idejön hogy bebocsájtssuk Lunga országba. De ennek a Halleynek van valami befolyása Londonban a gyarmatügynél . . .

— Ugy látszik nem tudja, — mondta Thomson, — hogy az emberei milyen veszélyes területen dolgoznak

— Sajnos, azt hiszem ő tudja, csak az emberei nem. Jövő héten szabadságra megyek. Átutazom majd Marokkóban és beszélek vele.

Alkonyodott. Nyugalmas, békés hangulat ülte meg a trópusi tájat és a blokkház felől áthallatszott a vidám tommyk takaródója.

ELSŐ FEJEZET

Egy magándetektív karrierje kezdetét veszi.

Samuel Bronson angol állampolgár léteére francia Afrika fővárosát, Marokkót választotta állandó lakóhelyéül. A konjunktúrakutatás módszerével jelölte ki életpályájának, a Pinkerton óta annyira elterjedt és regényessé vált magánkutatói mesterségét. A kutatásra való hajlamoság mindig megvolt benne. Képes volt például a legsivárabb napokban is felkutatni olyan ismerőst, akinél még néhány frank erejéig hitelt talált. Egyszer kinyomozta, hogy Algirban él egy nagybácsija, aki rendkívül vagyonos és mítsem tud e becses családi kapcsolatáról. A csökönyös nagybácsi később sem akarta elismerni a rokonságot, amely nem meggyőző okiratokon, hanem Samuel Bronson érvelésein alapult, mindamelllett az útiköltségen kívül még maradt is valami Samuel zsebében abból az összegből, amelyet „családtagmegváltás” címen juttatott neki ez az öreg úr, miután írásba foglalták, hogy Samuel Bronsonhoz és annak családjához semmi féle kötelék nem fűzi.

Későbbi konjunktúrakutatása során jött rá, hogy Marokkóban igen szép haladó irányzatot mutat fel a bűnözés. Hogyan lehet ezt a konjunktúrát kihasználni? Háromféleképpen. Elsősorban mint bűnöző, másodsorban mint rendőr, harmadsorban, betörés, or- és rablógyilkosság elleni biztosítóintézménnyel. A legutóbbi vállalkozás nem jöhetett szóba, miután az ilyen természetű társaság alapítá-

sához szükséges néhány millió font a'aptókét. Samuel Bronson pillanatnyilag nélkülözötte. Az első sorban megjelölt bűnözéshez többé-kevésbé ép erkölcsi érzéke miatt nem érezte magát alkalmasnak. Maradt tehát a bűnözés virágzó konjunktúrájának szintén virágzó reakciója; a nyomozói mesterség.

Mister Bronson jelentkezett a rendőrségen, kérve alkalmaztatását a főfelügyelői karba. Kérése gyorsan járta meg az összes fórumokat, mert már tíz perc múlva ismét az utcán volt és hogy ajánlatát nem fogadták tárt karral, azt bizonyítja az a körülmény, miszerint Mr. Bronson még ma sem tagja a marokkói rendőrségnek.

Ilyen előzmények után nyitotta meg a Bronson & Bronson magánnyomozó intézetet. A kettősnevű cégnek mindkét alapítóját egyedül képviselte és csak a jó hangzás kedvéért írta ki kétszer a vezetéknevét. A megnyitás ünnepélyes formái lényegesen egyszerűbbek voltak, mint a Queen Mary vízrebocsájtása, vagy a Királyi Akadémia centennáris ülése, mert mindössze arra az egyetlen ünnepélyes beiktató eseményre szorítkozott, midőn a cég két tulajdonosa Samuel Bronson személyében megjelent lakása ajtaja előtt egy réztáblával és egy kalapáccsal, fogai között négy darab szöggel és a levelesláda fölé odaerősítette a táblát. Ez a változás később különböző kontraverziákra adott okot lakásadónőjével, özv. Collesnéval.

Bronson modern ember volt és tudta jól, hogy minden igazi nagystílusú vállalkozás alapja a reklám. Olyan kitartóan üldözte újságíró ismerőseit, ami elegendő lett volna Marokkó legnagyobb bűnözőinek leleplezéséhez. Így sikerült néhány elbeszélő formában megírt hirdetést becsempészní a lapokba. Ezek a közlemények arról számoltak be, hogy miképpen leplezte le Mr. Samuel Bronson (a világhírű mesterdetektív), a newyorki „Safehiéná-

kat“, miután öt világrész rendőrsége gummibottal ütötte a nyomukat, hiába. Ugyancsak Mr. Samuel (a mesterdetektív) kerítette hurokra a „fontoskodó Morgant“, aki nyolc éven át éjjel-nappal angol fontot hamisított. A párisi „Nagy Kés“ társaság, amely név alatt a világ valamennyi szakképzett rablógyilkosa tömörült egyesületbe és alapszabályai átmenetet képeztek a részvénytársaság és a népszövetség alapokmánya között, ugyancsak Mr. Bronsonnak köszönhetette a vesztét.

Taán felesleges megjegyeznem, hogy a „safehiénák“, a „fontoskodó Morgan“ és a „Nagy Kés“ társaság, kivétel nélkül a mesterdetektív fantáziájában születtek meg, fogatták el és végeztettek ki. Sajnos, a közlemények egyetlen megbízás erejéig sem lendítették fel a Bronson & Bronson magánkutató vállalatot. A nagy részvétlenség már-már csőddel fenyegette a céget, amelyet a vállalat egyetlen nagyobb hitelezője, Mr. Bronson szabója idézett volna elő, ha az utolsó pillanatban nem ragyog fel váratlan fényességgel a mesterdetektív szerencsecsillaga.

Meleg nap délutánja volt, az esős évszak vége felé, midőn a langyos párok behatolnak az izületek közé, úgyhogy az embernek minden idegszála fáj. Különösen fokozza ezt a fájdalmat Mme. Colles, aki ott áll az íróasztal előtt a lakbérre vonatkozó monoton kérésével és bizonyos költségszáma előzetes bejelentésével, amely a közeljövőben elárvolitandó cégtábla kapcsán felmerült négy nagy lyukat illeti a falbavert kampós szögek miatt. Özv. Mme. Colles még soha életében nem állt közelebb ahhoz, hogy valamit a fejéhez vágjanak, mint ezen a délutánon.

És ekkor csengettek. A Bronson & Bronson cég első kliense érkezett meg. Hatalmas, ősz ember, feltűnően jól öltözött. A látogató Sir Geoffrey Hal-

ley volt, Délafrika egyik leggazdagabb iparmág-nása.

— Mr. Bronson, — mondta, miután leült, — megbízásom van az ön számára.

— Özvegy Madame Colles, — szólt a mester-detektív, — nyomban hagyja el a szobát!

És úgy történt minden. Sir Halleynek valóban megbízása volt és az özvegy Madame sietve elhagyta a szobát, mert Mr. Bronson kéze egy szokatlanul nehéz bronzhamutartón pihent agresszíven.

II.

Geoffrey Halley gyönvörű pályafutását, mint petróleummunkás kezdte Bakuban. Még abban az időben, midőn a bakui viszonyokkal igen sokat foglalkoztak az újságok, nem a legkedvezőbb bírálat formájában. Napirenden voltak a korbácsolások, sőt a petróleumtársaság közegei még halálos ítéleteket is hajtottak végre, amennyiben nem egy izgága embert lőttek le ott akkoriban. A civilizáció régen betemette időhomokjával a nagyipar fejlődésének ezt a szégyenletes periódusát és ha most Sir Geoffrey Halley esetében megemlékezünk róla, ez csak azért történik, hogy különös, markáns jellemét és enyhén szólva markáns tetteit érthetővé tegyem az olvasó előtt.

Az úgynevezett self made-meneknek általában kétféle típusa ismeretes. Az egyik fajta a nélkülözéstől és szenvedéstől emlékeinek hatása alatt a hatalom csúcsán is, demokrata, humanista, az elnyomottakkal szemben megértő lesz. A másik típus ennek az ellentéte. Megkeményítette a szenvedés, kamatostól adja vissza embertársainak, amit elszenvedett, közömbössé vált a jajgatás és a kínval

szemben és magában általában azt mondja: „én sem haltam bele“. Sir Geoffrey Halley ezt a faitát képviselte. Üzleteit a könyörtelen célratörés jellemezte. Kevés eszköztől riadt vissza, amely alkalmasnak látszott arra, hogy a hatalmát és érdekköreit fokozza. Zseniális ember volt, műveletlen, zsarnok és önfelelő. A vállalatainál, vagy a tőzsdén éppúgy keresztülvitte az akaratát, mint otthon a családi életben.

Emberek, akik ártani próbáltak neki, márholnapra eltűntek. Volt, amelyik nagy darab kuncot kapott, volt amelyik egy revolvergolyót. Ezeket a apróbb ügyeket alvezérei intézték belátásuk szerint. Sir Geoffrey nem foglalkozott csekélységekkel. Olykor talán visszariadt volna, ha megtudja, hogy érdekében milyen eszközöket alkalmaznak vazallusai.

Legutóbb egy hírlapíró tragédiája kavarta fel ellene a közvéleményt. „Bob“ álnéven írt az újságba és egy régi tekintélyes nemesi családból származott. A Bob néven megjelenő cikkek hosszú ideig foglalkoztak Sir Geoffrey ügyeivel. Fényképek jelentek meg az ugandai gummiültetvényekről, felégetett néger falvakról, agyonkorbácsolt bantukról. Ennek a Bobnak a tevékenysége olyan veszélyesen precíz és hatásos volt, hogy Sir Geoffreynak kishíján a nyakát törte. Kormánybiztosról, vizsgálóbíróról suttogtak már, midőn egy nap a Marokkóban időző Bob eltűnt. Először azt hitték, hogy hazutazott Londonba majd miután Londonból is ke-restették, a rendőrség végül kiderítette, hogy azonos azzal a hullával, amelynél semmiféle igazoló írást nem találtak és néhány nap előtt akadtak rá a külvárosban. A halál okát egy súlyos tárggyal leadott ütés okozta, amely ióformán az egész kono-nvát bezúzta. Halley, aki szívesebben szerelte le az ellenfeleit pénzzel, nem tudott erről a gyilkosságról.

ról és erélyes vizsgálatot indított a bizalmi emberek között. Semmit sem derített ki. Azért sejtette, hogy közvetve előidézte elő az újságíró halálát és ez volt az egyetlen eset, ami sok-sok éjszakai nyugalmát zavarja meg. Egész kis vagyonba került „Bob” halálának az ügyet elintézni a napirendről. Utóbb még az is kiderült, hogy a meghalt újságíró aktatáskájában felhaborító bizonyítékok voltak a Lunga országban alakuló Nversanyag Kutató Társaságról, amely Haney egyik vállalkozása volt és a bennszülötteken kívül a francia hatóságoktól bérbevett arab fegyverekkel építették a töltéseket és irtották az őserdőt. Ezek a fényképek és feljegyzések szintén eltűntek.

Sir Geoffrey Halley özvegy ember volt. Ertvetlen leánya, Lilian mindazt megkapta nevelésében, amit apja a Sohoban egy zöldséges pincében eltöltött gyermekkor idején, elmulasztott. Lilian az édesanyja külsejét örökölte. Keesesalakú, finomvonású leány volt. Természetében már az apai örökség dominált. Önféjű volt, dacos és makacs. A svájci zárda, az előkelő londoni társaságok táncestélyei, nem lágyíthatták meg az ellenkezésnek, a csökönyösségnek azt az ősi erejét, amellyel mindig a saját akarát igyekezett érvényesíteni. Elsősorban ez volt az oka, hogy huszonhároméves korában rendkívüli szépsége dacára még leány volt. A gyengéden közeledő férfiakba valósággal belefojtotta az érzelmeket. Ellenállhatatlanul kitört belőle a nevetés, ha valaki szépen nézett rá, nem is szólva szerelmi vágyáról. Lilian mellett három hétnél tovább nem bírta ki udvarló. Az udvarlók csak úgy lehettek együtt vele, ha beült Lilian kis tűzpiros autójába, amelyen a leány a nap nagyobb részében összevissza száguldozta a várost. Egyszerű lekivilágú fiatal emberek, akik szerettek volna sokáig élni, már itt elmaradtak. Aki ezt kibírta és lenyelte

a leány örökös parancsolgatását, az belefáradt a felfordított életrendbe, amely Lilian szeszéiye szerint, délelőtti táncolással, éjszakai tenniszezéssel, luncsölés helyetti csónakpartival alakult ki mindig máskép.

Igy került a sor azokra az összezsapásokra, amelyek apa és leánya között egyre sűrűbbek lettek. Sir Halley ragaszkodott ahhoz, hogy Llian férjhezmenjen. Llian ragaszkodott ahhoz, hogy Sir Halley békében hagyja.

— Férjhez kell menned!! Huszonhárom éves vagy!

— Mégsem élem le az életemet egy tacszóval, vagy egy fajankóval! Legszívesebben odaadnám nekik a pénzemet, csakhogy hagyjanak békén.

— Ez mégsem mehet így tovább!

— Eszem ágában sincs férjhezmenn!

— Itt van ez a Roland Rockfield...

Napirenden voltak ezek a dialógusok. Különösen mióta Roland Rockfield feltűnt. Sir Halley egy régi barátjának és milliárdos üzletfelének a fia volt és az önfejű apa csökönyös leányára akarta kényszeríteni Mr. Rockfieldet férjnek. Ez még jobban elmérgesítette a helyzetet apa és leánya között.

Kikerülhetetlenné vált egy döntő összezsapás közöttük. Ez azon a délelőttön volt, amikor Carver ezredes kereste fel Sir Halleyt. Az ezredes szabadságáról tért vissza Sierra Leonába és útközben látogatott Marokkóba. Szerette volna rávenni Halleyt, hogy szüntesse be a Lungaországban folyó nyersanyagkutatót.

— Az én ezredem teljesíti a határőrszolgálatot Lunga király birodalma előtt — mondta Sir Halleynek, mikor együtt ültek. — Ismerem az ottani viszonyokat. Ez a terület csak a mi oldalunkról, angol területről közelíthető meg, ezért belga, francia,

olasz részről több burkolt figyelmeztetést kaptunk, hogy a nagyhatalmak semmi esetre sem túrnék el az okkupációt. Nézze, itt van a térképen Lunga ország. Fehér folt. Senk é. Ha angol katonaság tenné be a lábát erre a földre, beláthatatlan bonyodalmakat okozna. Ez a néger király nagyon jól tudja, hogy a többi gyarmati hatalmak öröködnék a függetlensége felett Angliával szemben. Ön úgy hallom, megállapodott vele, hogy birodalmának területén próbafúrásokat végezhet, gummit gyűjthet és arany után kutathat. Jelenleg néhány fehér ember már ott tartózkodik az ön megbízásából és állandóan újabb európai megbízottai jelennek meg a „fehér folton.“ Az angol hadsereg nincs abban a helyzetben, hogy ezeket az embereket megvédelmezze, még akkor sem, ha ott előttünk ölik meg őket.

— Tökéletesen megbízom a néger királlyal kötött szerződésben, — mondta hűvösen az iparmág-nás.

— Eh uram, nekem beszélhet bennszülött királyok tisztességéről. Ön nagyon jól tudja, hogy ezen a vidéken néhány fehér ember élete mit ér a gyarmati hadsereg nélkül. Nézze meg, hogy ennek az eredményesen kutató olajvállalatnak a részvényei milyen értéktelenek a tőzsdén. Pedig ott van elég nyersanyag!

— Éz viszont az én károm ezredes úr, mert a majoritás az enyém.

— De a kockáratott emberéletek nem az önéi.

— Az angol hadsereg presztízse megóvjá őket minden veszélytől. Vagy azt hiszi, hogy ha bennszülöttek mészárolják az angolokat, erre nem történik semmi? Kényszerítheti bármelyik nagyhatalom Angl át arra, hogy állampo'gárainak legyilkolását eltűrje?

— Nem! Ha ez megtörténik, akkor az én ezre-

dem be fog vonulni és a térképen egy fehér folttal többet jeleznek rózsaszínűre.

— És gondolja, hogy a gyarmatügyi minisztérium ezért felelősségre von engem?

Carver elgondolkozott.

— Nem. Azt hiszem titokban hálások lennének önnek, mert ebben az esetben senki nem szólhatna a hódítás ellen — és kis szünet után hozzátette, — és a részvények ugrásszerűen emelkednek majd, miután angol helyőrséget kap ez az ország.

— Mi aggasztja tehát?

— Az, hogy az én ezredem csak akkor kap utasítást a bevonulásra, ha a fehéreket már lemészárolták. És ezeknek az életét sem az ön bőséges tőzsdenyereségei, sem az angol gyarmatügyi minisztérium nem adhatja vissza.

— A gyarmati civilizáció mindig áldozatokat követelt. És véres atrocitások irányítják úgy a közvéleményt, hogy a hódítás jogos lépésnek látszik.

— Szóval ön titokban nem is bánná, ha lemészárolnák a fajtestvéreit, csak azért, hogy a nyomába következő angol hódítás szilárd helyzetet teremtsen az ön számára a tőzsdén?

— Ezredes úr, — mondta kissé bántóan, — az emberiség érdekeit nem nézhetjük ennyi kicsinyes szentimentalizmussal.

Carver ezredes felállt, bólintott és otthagya Sir Halleyt. A búcsú pillanatában nem a legkellemesebb jelzőket gondolták egymásról. Az angol ezredes nyomban elhagyta Marokkót és állomáshelyére utazott, Gambába. Miután a nagyipar keze hosszú, a hadügyminisztériumból „bizalmas“ leirat formájában, nagyon helyes kis orrot kapott, „bizonyos egyéni iniciatívák“ miatt, amelyek legfelsőbb véleményekkel szöges ellentétben vannak és „meg-

haladják egy ezredes hatáskörét és informáltságát.“

Még egy látogatót figyelt meg Lilian az édesapjánál ezen a délelőttön. Hatalmas, szélesvállú embert, akinek a nyakán zsinóron revolver lógott le bricsesze zsebéig, magasszárú csizmát viselt, ennek a szárát állandóan egy vékony, szívós bambusznáddal csapkodta, kalapját a szobában sem vette le, csak éppen hátratulolta a trópusi sisakot a tarkójáig és bagót rágott. A két méter magas ember arca durva volt, de látszott rajta, hogy okos. Cinikus vidámság ült a vonásain. Lilian sokszor nézte a függönyhasítékán át, titokban, atyja látogatóit, akik a legkülönbözőbb fajtájú emberek voltak, államtitkártól távoli dzsungelből érkező bennszüöttékig. Ez az ember különösen eredetinek és érdekesnek látszott és csak igen kevésbé tisztelte Sir Geoffrey Halleyt.

— Atkozott szerencséje van Halley... Azt hittem már soha többé nem kell visszamennem robotolni a pokolba... Halló! Hol az az ördög-pofájú kölyök! Pálinkát hozzál! Sok jéggel és szódával!... Bánom én! Whisky vagy amit akarsz!... Hát ide hallgasson Halley! Huszonöt éve dolgozom, mint a barom és mindig a legnyomorúságosabb pokolban! Különben maga tudja!... A nagy lázadás idején Szumatrában, azután Holland-Borneon, mikor a dajak fejvadászok fénykorukat élték és ott voltam tizenhatban, mikor a Maláji félszigeten Tok Dzsongut támadta hátba az angolokat... Mindig csak olyan telepekre küldtek, ahol a klíma, a bennszülöttek öldöklőek voltak... Tízezer fontot kaptam jutalmul, mert Sziamban jóformán egyedül védtem meg a bangkoki Takarékos, ahol valamennyi vállalat egy heti munkabére feküdt, nem is tudom hány millió tikál... Köpök az egészre!... Végre is hálátlan, piszok banda mind... A májamban odavan!...

Ezt nem adhatják vissza... És Indokínában kezdte csontjaimat a rheuma...

— Még így is maga a legkülönb, Morton és most olyan vállalkozásban lesz része, hogy gazdag emberré teszem...

— Hé! Te sátán! Még pálinkát!... Nézze Halley, ne cifrázza a dolgot. Megint cirkuszt rendez valahol és egy pár száz feketebőrűt kell a túlvilágra exportálni. És ehhez nem adnak katonát. Ilyenkor szoktak nekem hízelegni... Egye fene! Ha már arra jöttem a világra, hogy sötét emberek szekerét toljam és sötét vállalatok számára vért csapoljak a feketékből, hát csapok. Apropos, csapolás: a fenébe is, miért nem tart rendes sört a háznál!... Hát akkor miért nem azt adnak mindjárt! Sört te kutya boy!... De ha arzénal van hűtve, maga ihatja meg!... Ide hallgasson uram: ötvenezer fonttal akartam nyugalomba menni két hónap előtt... És asszony keveredett a dologba! Asszony! Meg kártya... Két hét múlva ott tartotiam, ahol huszonöt év előtt! Egy vasam sem volt! Mementem vissza a pokolba dolgozni!... Hát most itt vagyok és mondja meg gyorsan milyen gazember-ségről van szó.

— Kissé nyersen fejezi ki magát...

— Pokolba a síma szavakkal! A söre jó...

Az üres üveget a verandán keresztül kihajította az utcára, kényelmesen hátradőlt a fotelben, újabb üveget töltött ki és lábát felrakta az íróasztalra.

— Maga Nyugatafrikában még nem volt Morton. Nem rosszabb és nem jobb, mint Szumatra, vagy Indokina. Koncesszióm van ott Lunga ország királyától nyersanyagkutatásra. A kutatások eredményesek. Lunga ország fehér folt a térképen: senkié. De azt hiszem, idővel angol befolyás alá fog kerülni...

Erről a fogalomról lehetett valami véleménye Mortonnak, mert nagyot köpött a perzsaszőnyegre és újabb üres üveget hajított keresztül a verandán, pontosan a legdrágább La France rózsákka díszített angol kert közepébe. De nem szólt semmit Halley nyugodtan nézte, ismerte és megszokta az embereit:

— A vén főnök nagy gazember, de olyan árat kap tőlem a koncesszióért, hogy eddig meg sem mukkant és bennszülött alattvalói tisztességesen dolgoznak a telepemen.

— És ha én ott leszek, még tisztességesebben dolgoznak majd.

Csend volt. Fixirozták egymást.

— Nézze, — mondta Halley, — én egyáltalán nem akarom, hogy túlságosan elkényeztessék ezeket a fekete fickókat. Tudja, ott néhány fehér él közöttük egyedül és miután rettegnek egy esetleges lázadástól, nagyon is keztyús kézzel bánnak a bennszülöttekkel. Viszont én rendesen fizetek a főnöknek, nekem dolgozzanak!

Az óriás elgondolkozva nézett maga elé.

— Viszont maga nem fél a lázadástól Halley. Ha jól sejtem, nem fizetne éppen rá az úgynevezett „angol befolyásra“.

— Igaza volt az előbb! Pokolba a síma szavakkal! Erős emberekre van szükségem, akik akkor se félnek a bennszülöttektől, ha nem a dadájuk járkal mögöttük a huszonhat gépfegyverrel. És magának veszett híre van. Ha szelíd elbánásra lenne szükségem, akkor most egy misszionárius ülne itt előttem és nem a legszebb rózsáimat tördelné össze a sörösüvegekkel. Én alkalmazom magát munkafelügyelőnek és ha önhibáján kívül kénytelen lesz a telepet elhagyni, egyévi fizetése húszezer font.

— All right!

— Holnapután indulhat Mr. Morton. Átadok

magának néhány szerződési blankettát és 20.000 frankot, hogy alkalmazzon emibért, amennyit akar.

— Rendben van. Holnapután itthon vagvok. Rég szórakoztam már Mellahban. Ott minden este van valami verekedés. — Nagyokat csapkodott a csizmájára. Átvette a pénzt és a szerződéssémákat. — Majd keresek kemény munkatársakat. — És elment.

Lilian már a beszélgetés elején abbahagyta a hallgatózást. Nem érdeke ték az üzleti ügyek. Ezért nem értette, hogy az apja, még mindig Carver ezredes látogatásának hatása alatt, miért rosszkedvűbb, mint egyébként.

— Beszéljünk még egyszer okosan, Lilian...

— Apus hagyjál békén. Utálom Rockfieldet és senkihez sem megyek férjhez.

Halley az asztalra csapott.

— Elég volt! Most van...

— Hagyjuk a parancsokat. Nem akarok tisztetlen lenni veled szemben, de ezen a ponton nem parancsolhatsz nekem.

— Ugy! Szóval azt hiszed, az fog történni, amit te akarsz?

— Ebben az esetben igen.

— És ha megvonom tőled az autót? Ha megvonom az anyagi támogatást ehhez az eszeveszett életmódhoz?! Nem sajnállok tőled semmit, de tudni akarom, hogy miért szórod két kézzel a pénzt ruhákra, ékszerekre, új autókra és...

Most Liliannek ment a fejbe minden vére:

— Elég! Ezt nem vártam volna tőled! Egy fillért sem fogok költeni a pénzedből! És nem folytatom tovább ezt az eszeveszett életmódot!

— Hanem mit csinálsz?

— Ha tudni akarod, van saját bankszámlám is! Egy évre legalább elég! Itt hagyom még ma a házadat és rövidesen férjhez megyek. Keresek

majd egy szegény majmot, akivel házasságot kötök és akkor nem zakiathatsz tovább ezzel a kérdéssel.

— Nézd Lilian... — kezdte szelídebben Halley, de a lánya már kisietett a szobából és bevágta maga után az ajtót, hogy csak úgy döngött. Aki azt hiszi, hogy Sir Halley ezen a nevelésmódon bosszalkodott, az téved. Bizonyos megegyéssel dörögte maga elé:

— Az én lányom...

III.

Igy került Sir Geoffrey Halley Samuel Bronson mélységesen elhanyagolt magánnyomozó irodájába.

— Ön tehát Mr. Bronson elhelyezkedik egy autóban a kapuval szemben. A leányom kocsija könnyen felismerhető, tűzpiros lakkozása van és a villa előtt áll. Chrysler gyártmány. Ezt az autót ezentúl követi. Ha a világ végére megy, akkor is. Nem hiszem, hogy Lilian beváltja a fenyegetését, de ha elszökne, ebben ne akadályozza meg.

— Akkor tulajdonképpen mi a teendőm.

— Teendője meglehetősen nehéz lesz.

— Hm... Félek, hogy ez majd nagyon megdrágítja...

— Költséggel ne törődjön. A leányom oda megy, ahová akar. Saját bankszámlája van, — mondta büszkén. — Csak egyet nem tehet. Nem mehet férjhez. Ezen a ponton áll ön majd feladata magaslatán. Ha Lilian elszökik Algirba vagy Dakarba, vagy hazamegy a néjéhez Londonba, vagy álnéven Párisba utazik: ön csak követi illő távolságtól. De ha férjhez akarna menni, ha valami lehetetlen alak túl közel férkőzik hozzá, ön tűzön-vizen

át megakadályozza a házasságot. Ha kell, félreveri a harangokat, alarmírozza a tűzoltóságot, vagy a rendőrséget, hívja ki párbajra a vőlegényt és szúrja le, vagy rabolja el, minden tettéért vállalom a felelősséget és a költséget. Végül, ezt jól jellemezze meg: végül, ha a leányom újra visszatér hozzám, ami rövid idő kérdése, maga húszezer fontot kap. az összes költségen felül, ahol legalábbis öt-hatezret lesz alkalmam lopni.

— Sir! Az én költség számláimról...

— Nem érdekel. Ön félórán belül megkezdi működését.

— Nehéz ügy, — mondta Samuel tünődve, — pillanatnyilag annyi fontos megbízásom van...

— Akkor úgylátszik, tévedtem, — mondta Sir Halley és felállt, — információim szerint önnek fennállása óta még egyetlen ügye sem volt és éppen ezért választottam magát, hogy éjjel-nappal az én megbízásommal foglalkozhasson...

Fél óra múlva Samuel Bronson Mercedes kocsijában a szemközti ház előtt figyelte Miss Lilian Halley tűzpirosra zománcozott Chrysler kocsiját.

MASODIK FEJEZET

*Lilian valóban megszökik, Mister Bronson
karrierje folytatódik*

A lány remegve a dühtől, ment vissza szobájába. Legszívesebben a falhoz csapkodott volna mindent, ami a keze ügyébe került. Mit is csináljon? Ezt a kérdést most alaposan el fogja intézni. Itt van Zarina!... Ez a kedves néger asszony, aki mindig gyümölcsöt hoz ajándékba. A kisfia egyszer legurult a Kutuba mecset lépcsőjéről és Lilian épp arra haladt a kocsijával. Felvette a kis néger

gyereket, aki eltörte a lábát és kórházba vitte. Azután is meglátogatta néhanyszor a fiúcskát, ajándékokat vitt neki, külön szobában ápoltatta, amíg csak fel nem gyógyult. Zarina azóta sűrűn kereste fel Liliant, olykor a kisfiút is magával hozta, de sohasem mulasztotta el, hogy gyümölcsöt ajándékozzon a lánynak. Zarina valahol a Mellah negyedben lakik és zöldséget árul. Nagyszerű! Elmegy Zarinához, ott megbújik, ha kell három hétig is, az apja természetesen boldog lesz, mikor visszatér és akkor majd ő diktálja a fétételeket. Mellesleg milyen egyszerű élmény, egy néger asszony házában élni. Talán elég lesz néhány nap is ebből a leckéből. Azonnal elmegy a Mellahba és megkeresi ott Zarinát...

— Miss Cummings van itt, — jelentette a szolgálga.

Cummings! Dora Cummings, akivel együtt jártak Londonban iskolába. Már jött is, a kissé csontos, magas, de csinos arcú Dora. No nézd csak! Alig változott valamit!

— Drága Lilian! H'szen te nem is változtál semmit! — Messziről jött hölgyeknél ez olyan szokványos üdvözlés, mint mikor két fiatalember azt mondja egymásnak: Halo boy!

Lilian egy pillanatra megfeledkezett mindenről, örömmel adta át magát ennek a kellemes viszontlátásnak

— Hogy kerülsz ide Marokkóba, Dora?!

— A nagynéném küldött tanulmányútra. Eredetileg csak Algirig terveztem az utat, de mikor hallottam, hogy itt vagy, nem tudtam e'lentállni a kísértésnek. Mondd, van már vőlegényed?

Ez a kérdés újra eszébe juttatott mindent Liliannek. És miután edd'g nem volt senki a környezetében, akinek panaszkodhatott volna, Dora Cummingsnek sírt el őszintén a baját.

— Ez borzasztó! — mondta Dora. — Nem kell feministának lenni ahhoz, hogy felháborodjon az ember az ilyen apai zsarnokságon.

— Én nem akarok férjhezmenni addig, amíg nem érzem, hogy szeretek valakit. És különben sem tűröm, hogy apus presszionáljon!

— Igazad van. Látnod, én is úgy vagyok valahogy, mint te, de nem lázadozom. Fél éven belül férjhez kell mennem. Tudod, hogy árva gyerek vagyok, nagybácsik és nagynénik nevelnek...

— De milyen nagybácsik és nagynénik! Azt csinálsz, amit akarsz! Elkényeztetnek!

— Mult hónapban meghalt Jack bácsi, az egyetlen igazán gazdag rokon. Amíg élt szegény, addig nem mert parancsolni nekem. A végrendeletében megtalálta az igazi hangját. Rámhagyta ugyan mindenét, de azzal a kikötéssel, hogy fél éven belül férjhez kell mennem.

— Nem tűrném!

— Én nem vagyok olyan makacs, mint te. Nézd, előbb-utóbb úgyis férjhez kell menni, hát minek maradjon másra szegény Jack bácsi vagyona? Délben indulok haza és minden időmet egy alkalmas férj keresésére szentelem. Szeretnék megint autón járni. És miután Jack bácsi halálával kissé megesappant a zsebpénzem, nem vehettem új kocsit.

Lilian szeme felragyogott.

— Idehallgass, Dora! Én elhatároztam, hogy az autómát még ma elpusztítom. Nézd, ott áll a kapu előtt, szép tűzpirosra lakkozott Chrys'ér, Londontól Londonig ki van fizetve a szállítási költség bármelyik hajóra. Vidd magaddal! Könyörgöm, fogadd el tőlem! Hadd lássa apus, hogy már ma délután nincs autóm...

— No, de csak nem képzeled...

— Csitt! Megteszed, Dora! Bizonyára nagysze-

rűen vezetsz és nincs gyönyörűbb műút a világon, mint a Marokkó—Algir közötti. Ne szólj semmit...

Egy tűzpiros Chrysler olyan gyönyörű és Dora olyan bolondja volt az autónak...

Lilian az ablakból nézte, ahogy elindul Dorával a kocsí. A szemközti ház előtt egy Mercedes is útnak eredt a Chrysler nyomában.

II.

Nyomban Dora távozása után Lilian a legszükségesebb holmikat kis toilette-táskájába tette. Apjának mindössze egy sor írást hagyott az íróasztalon, azzal az elhatározással, hogy nagyon kegyetlen lesz:

„Elmegyek és soha többé nem jövök vissza. Tudd meg. Szerető leányod Lilian“.

Azután a villa hátsó kapuján gyorsan kiosont és nek vágott gyalog a Mellahnak nevezett zsidóváros irányába, hogy megkeresse Zarinát, a háas lelkületű néger nőt. Kora délután volt és Lilian vidáman indult el, mert apja vére folyt az ereiben, tehát izgatta a kaland és különben is nagy ambícióval készült a harcra, amellyel kivívja szabadságát a szülői házban.

Afrikai időszámítás szerint pontosan négy órákor lépte át Mellah ezeréves kőkapuját.

A szíves olvasó idáig azt hihette, hogy ez a regény a humoros elbeszélések fajtájából való. Abban a pillanatban azonban, mikor valaki átlépte Mellah kapuját, igen kevés esélye van rá, hogy humoros dolgok történjenek vele. Pontosán négy órákor Lilian Hallev maga mögött hagyta mindazt, ami életében a vidámságot és a gondtalanságot jelentette. Mellah küszöbén átlépte a határt, amely élesen választja el a bohózatot a tragédiától.

Ez a szennyes, ódon, ócska városrész, egy méter átmérőjű utcákkal, túlzsúfoltsággával, bűzével és ricsajával, a világ minden tájáról összetorlódott rongyos, éhes, bűnöző és haldokló nációjával oda-illetett volna Dante alvilági tölesérének a fenekére, ahol a főördög áll, szájában Judással. Judás helyzete a főördög szájában lényegesen vidámabb lehetett, mint a Mellah néger, vagy berber lakóinak helyzete, huszonnégy személyre berendezett albérleti tömegszállásokon, ahol bolhától skorpióig mindenféle féreg dús nyüzsgéssel élt, fejlődött és szaporodott, azon mértékben, ahogy az emberek egyre fogytak, egyre kiszögellőbb esontokkal, vízkórságtól puffadt hasakkal gyógyíthatatlan furunkulózisokkal, sürgős átutazóban a Voltból a Nincsbe! Az utca szemétjében rothadó zöldség, szardinias dobozok és csigahéjak között sötétbőrű gyerekek bányásztak ehető hulladék után, a laaikonyhákból avas olajok bűze hömpölygött ki dúsan, zsidó árusok kordéi nyikorogtak és mint a rothadt humusz a férgek, úgy ontotta magából minden utca, minden forduló, tolongva, zsibongva, csoportosan Mellah páriáit.

Száz lány közül kilenevenki'ene az első tíz lépés után visszafordult volna. Lilian ment Kissé szédült és kavargott a gyomra de kemény elhatározással ment. Az egyik sarkon zöldséges bódét vett észre. Megszólította a tulajdonost.

— Nem ismeri kérem, Zarinát, egy néger zöldségárusnőt?

— Zarina?... Ott lakik az az ördög valamerre a Fellah mecsetnél. Jó félóra innen, egyenesen menjen azután jobbra... Azután ba kéz felől meglátja a mecsetet...

Barátságatlanul néztek rá. Kissé feltűnő volt ebben a városnegyedben jólöltözötten, fekete lakktáskájával. A mutatott irányban haladt, kissé ká-

bultan ettől az ijesztő benyomástól. Nemsokára feltűntek a távolban a hatalmas kőkoloncok, amelyekkel a Quarter Réservé van elválasztva a többi városrészről. A Quarter Réservébe jóformán csak nők laknak. Tucatiával telepíti őket ide a rendőrség és soha többé nem távozhatnak el ebből a kerületből. Nem is akarnak. Minden razzia Mellahban, vagy az arab városban tucatiával juttatja új lakóhoz a Quartier Réservét. Vidám élet folyik itt. Éjjel-nappal szól a zene, matrózok, légionisták, munkások szórakoznak, a bor, a csók, a muzsika és a pénzesörgés világa ez.

Lilian hallott már valamit a Quartier Réservéről és borzadva nézte a távolban feltűnő falakat. Befordult jobbra, remélve, hogy megpillantja a Fellah-mecsetet. Szűk sikátorba ért, ahol csoportokban állodogálva, mindenféle nyelven karattyoltak kitudhatatlan foglalkozású egyének. Rongyos lengvel zsidók, arabok és tuareg vásárosok. Alkonyodott...

Most már a Fellah-mecset után érdeklődött és sűrűbben kapott útbaigazítást. Fájt a lába, szeretett volna megpiheneni.

Egy vendéglő előtt asztal és szék állt az uccán. Leült. Málnaszörpöt rendelt, de nem nyult hozzá a homályos pohárhoz, csak ült, hogy pihenjen. Mikor felkelt, hogy folytassa útját, észrevette, hogy eltűnt a lakktáskája. Nem baj. A retiküljében van pénz. majd beküldi Zarinát a városba bevásárolni, ami kell. Most már megpillantotta a Fellah-mecsetet. Éhes is volt, szomjas is, sajnálta, hogy az előbb nem ivott a málnaszörpből.

A mecset körül senki sem ismerte Zarinát. Becsapták?

Mindenféleszínű lámpák gyúltak ki a kocsmák felett, citera, harmónika és síphangok halatsztottak, a kereskedők bezárták boltjaikat és az uccákat

még tömöttebben özönlötték el a járókelők. Mit csináljon? Fárautságánál, rosszulléténél kínzóbb volt számára az érzés: szégyenszemre hazakulogni.

Már jóformán maga sem tudta, hogy merre bolyong és egy arab, akitől Zarina iránt érdeklődött, durván felkacagott. Egy alak megfogta a karját, rémülten továbbfutott. Valaki a retikülje után kapott, sikerült kisiklania és két kézzel szorította a táskáját, amelyben pénzét és minden eshetőségre készen, útlevelét is magával hozta. Durva hangok káltoztak utána és egyre több és több sötét alak hemzsegett körülötte. Félrelökdösték, megcsipkedték... Mint valami lidércnyomásos álom, olyan volt ez a fájdalmas bolyongás a nehéz, forró, rossz szagú külvárosban... Egy pillanatra megállt.

A szemközti gázlámpa mögül valaki merően nézte. Egy csavargó volt. Nyomorúságosabb figurát nehéz lett volna elképze ni. Ruhája, fehérneműje színehagyott, piszkos rongyfoszlányokban csüggött róla. Az egyik nadrágszára térdén alul h'ányzott, a másik spárgával volt összekötve, hogy ne lebbenjen szét járás közben, ahogy elszakadtan lecsüggött róla, mint két rongyos függöny. Kabátja és inge szinte kivehetetlen határokkal folyt egybe vékony csatokban, amelyet a nemrég leszakadt kabátgallér, ahogy lelógott messze a háta közepéig, még groteszkebbé tett. Mintha évv rászakadt kavicsbánya alól mászott volna ki az egész ember, olyan piszkos, szakadt és sebes volt. Az egyik kezét néhány rongyesomóba bugyolálta, a mocskos vászon nyilván sérülést takart. A jobb szeme nem látszott, egyetlen sötét, repedt, kékes daganat mögött, az orra ugyancsak torzra dagadtan és véresen állt ki az arcából és könnyű fejsebébe beszáradtan ragadtak meg a kócos hajcsomók, ez jól látszott szalmakalapján át, amelynek jóformán nem volt teteje és karimája is alig.

És ez a szörnyűséges alak egyetlen ép és látható szemével merően nézte Liliánt. Közben, mint ha félne, a lámpa oszlopa mögé húzódott. Lilián szeretett volna felsikoltani. Tovább akart futni, de a merően rászögeződő fél szem szinte hipnotikusan odanyügzte, ahol állt. Ugy érezte, hogy összeesik, mikor a rongyos, torz ember megszólalt:

— Nem talál vissza Guclizbe?

A hang kissé nyers volt, de nem rosszindulatú. Ugy látszik, a ruháján látja, hogy az úri városrészről jött.

— Nem a belvárosba igyekszem. — kényszerítette magát remegve, hogy feleljen, — Zarinát... Zarinát a néger nőt keresem...

— Ne keressen senkit, hanem menjen haza — mondta kurtán a férfi. Ebben a pillanatban egy matróz lépett melléje.

— Szép lány! Gyere táncolni az Alcazarba! — és magához szorította Liliánt. A lány kétségbeesetten védekezett, de a matróz nem engedte, erős karjával ellenállhatatlanul préselte magához. A csavargó, aki úgy látszik valami veszély elől bujkált a gázlámpa mögött, egy pillanatig habozva körülnézett, azután gyorsan odalépett a matrózhoz és kiszakította a karjából Liliánt. A matróz torkonragadta a csavargót, mire az balkezevel állonvágtá, hogy hátratántorodott. „Hujjé!... Vigyázz... Hagyjátok őket!...“ A körülállók élvezettel csináltak helyet és szabályos ökölharc kezdődött a matróz és a csavargó között.

A harc kimenetele nem lehetett kétséges. A csavargó csak egy kézzel harcolt, az ellenfél mind a kettővel. Hiába bujkált, siklott ügyesen, hiába ütötte kétszer is orron, szájon balkézzel a tengerészt, az ellenfél két ökle könyörtelenül csérelte a már amúgy is össze-vissza sebzett arcot. Lilián borzadva nézte, amint védelmezőjét eszeveszetten

csépel két könyörtelen ököl az állati nézősereg vidám biztatása közben. A csavargó nekitámaszkodott a gázlámpának és váratlanul egy rugással messzeröpítette támadóját. Amíg ez feltápászkodott, nagyot lélegzett, de látszott, hogy már nem bírja soká. A felugró matrózt azonban egy hatalmas kéz ragadta meg:

— Hohó! Így nem egyenlő a küzdelem. Annak a fickónak az egyik karja sérült. Te is csak a bal karodat használd.

— Eredj, mert megkapod a magadét... — mondta a matróz, de azután elhallgatott, mert a ránehezedő kéz egy enyhe szorításától térdrebukott. Lilian, aki a gázlámpa és a csavargó mögött állt, felismerte a közbelépőben Jim Mortont, aki délelőtt az apjával tárgyalt. Most kissé támol ygott az óriás, de ugyanúgy csapkodta kis korbácsával a lábszárát, mint Halleyvel szemben a fotelben.

— Azt mondtam, hogy csak balkézze l ütsz. Ha előveszed a jobbkezedet verekedés közben, szétlocsan tom a koponyádat. Így igazságos! Go on!

A tengerész egy pillanatig habozva állt, de a csavargó máris kihasználta az előnyét és úgy vágta szájon balkézze l, hogy jól hallható recsegéssel repedtek a fogak és az állkapocs. A matróznak nem volt ideje és kedve jó megoldáson töprengeni, tehát hátrátette a jobbkezét és ballal támadt. Az óriás szívből kacagott:

— Hallo uraim! Helyet, helyet! Igazi kakasviadal!

A csöcselék remekül szórakozott és máris szívébe zárta Jim Mortont kitűnő ötletéért. Most a csavargó felé hajlott a szerencse. Ő már kissé megszokta a balkezes küzde lmet, bár szintén nem volt született balkezes, a matróznak viszont szokatlan volt, de ismerte a tömeghangulatot és tudta, ha jobbkézze l nyulna ellenfeléhez, ez az óriás és a né-

zöközönség könyörtelenül meglincseli. A második ütéstől felszakadt a szembéjja, a harmadik gyomorszájon esapta, ettől meggörnyedt kissé, mire a csavargó villámgyorsan könyökhajlásába kapta a matróz nyakát, egyet csavart rajta és tomporával nagyot lökve a gázlámpához vágta. A matróz elnyúlt a földön tört gerinccel. Négerek, légionisták, fuvarosmunkások fütty és éljenkoncertje fejezte be a küzdelmet.

— Köszönöm, — mondta lihegve a csavargó az őriásnak.

— Ne köszönje! Azt hiszem, balkezes ütésekkel tanulhatok magától. Hallo! Szépség! Maga mit áll itt ilyen ijedten!

— A hölgy miatt történt az egész, — mondta gyorsan a csavargó, mert nem szeretett volna az őriással is verekedni — Eltévedt és szeretne gyorsan visszajutni Guel'zbe. — Beszéd közben folyton körülnézett, mint aki fél valamitől.

Ebben a pillanatban ágyúlövés dörrent. Mire az őriás felkacagott.

— Most már reggel nyolc óra előtt nem igen juthat vissza Guel'zbe. Ez az ágyúlövés minden este nyolckor azt jelenti, hogy Mellah kapui bezáródnak és reggelig senki sem távozhat innen.

— Istenem ... — két kezét a szívéhez szorította és a lármás, bűzös sikátor forogni kezdett körülötte — Én nem maradhatok itt ... Hol lehetek reggelig ... Zarinát szeretném ...

Betelt a mérték. Ajultan hanyatlott le. Egy-szerre kapták el ketten.

— Hogy az a ... — káromkodott Morton. — Mi a csudát keres itt egy nő, aki Guelizben lak'k...

— Vigyük be a vendéglőbe, azt hiszem csak a fáradtság'ból lett rosszul

A Bar Napoleon a koraesti órákban még üres volt. A kocsmáros unatkozott a pult mögött és egy

néger mixer vigyorgott rájuk. Távolabb három zenész unatkozott becsomagolt hangszerek felett. A kocsmáros nem nagyon örült, mikor behozták az ájult nőt. Lilian ruhája közben összegyűrődött, bepiszkolódott, a haja kócos volt, alig látszott rajta a belvárosi nő. Pálinkát hoztak. A csavargó megtöltötte azt a lapos üveget, amely valahonnan a hátsó zsebéből került elő. Morton a nő fogai közé töltött vagy két kortyot.

Lilian köhögve felegyenesedett, zúgó fejét két tenyere közé szorította. Első pillanatban nem tudta, hogy hol van, azután meglátta a csavargó irtózatosan bedagadt félszemét, alvadt vérrel be'epett orrát és az óriást mellette. Egyszerre eszébe jutott minden. Megmondja most itt, hogy kicsoda az apja? Nem! Saját magának kell kimásznia a csávából, amibe került.

— Hé! Nagysád! Mondja az Istenért, mi kószálni valója volt itt este? — kérdezte Morton.

— Ho... Hol lehetnék... biztonságban reggelig? — szót rekedten és még jobban szédült a pálinkától, kavargott a gyomra és forrón zúgott a feje.

— Csak szedje össze magát és főleg szorosabban fogja a retiküljét. — mondta a csavargó. — Ne féljen most már majd csak elhelyezzük valahol reggelig.

Morton vizsgálódva nézte a piszkos, lerongyolódott, eltorzult alakot.

— Maga kicsoda?

— Fred Marshall vagyok. Többet nem tudok magamról.

— Hol készítették így ki?

— A magamfajta csavargó sokszor keveredik baiba. Egy gazembert elintéztem a múltkor és a cimborái halszolgak. Már kétizben maidnem sikerült végezniök velem. Azt hiszem az egyik szemem.

re meg fogok vakulni. — Közömbösen mondta, inkább konstatálva, mint ijedten. A lány egyetlen szavának sem volt ura, jóformán nem is hallotta, mit beszélnek körülötte, fejébe szállt az alkohol, észre sem vette, hogy apatikusan, hangtalanul dúdol.

— Ha szárazra akarja tenni a bőrét egy időre, tudok magának valami munkát. A balkezese nagyon tetszenek nekem.

— Köszönöm. Elintézetlen ügyeim vannak itt Marokkóban. — A hátsó zsebéből lapos üveget vett elő és megtöltötte pálinkával.

— A kezével mi van?

— Lövés. Csak húst szakított át, de azt hiszem gyulladásba jött.

— Munkafelügyelőnek megyek Lunga országba. Nem valami vidám hely. Nincs helyőrsége és kann bálók lakják. Keresek néhány fickót, akiknek nincs itt sok veszténivalójuk és nem könnyen ijednek meg. Az öreg Halley, egy angol miliomos, nagyszerűen fizet. És akiből nem csinálnak kis menüt a bennszülöttek, az gazdagon jöhet haza.

A csirkefogó rekedten kacagott. Szalmakalapjának megmaradt fél kar mája is leszakadtan csüngött. Szennyesebb, undokabb külsejű csavargót Lilián elképzelni sem tudott volna. Hónapok óta nem mosakodhatott és bizonyára szemétdombokon aludt, mert áporodott rongyszag érződött a közelében. Rekedt kacagása most olyan rosszindulatú és visszataszító volt, hogy még Morton Jim is megborzongott.

— Stop! — mondta a csavargó Marshall. — Eljövök Lunga országba. Hogy jutok oda?

— Itt van egy kész szerződés a Nyersanyagkutatóhoz, csak a nevét kell beírni. Adok magának háromszáz frankot. Ez elég Mogedortól Sierra Leólig. Ott már mindenki ismeri az utat.

A zenészek nyekeregni kezdtek hangszereiken, mert egy soffőrruhába öltözött néger jött be színes nőjével.

— Vigyenek... vezessenek valahova... — sutogta Lilian a zenétől kissé felriadva. A pul't mögött gyékényfüggönyös ajtón át nő jött be vörös bugyogóban, kezében láncról függő faszén-tüzelőt hozott, amelyben bosszú nyélen apró kávéfőzőtartályok voltak elhelyezve.

— Itt valahol a szomszédban van egy kórház, tán ott az egyik ápolónő szobájában alhatna reggelig. — mondta Morton Mie őtt felelhettek volna, az aító kinyílt és egy köpcös kézubbonyos ember jött be.

— Megvan! — kiáltotta hátra. — Halló! Fiúk! Itt a jómadár!

— A pad a!á! — k'áltott a nőre Marshall és mert nem fogta elég gyorsan fel amit mondott, a nyakánál fogva az asztal alá dobta. Morton mozdatlanul, nyugodtan állt. Marshall erőlködve, balkezevel a jobb hátsó zsebébe nyúlt és egy vasbotot vett elő. Az aítóban még két ember jelent meg a köpcös mögött. Egyikük revolvert vett elő. A néger soffőr, a nője és a három zenész egy pillanat alatt az asztalok alatt voltak. A csavargó úgy állt, hogy a fal egy kiszögellése fedezéket nyújtott.

— Ide hallgass te gazember! Ha van pofád és van bátorságod, kijössz az uccára. Elviszünk magunkkal, de nem ölünk meg. Ne keverj bajba másokat. — Két karjával néhány betóduló cinkosát tartotta vissza. A kocsmáros könyörögve tette össze a kezét Mortonék felé.

— Szenyoresz! Könvörgöm menjenek az uccára!... Ott sem rosszabb meghalni és én most alakítottam át a helyiséget.

Lilian fel akart emelkedni, de a csavargó újra

visszalökte a földre és ebben a pillanatban lövés süvített el, de célt tévesztve egy alkoholos kannát fúrt át a polcon, amelynek tartalma nyomban folydogálni kezdett.

— Halte! — kiáltotta Morton. — Mit akartok a fickótól? Ki vele és ha igazatok van, odaviszem nektek.

A köpcös úgylátszik szerette volna elkerülni nyilvános helyen a harcot, tehát megfogta a revolveres ember kezét és felelt:

— Mi azt akarjuk ettől az embertől...

Morton csak erre várt. Mialatt mindenki egy pillanatra elfeledkezett a harcról és a köpcösre figyelt, megfogta az asztalt, amelyen ott állt a söffőr rizses húsa és pálinkája, azután ezt az egészet egy szempillantás alatt belevágta az ajtónál álló csoportba, nyomban utánadobta a másik asztalt, közben balkézével előrántotta a revolverét és mind a hat golyót kilőtte az ajtóra. A csavargó nem bizonyult megvetendő segítőtársnak, mert szintén nyomban akcióba lépett, felkapott egy széket és belevágta a világító villanygömbbe. Lilian iszonyodva kuporodott az asztal alatt és csodálkozott, hogy nem vesztette el az eszméletét. Miután a helyiség sötét volt és a bejáratnál mégis szűrődött némi világosság az utcáról, Morton és Marshall határozott fölénybe kerültek. A támadás első megsemmisítő ereje négy embert terített le és a többiket kiszorította egy percre. Ezalatt Marshall máris felugrott a söntéspolcra és a keze ügyébe akadó likőrös üvegeket sorban csapkodta a bejárat felé, mintegy blokálva a benyomulók előtt. De ezek nagyon sokan lehettek, mert mégis benyomultak. Leírhatatlan zűrzavar támadt. Morton az egész bárpolcot felborította és egy rugással a támadók közé továbbította, hogy ismét szertebukdácsoltak. Marshall balkeze jobbra-balra csapott a vashattal, de

törpének érezte magát és a halálos veszélyben is tisztelettel nézte a társát, ahogy verekedett.

Mint egy mithológiai óriás, úgy kaszálta Morton, csodálatos könnyedséggel és gyorsasággal az ellenfeleit, valami küzdelembe hevült, boldog arc kifejezéssel, miközben felsőteste jobbra-balra hajladozott szétterpesztett lábai felett. Egyik embert csapkodta a másikhoz és ha nem volt ember a kezügyében, akkor széket, asztalt, fogast, bombasztikus erővel... Csontok recsegték, sebesültek sikoltottak és Morton sűrögve, forogva, ellenállhatatlanul verte vissza a támadókat. De mintha segítség érkezne kívülről, csak nem fogatkoztak. A helyiség már romokban hevert és a romok között véres alakok fetrengtek. Most oldalt pillantott Morton és meglátta Marshallt, amint vasbotjával egy felemelkedő koponyára sujtott.

— Maga marha! A nőt vigye! A gyékényajtó...

— De maga...

— Ezekkel gyerekkoromban is elbántam volna... Siessen!

Marshall belátta, hogy Lilian inkább rászorul a segítségre, mint Morton. Úgyesen a földre bukott, miközben társa a megújuló rohamot verte vissza és most már revolverlövések is villantak. Szerencsésen megtalálta Liliant és csodálkozott, hogy a leány nem ájult el.

— Jöjjön! — ordította a vad csörömpölésben a lány füléhez hajolva. — Csússzon utánam a gyékényfüggönyig. De ne emelkedjen fel, csak ha azt mondom: rajta!

A padlón cserepek és mozdulatlan testek között csúsztak a főbejáratig, ahonnan a török nő jött be:

— Rajta! — suttogta Marshall és Lilian fel-

emelkedett, ugyanekkor a férfi egy ugrással kirántotta a helviségből. Szűk, sötét folyosóba értek.

— Szenyoresz... — suttogta valaki rémülten és Marshall máris megragadta ennek a valakinek a torkát.

— Vezess valahova, ki az utcára, gazember! — suttogta, — különben megfojtalak.

KacsARINGÓS folyosókon haladtak. Végül egy gyékénypadlójú szobán át, ahol ópiumszívók heverték aléltan, kiértek egy nagy, sötét telekre. Boldogan pillantották meg a csillagos eget.

— Most fussunk! — A karjánál fogva rohanva cipelte magával a nőt a telek vége felé, ahol egy palánk zárta el az utat.

— Ha a hátsó kijárást őrizték, akkor ön most abban a buta sorsban fog részesülni, hogy együtt hal meg velem. Meg kell kísérelni, mert ha Mortont elnyomják, akkor máris sarkunkban vannak, — mindezt futás közben mondta. Gödrök, rozsdás vasak és mindenféle hulladék között rohantak a palánk felé. Lilian megbotlott és térdreesett.

— Nem bírom... Nem bírom... — lihegte.

— Muszáj! Az angyalát... — Ellentmondást nem tűrő határozottsággal egy korty pálinkát töltött a lapos üvegből Lilian szájába. Az ital égetett és undorító volt, de erőre kapott egy kissé. A palánk még aránylag messze volt... Rohantak... Istennem! Mi történik vele?! Gyilkosok között menekül éjszaka, lebujaikon, ópiumbarlangokon át...

Mögöttük lábdobogás hallatszott. Marshall vilámgyorsan megfordult, felragadva az ólmosbotot, de leeresztette újra. Morton jött lihegve. Az előbb még kifogástalan fehér ruhája hosszú csíkokban lógott le róla, a homlokán megsebesült és járás közben az egyik tenyeréről folydogáló vércseppeket rázogatótt le. Mikor melléjük ért, kielégült vigyorral szólalt meg:

— Nagyszerű hecc volt, mi?

— Mi történt a támadókkal?

— Néhányan még álltak volna a küzdelmet, de légionisták is beavatkoztak a gyalázatosak ellen, így azután eltisztultak azok is, akik még álltak a lábukon.

Mielőtt elérték volna a palánkot, az óriás hirtelen hasára szorította a kezét és leült egy kőre.

— Megsebesült? — kérdezte Marshall.

Nemet intett a fejével, azután lehorgasztotta, összegörnyedve, a hasa fölé, mint valami sündisznó.

— A májam, — mondta színtelen hangon, — a májam. Odavan... Ez az, amit sohasem tanulhatunk el a bennszülöttektől. Az ő májuk bírja, a mienk nem. Vízvé válik, vagy megkövesedik, puffad, vagy sorvad... Fehérvérűséget kapunk és sárgaságot... Lehetünk erősek, mint az oroszlán és okosabb, mint Mohamed: a májunk nem bírja az Egyenlítőt...

Kínosan vonaglott az arca és a szeme pillanatok alatt besüppedt a kintől. Lilian közben mint egy rongydarab hevert lihegve a földön, ahova leroskadt. Mo:ton nyöszörögve mutatott rá.

— Az Istenért... Vigye ezt a szerencsétlen nőt valahová... Velem nem kell törődnie, én ilyen állapotban... már gyalogoltam negyvenkét kilométert egy nap... Vigye már... És ha nem találkoznánk itt... Lunga országban alkalmazva van a Fehér Telepen... Ha nem jön... vigye el az ördög... Sok pénzzel jöhet haza onnan... Nagy üzlet... akkor nem kell csavarognia...

— All right! Köszönöm, hogy mellém állt...

— Hagyjuk ezeket a hülyeségeket... — nyöszörögte az óriás, — vigye inkább ezt a szerencsétlen teremtet...

Lilian nem ájult el, végtelen messziről és bá-

gyadtan, valahogy hallotta ezt a beszélgetést és mikor a csavargó felsegítette, megindult vele. A palánk már nem volt messze. Holdfényben kirajzolódó pálmakoronák látszottak messziről.

— Szedje össze magát, — súgta a lánynak, mikor célhoz értek. — Át kell másznia. Majd én segítek. Ha lesnek ránk, adjon jelt idejében. Megértette, amit mondtam.

— Igen, — mondta nyugodtan és határozottan Lilian. Érezte, hogy ismeretlen veszély leskelődik rá és erre a férfira, akihez valami homályos módon tartozik és tudta, hogy sok függ az ő erejétől. Igyekezett erős lenni. A férfi felemelte derekánál fogva, amíg kezével megkapaszkodhatott a palánkban, azután tolta fel. Földet ért a tulsó oldalon.

Megragadták!

A sötétből több alak lépett elő, valaki átkulcsolta úgy, hogy két karja a testéhez szorult, kiáltani akart, hogy jelt adjon Marshallnak, de egy hatalmas tenyér tapadt a szájára, beléfojtva a lehelletet is. Még látta, amint a csavargó teste átlendül a palánkon és nyomban egy csomó kéz ragadja meg, hat-nyolc revolver acélja csillant fel a holdfényben.

Elájult...

IV.

Sir Geoffrey Halley csak késő este tért haza a lakására, de nem ijedt meg túlságosan Lilian leveletől, mert már ott feküdt Mr. Samuel Bronson távirata is:

„Leánya délután fél négykor autóján elindult rabat felé. Stop. Jelenleg mazagannál benzint vesznek fel. Stop. Húsz frank stop utasítás és pénzt rabat főposta stop bronson stop stop.“

Azonnal pénzt és sürgönyt küldött Casablancába.

„Kövesse lányomat de ne tartóztassa fel stop szükség esetén megbeszélésünk értelmében lépjen közbe stop érintkezést állandóan tartsa fenn velem stop halley stop stop.“

Hiánvzott ugyan Lilian a házból, de Sir Halley eltűnődve ágyában, úgy gondolta, jót fog tenni ennek az önfejű, makacs lánynak, ha kitombolja magát egy utazgatással. Miért ne utazzon? Nyugodt, bölcs mosollyal húnyta le a szemét és nem-sokára jóízűen aludt.

HARMADIK FEJEZET

Sir Halley lánya öngyilkos akar lenni, de jó hangulatban van és esténként táncol

...A durva marok elengedte Lilian száját ehelyett durva hangok törték meg az éjszakai csendet és négy-öt erősfényű zseblámpa villant fel az éjszakában. Mindenfelé rendőrök nyüzsögtek, rongyos alakokat lökdöstek, vagy hátukra csavart csuklójuknál fogva tolták előre a foglyokat és aki csak mukkanni mert, arra lesújtott a gummibot. Autóbusznagyságú, sötét, zárt gépkocsiba lökdöstek be mindenkit. Liliant is, Marshallt is. És az autó máris vágatott tovább.

Haitórazzia volt Mellahban.

Ritkán, de a körülményekhez képest alaposan tisztogat meg egy-egy óvárosi negyed a marokói rendőrség. A nagy zárt autók, a reggelig permanens legénység szüntelenül szállítja az éjszakai csavargókat, hajléktalanokat és gyanusakat.

Hatalmas pincehelyiségben zsúfolták össze a razzia eredményét. Vén arab koldusasszonyok, mohamedán kéregetők, testükön mesterségesen konzervált hatalmas fekélyekkel, élettelen alakok, akik még nem aludták ki az alkohol és az ópiummámort, ahogy hurokra kerültek a büntanyán. Titkos mulatók bennszülött táncosnői, félmeztelenül, fejdíszekkel, csörömpölő aranyutánczat derékkötőkben, ahogy sebtében autóba rakták őket, szökött légonisták, munkanélküli matrózok, gyilkosok, tolvajok, kínai és maláji lányok, francia és orosz nők öregek, kövérek, arcukon a puder és a ruzs piszokkal elmázolva.

A csavargó egy sarokba vonszolta Liliánt, hogy amennyire lehet, védje a lökdöséstől. Hajnalig minden fél órában egy tucat emberrel szaporodott a társaság. Tömték, nyomták, püfölték őket, amíg valamennyien elérték és sikongva, veszekedve, de mégis helyet szorítottak valahogy egymásnak. Azután a rendőr újra behúzta az ajtót és nem törődött velük senki. Aki azt hiszi, hogy itt tragikus, fejveszett, rémült hangulatban voltak együtt a foglyok, az téved. Nem akadt köztük egy sem, akinek veszítenivalója lenne az életben, akit a törvény szigora mélyebbre taszíthatna, akit jobban megbélyegezhettek, vagy megbüntethettek volna, mint amennyi bűnhődést már eddig is cipelt magán, züllött, értéktelen életének terhével. Bagóztak, cigarettáztak, ötvenféle nyelven karattyoltak, némelyik evett némelyik részegségében dalolt, esetleg vitatkoztak várható sorsuk felett. A nők úgyis tudták, hogy a Quartier Réservébe internálják őket. Tisztában voltak eddig is azzal, hogy ez előbbutóbb bekövetkezik, a különböző korú, fajú és multú férfiak már többször voltak itt, mi jöhet? Verés, csavargóbörtön, deportálás, toloncolás... Eh bien! Nem mindegy? Egy nagybajuszú, kövér, top-

rongyos alak nyugodtan, nagy falatokat tömködött a szájába. Leírhatatlan zsivaj, bűz, fullasztó párcelgás töltötte be a pincét.

Lilian az iszonyattól zsibbadva állt a helyén, fuldoklott és zokogás fojtogatta. Halálos kimerültségében lekuporodott a köre.

— Ne hagyja el magát, — bízta Marshall.

— Azt hiszem... azt hiszem... rosszul leszek... — suttogta és feje a falhoz billent. A csavargó könyökkel igyekezett helyet csinálni, hogy levegő érje Liliant.

— Helyet! Adjatok helyet... Valaki rosszul lett...

— Talán részeg!... — kiáltották gúnyosan. — Mi talán jó érezzük magunkat?! — Azért amennyire lehet, tárgultak és bambán nézték az ájult lányt. Marshall ismét kénytelen némi pálinkát tölteni a szájába, pedig most ez az italhoz nem szokott leány az alkoholmérgezés veszélyének volt kitéve. Az ónos, pállott hőség egyre fojtottabb lett, újabb és újabb csoportokat préseltek közéjük, térdrel, ököllel nyomkodva be a tolongók közé ezeket a kapálódzó jövevényeket, a zaj és zsivaj még bántóbbá tette az atmoszférát.

Reggel, tizes csoportokban vezették őket a kapitány elé. Délután még a felénél tartottak. Akinek volt pénze, esetleg hozathatott valami ennivalót az őrtálló rendőrrel és ha az erőszakos, kiéhezett tömeg elől meg tudta menteni, el is fogyaszthatta. Lilian apatikus volt. Hagyta, hogy a csavargó ráerőszakoljon egy pár falat süteményt és megitta ismét néhány korty whiskyvel. Fájt a feje, émelygett az alkoholtól és érezte a saját szájából kiáradó pálinkaszagot.

... Mintegy álomban rémlett előtte, hogy többemagával vezetik, lépcsőkön, kanyargó folyosókon át, bagószagú szobákon keresztül, míg végül

ott áll egy asztal előtt, szemben az elgyötört, kigombolt zubbonyú, verejtékező rendőrkapitánnyal, aki előtt az asztalon zsebóra, feketekávé, papír és ceruza hevernek, mellette egy rendőrtisztviselő gépe, amit diktál, a teremben rendőrtisztek és további kihallgatásra visszatartott gyanúsítottak ácsorognak. Azután rémülten vett észre két fiatalembert blokkal, ceruzával, civilben. Ujságírók! Az egyiket ismeri is valahonnan!

Liliannek nem kellett attól tartani, hogy felismerik. Haja csapzottan lógott az arcába, tépett, sáros ruhája négy-öt helyen is elszakadt, arca, karja piszkos volt és apró karcolásokkal tele, krónikusan részeg állapotában, jóformán csak dadogni tudott. Azért mégis csodálatosan világosan állt előtte a helyzet, tudta, hogy hol van, hogy kiesoda és hogy meggondolatlanságában milyen szörnyű helyzetbe sodorta önmagát és apját is, aki ellen ezt a példátlan botrányt kíméletlenül fogják felhasználni az ellenségei. Micsoda szenzáció a sajtóban... De ki kényszerítheti arra, hogy megnevezze az apját és az ő közbenjárásával szabaduljon?... Inkább meghal! Előtte éppen két nőt vezettek el a kapitány asztalától. A gép zakatolt, a kimerült kapitány diktált:

— ... Nevezeteket... vagy várjon, helyesbítse: nevezett idegen országbeli állampolgárnőket, miután foglalkozásuk nincs és éjszaka berugott állapotban tartózkodtak Mellahban, erkölcsrendészeti eljárás céljából átszállítottuk a Quartier Réservé kapitányságára. Pont... Gyerünk tovább!

A két nőt elvezették. És most már valószínűleg soha többé nem távozhatnak a szörnyűségesen vidám Quartier Réservéből.

A két újságíró jegyzett. Az egyik odafordult a kapitányhoz:

— Külön ki fogom emelni a cikkemben, hogy milyen humánus és türelmes a kapitány úr.

A kapitány, akinek humanitását és türelmét valószínűleg éppen az újságíró jelenléte provokálta, nagyot sóhajtott és bólintott, mint aki azt gondolta, hogy: majdnem mondtam valamit...

— Neve?

— Li... Lilian... Halley... — egy pillanatra félt, hogy mindenki csodálkozva felugrik, de ez a mindennapos angol név senkit sem lepett meg és közömbösen nézték az ágrólszakadt lányt. A kapitány némi undorral hátrább húzódott, mert Lilian szájából az alkoholpára egy hulláma hömpölygött hozzá.

— Mit csinál Marokkóban?

— A... átutazóban vagyok... angol... állampolgár...

— Menj hátra egy lépést! — szólt rá a kapitány, — csak úgy dől a pálinka belőled. Te! Angol állampolgár! Aki Mellahban éjszaka részegre issza magát, mint egy disznó.

Lilian úgy érezte, hogy ezektől a szavaktól meg kell nyomban hálnia. Ugy látszik azonban itt eddig is ebben a mederben folyt a társalgás, mert általában közömbösen nézték a jelenetet. A kapitány nem kiabált és nem beszélt rosszindulatúlag, inkább megvetés és szemrehányás volt a gorombasága mögött.

— Van bejelentőlapod? Foglalkozásod?

Lilian elővette retiküljéből az útlevelét és odaadta. A kapitány csak éppen a vizum dátumát nézte meg.

— Hat hónapja érkeztél ide... Mit csináltál ezalatt és hol voltál bejelentve...?

Most. Most kellene kimondania, hogy az apjánál lakott a belváros legelőkelőbb villanegyedében. Talán ha nincs ott az az újságíró? Nem! Még ak-

kor sem lett volna képes ezt a csúfos, szégyenteljes dolgot elkezdni. Összeszorította a száját és hallgatott. A kapitány visszaadta az útlevelét, megnézte az óráját, nagyot sóhajtott, néhányszor végigszántott ujjával a hajában azután gépiesen diktálni kezdett...

— Lilian Halley angol állampolgárnő, éjjel részegen Mellahban tartózkodott, foglalkozása, bejelentett lakása nincs, mai napon a Quartier Réservebe erkölcsrendészeti eljárás alá...

Lilian bénultan állt. Egyszerre egy borízú hang szólalt meg mellette:

— A hölgy a menyasszonyom! — mondta Marshall.

— Kuss! Disznó! ... — szólt rá a kapitány, azután az újságírókhoz fordult. — Ezek mind kész jogászok. Tudják, hogy ha nem egyedülálló nőről van szó, akkor az elkülönítés csak rendőrbírói ítélettel történhet meg. Ezért aztán ilyenkor előkerülnek a „vőlegények!”

— Téved, kapitány úr — mondta Marshall. — A menyasszonyommal ma délelőtt akartunk meg esküdni ennek örömére ittunk és miután nincs ilyesmihez hozzászokva, most nem képes helyes feleleteket adni.

— Szóval — gúnyolódott a kapitány, — te akarsz jótállni a nőért?

— Átutazó angol állampolgárok vagyunk és jogunkban áll francia földön megesküdni. Jogunkban áll esküvő előtt mulatni, nem tehetünk arról, hogy idehozott a razzia. Ha ez nem történik meg, akkor Lilian már a feleségem. Bejelentett lakos vagyok Marokkóban és ő nálam lakott eddig.

— Azt hiszed, hogy amit egy ilyen rongyos alak mond, mint te...

— Nem tudtam, hogy a francia törvények al-

kalmazásánál a külső megjelenésnek döntő szerepe van.

A kapitány ámultan felállt, két öklével az asztalra támaszkodva és kitátotta a száját. Ugy látszott le akarja nyelni nyomban ezt a vakmerő csavargót. Marshall, ha lehet, még piszkosabb és groteszkebb látványt nyújtott, mint Lilian. Ha nincsenek itt az újságírók, most bizonyára verést kap. Így a kapitány nyelt egyet és leült.

— Te nyomorult gazfickó! Azt akarod bebeszélni, hogy neked valami foglalkozásod van?

— Átutazóban vagyok Sierra Leona felé, egy angol cég alkalmazásában. Itt a szerződéselem. — Át nyújtotta az írást, amelyet Mortontól kapott. — Hogy tépetten és összeverten nem lehet átutazni Marokkón, arra azt hiszem, nincs törvény. És arra sincs törvény, hogy rongyos emberek menyasszonyát a Quartier Réservébe lehet vinni. — A kapitány úgy érezte, hogy azonnal szétrobban ennyi pimaszságtól. De ezek az átkozott újságírók... Na jól!

— Szóval te gyönyörűséges mákvirág, ma délelőtt feleségül akartad venni ezt a szemmelláthatólag menyasszonykülsőjű hölgyet? És ennek a boldogságnak a francia rendőrség állt útjában, mi? Szép időt töltöttem veletek. Én ezt a nőt csak akkor engedhetem el, ha valóban a feleséged. És mindkettőtöket csak úgy, ha az első induló vonattal eltávoztok Marokkóból. Ha igaz, amit mondasz, akkor most átmentek ide szembe a városházára és megesküsztek. Két rendőr veletek megy, úgyis kell tanu. Ugyanez a két rendőr fog ügyelni arra, hogy azonnal vonatra üljete. Ebben az esetben természetesen menyasszonyoddal semmiféle justitzmord nem történhet. Ez a legtöbb, amit tehetek értetek.

Az újságíró boldogan jegyezte fel a francia

rendőrség humánus intézkedését. És Marshall bután, tehetetlenül állt.

— Ugy lesz, ahogy kapitány úr mondja, — szólalt meg Lilian határozottan. — Meg fogok esküdni a vőlegényemmel. — Szívében megsokszorozódott a dac apja iránt, aki addig gyötörte a házassággal, amíg okozója lett ennek a szörnyűségnek. Most majd fizethet a csavargónak! És meg is érdemli ez az ember, hogy jól belenyuljon válópör előtt a gazdag Halley erszényébe.

— Ez a házasság most az egyszer megmentett a Quartier Réservétől! — kiáltotta a kapitány, — de jól vigyázz, mert itt Marokkóban csak egyszer mehetsz férjhez! Többször a trükk nem válhat be! Ha ez a pasas elvesz, akkor a két rendőr a pályaudvarra kísér. Ha esetleg meggondoljátok magatokat, a szép hölgynek még mindig rendelkezésére áll a Quartier Réservé. Irja: Fred Marshall és Lilian Halley angol állampolgárokat állítólag házasságkötésben akadályozzák meg, ezért amennyiben nevezettek valóban házasságot kötnek, Lilian Halley ellen az erkölcsrendészeti eljárást felfüggesztettük arra az időre, amíg bejelentett lakással és foglalkozással bíró vőlegényével, Fred Marshallal megesküszik. Mint a gyarmatokon nem kívánatos idegen állampolgárokat azonnali hatállyal mindkettőjüket kiutasítom. A határozat ellenőrzésével Rawson őrmestert és egy kísérőt bíztam meg... Phü... Gyerünk tovább...

II.

Ilyen házasságot még ritkán látott a világ. Marshallt és Liliant egy-egy rendőr fogta a felsőkarjánál. Házasságra természetesen nem kényszerítették őket, de szigorú parancsuk volt, hogy a

nőt, amennyiben a házasság csak kitalált mese lenne, ismét visszakísérjék, hogy lefolytassák az eljárást. A kapitány halálra szégyelte volna magát, ha ezzel a trükkel sikerül az utcán elszökni Liliannek, aki szerinte már legalább nyolc éve megérett a Quartier Réservére. A szétvert arcú, túlökké dagadt orrú, befeketedett és feldagadt szemű csavargó, igen stílusosan illett a mellette haladó nőhöz, aki poros, rongyos, maszatos és véres volt mindenfelé a sok karcolástól.

Marshall megtorpant az anyakönyvvezető kapujában.

— Jöjjön, — mondta nyugodtan, hidegen Lillian, aki teljesen kijózanodott.

Az anyakönyvvezető halálra nevette magát. Soha ilyen esküvőt! A teremőr tíz frank borra-
valót nyomott a vőlegény kezébe, olyan jót mulatott. A tanuként szereplő két rendőr meghívta őket ebédre, de természetesen csak a vasúti étterembe.

Az ütött-kopott mellahi pályaudvaron már ott vesztegelt a vonat, amely a legközelebbi kikötőbe viszi őket. Rawsen őrmester és kísérője a perronon állt az indulást várva.

Barátságos mosollyal lengették utánuk a kapujukat és még akkor is nevettek, mikor az utolsó kocsi vörös lámpájával, eltűnt a kanyargó szőlődombok első hulláma mögött.

— Hosszú útra vállalkozott, — mondta a férfi Liliannek.

— Én a kikötőből visszatérek.

— Marokkóba? Nem térhet vissza.

— Mielőtt megköszönném, amit tett értem, megmondom, hogy ki vagyok...

— Felesleges. Ön Sir Geoffrey Halley leánya, Lillian.

— Akkor hát jól tudja, hogy nincs mit tartanom a marokkói hatóságoktól.

— A hatóságoktól nyugodtan visszatérhetne. Én nem engedem ei magam mellől. Én, a férje, követelem, hogy ahogy megfogadta. jóban, rosszban tartson ki mellettem.

A férfi hangja olyan színtelen, nyugodt és nyomasztó volt, hogy a leány hátrahúzódott az ülésén.

— Kicsoda... maga tulajdonképpen?

— Fred Marshall. Fivére annak a „Bob“ nevű újságírónak, akit az ön apja könyörtelenül legyilkoltatott a bérenceivel.

III.

Victoria, Cunard Line 193... febr. 4. Hospital.

Sir!

Pillanatnyilag a Cunard Line Victoria nevű hajóján fekszem mint gyengélkedő a kórházban. Sajnos, ezt nem számítják bele a jegy árába és költséges multság, illetve szomorúság. Csak a szoba (orvosi ápolás nélkül, plusz gyógyszer), két font kilenc shilling. Azért nem fekehetem a kabinomban, mert kificamodott karommal, fejsebemmel és bordazúzódásaimmal nem lehetne naponta ápolókkal a távoleső ambulanciára vinni, anélkül, hogy ez a menet igen nagyszámú nézőközönséget ne vonzana a hajó utasainak köréből, ami nekem is kényelmetlen lenne. Remélem ezt a tételt ilyen indokolással elismeri költség számlámon. (Az ápolónőnek naponta külön négy shilling jár, pedig nagyon csúnya.)

Ja igaz, elfelejtettem kedves lányáról írni. Hála Istennek jó egészségnek örvend és kitűnő hangulatban utazik a kelt hajón. Kocsiját az ön szállítócége befuvarozta a hajóra. A cég tisztviselőjével megismerkedtem, aki közölte velem, hogy

ön Londonban lefizette a visszaszállítás költségeit is. Amint látja, már utam elején értékes adatok birtokába jutottam.

Leánya Dora Cunnings álnéven tartózkodik a hajón. Ugy látszik attól fél, hogy Sir kerestetni fogja a rendőrséggel és ha a valódi nevét használja, huszonnégy órán belül visszaviszik.

Most a beszállásról:

Első nap résztvett az ismerkedési banketten. Kitűnően táncolt és jó étvággal evett, különösen homárt és vagdalt bélszint. (Az utóbbiból kétszer vett. Nekem nem ízlett.) Mindezt jól megfigyelhettem, miközben észrevétlenül a közelében tartózkodtam. Szándékomban volt elmaszkírozni a külsőmet és mint nyugalmazott pecsétőr ősz szakállal, vagy kopaszodó hajjal, aranykeretes csíptetővel, mint egy elmélyült, finomlelkű terménykereskedő végezni megfigyeléseimet, de rövid tűnődés után rájöttem, hogy igen tisztelt leánya eredeti megjelenésben sem ismer, így nyugodtan a közelében maradhatok, mint egy jómegjelenésű, érdekes arcú idegen úr. Amint látja Sir, feladatomat mintaszerű stratégiával és megfontolással készítettem elő. Ez a hajlandóság már gyermekkoromban is megvolt bennem, úgyhogy szüleim egy időben komolyan foglalkoztak a gondolattal, hogy katonát neveljenek belőlem. Ez egy nagybácsim szándékán hiúsult meg, aki még a nyolcvanas években egy őszi nagygyakorlaton rheumát szerzett és így bizonyos egyéni előítélettel nézte a katonai pályát. Ennyit a beszállásról.

Ami kedves levelét illeti, sokat tűnődtem az ön írásbeli utasításán, amelyet a nyugtázott összeggel együtt kézhezvettem. Ön itt megint csak azt hangsúlyozza, amit első találkozásunkkor kötött a lelkemre, hogy semmiben sem akadályozzam kedves leányát, de ha kell, életem árán is hiúsítsam

meg amennyiben bárkivel is házasságot próbálna kötni. Törvényeink értelmében, sajnos, ez a házasság akkor is érvényes, ha nem mint Sir Geoffrey leánya Lilian, hanem álnéven, mint Dora Cummings köti meg. Amint láthatja Sir, a jogtudományokkal is foglalkoztam és hogy nem lettem ügyvéd, annak elsősorban Isidora néném az oka, akit a kilencszázas évek elején végrehajtottak. Ennyit az ön leveléről.

Mint régi tekintély a szakmában, a magánnyomozók testületében sokszor kifejtettem már azt az álláspontomat, hogy a detektív akkor áll hivatása magaslatán, ha feladatát mindig a profilaktikus oldaláról fogja fel. Előzzük meg a bűnöst, illetve akadályozzuk meg a tett kivitelében! Ezt mondta például Pa'merre is, a családirtóra, a híres hasfelmetsző rablógyilkosra. A detektív nem végzett tökéletes munkát, midőn ezt az embert a hóhér köteleire juttatta! Meg kellett volna akadályoznia, hogy kirabolja az embereket és közben felvágja a hasukat!

Igy gondolkoztam az ön leányáról is.

Nem az a cél kérem, hogy megakadályozzam a házasságot, hanem, hogy megelőzzem azt a szövődményes lelkiállapotot amely férfi és a nő között a katasztrófát előidézhetheti. Feladatomat tehát két részre osztottam, amelyek a következők: Megelőzni az ismeretségeket, megakadályozni a gyöngéd kapcsolatot és negyedszer: ha nincs más hátra, megakadályozni a házasságot. E három főcél lebegett előttem.

Kedves leánya körül három úr forgolódott szokatlan buzgalommal az első estén. Egy Herbert Simson nevű, akit látásból ismerek és egy pletykálapban olvastam róla, hogy válófélben van a feleségétől. Egy bizonyos Thomson Percy nevezetű rádiómérnök, szimpatikus, csinos úr, de skót létére

meglehetősen szereti a whiskyt és a harmadik, ez látszott a legveszélyesebbnek, Alan Brown, az ismert úrlovas, tökéletes megjelenés, tökéletes modor és öltözködésmódjában az a bizonyos hanyag elegancia érvényesül, amelyet a világ összes férfiai közül csak néhányan értünk kifogástalanul. Enyhe, kellemes időben kezdődött az utunk, az esték kissé hűvösek voltak, de meghüléstől nem kellett tartanom, mert felöltővel, sállal felszereltem magam és különben is mesterségem olykor kemény életmódra kényszerített és így eléggé edzett vagyok. Ennyit a három úrról.

Az első napot arra használtam fel, hogy profilaktikus eljárásommal Simson urat intézzem el. Névtelen levelet írtam neki, amelyben figyelmeztettem, hogy a hajón utazik egy bizonyos Samuel Bronson nevezetű zseniális, világhírű magándetektív, akit az ő válófélben levő felesége bízott meg azzal, hogy adatokat gyűjtsön ellene, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy a főtárgyaláson a férj hibájából kifolyólag mondják ki a válást és így tetemes tartásdíjat ítéljenek meg.

Levelem vétele után megnézte az utasok névsorát.

Ennek körülbelül nyolc napja. Azóta ez az úr nem mozdult ki a kabinjából, még az ebédjét is felhozatja. Simson tehát már nem jöhetett számításba.

Thomson Percyt megmérgeztem. Számára kellemes méreggel és nem is halálosan. Vásároltam a hajón három üveg skót whiskyt (költségszámlámon részletezve) és meghívtam kvaterkázni. Néhányszor együtt sétálgattunk már a fedélzeten és igen furesza szokást észleltem a skótnál. Nem tudom ismeri-e Sir, azt a türelmetlen embertípust, aki már a kapuban kezdi fűzni a cipőjét, a lépcsőházban veszi le a nyakkendőjét és a felsőkabátját, hogy ezekben a töredék időkben végezze el azokat

a műveleteket, amelyek révén gyorsabban ágyba kerülhet. Skót barátom éppen ilyen volt. Egyszer a kabinja előtt beszélgettünk és búcsúzkodás közben panyókára vetette a kiskabátját, kigombolta az ingét és mialatt kezet fogott velem, balkézével lehúzta a jobbcipőjét és úgy lépett a kabinomba. Mr. Thomson whiskyjébe három kávéskanálnyi tiszta alkohol kevertem. A hatás örökre feledhetetlen marad számomra. Mr. Thomson eljárt a kereveten néhány nemzeti táncot, azután abba az érzéki csalódásba esett, hogy ő a dalai láma és megkérte legidősebb fia számára az unokahugom kezét. Miközben a kabinok mentén támogattam, csendesen sírt és kért, hogy legyek igaz, jó barátja, mert a férjén kívül nincs senkije és az a gazember elhagyta. Közben kioldozta a nyakkendőjét, automatikusan levette a nadrágszíját, kabátját már régen a hóna alatt tartotta és könnyörgött, hogy mutassam meg a kabinját. Hosszan szorongattam a kezét a kabin előtt, úgyhogy bőségesen maradt ideje mindkét cipőjét levetni. Balkezébe fogva két cipőjét, egy utolsó kézzszorítással bement a kabinba. Bevallom, Sir, hogy én az ön leánya kabinja elé vezettem őt.

Hajnali négy óra öt perckor lépett a kabinba. Négy óra hat perckor nappali élet nyüzsgött a fedélzeten.

Riadó!

A kapitány mint egy ember rohant a fedélzetre.

Több utas vadul követelte, hogy bocsássák le a mentőcsónakokat. Az első tiszt nem tudta, miről van szó és a gyermekeket összegyűjtötte a társalgóban. Nem akarom önnek részletezni Mr. Thomson helyzetét, kezében cipőjével és szájában keresztben a nadrágszíjával, ahogy ott állt, rémülten és sírva, mint egy átszúrt arcú pápua.

A hangulat azután lecsillapodott, az ön leánya

is abbahagyta a sikoltozást, mikor rájött, hogy a skót részeg, az utasok megosztottak a társalgóban levő gyermekeken és aludni tértek. A legénység reggelig készenlétben maradt.

Most már csak egy ember volt hátra, az igaz, hogy a legveszélyesebb. Alan Brown, az úrlovas. A skót se jött többé elő a kabinjából. Később, azt hiszem megtudta, hogy van még egy ilyen visszavonult utas és odaköltözött Simsonhoz. Állítólag egész nap römiznek.

Alan Brown szemmeláthatólag tetszett az ön leányának, akit most már Dora Cummingsnek fogok nevezni, mert így szoktam meg. Miután eddigi vonalvezetésem az volt, hogy a szerelmet könnyebb megelőzni, mint a házasságot megakadályozni, az úrlovas esetében is alkalmazni akartam a módszert. De ennek az embernek nem voltak kihasználható gyöngéi, nem volt válófélben levő felesége. Ezt ki kellett ütni a nyeregéből. Ellenflörtöt kellett indítani. Mr. Alan tökéletes férfiideál, szép, kisportolt, izmos, művelt, szellemes és elegáns. Ki vehetné fel a versenyt vele? Természetesen én kezdtem udvarolni a leányának. Este megismertem, táncoltunk és megkértem, hogy jöjjön velem sétálni a fedélzetre. Közben egy teljes félpercre tartott a kézcsókom és azzal a halk, de impozáns férfilihegéssel tekintettem rá, amely kivétel nélkül lebilincselte hozzám eddigi hölgyismerőseimet.

A fedélzeten Miss Dora (nevezzük most már így) elkészönt tőlem, hogy teázni akar menni a kabinjába. Megkértem, hogy hívjon meg engem is egy csésze teára. Az a mérsékelt szépérvék, amely sokszor a legkiválóbb nőkben is feltalálható, megakadályozott abban, hogy jobban megközelítsem tisztelt leányát. Ajánlkozásomra a boy útján küldöt váiaszt, amely így hangzott:

„Az a mód, ahogy ön egy úrinőhöz próbál közeledni, ha nem tudná, ismeretlen az én társadalmi köreimben. Kérem, hogy ezután kerülje velem a személyes érintkezést, mint ahogy én is ezt fogom tenni. Remélem, a jövőben alkalmasabb partnereket talál lüzös esti sétákra.

Dora Cummingsa.”

Bevallom, ez a kitérő válasz elkedvetlenített. Délben ugyan vissznozta a fejbólintásomat kedves leánya, de ez a bólintás becsületsértésnek is beillett volna. Este megint az úrlovassal táncolt és utána a sétafedélzeten ültek. Mögéjük lopózkodtam egy szellőztető kürtő árnyékában. És hallgatóztam.

Még nem volt este, de a nappal már elmúlt és ebben a violaszínű, szürke derengésben úszott a hajó a dagály hűvös, de finom szellőjében, azzal a valószínűtlenül sugárzó, sósszagú alkonnnyal burkolva be a fedélzet ferde, hosszú árnyait, amely ellenállhatatlan lírai bájával nem egy úrlovas legényéletének okozta vesztét. Sir, ez az alkony veszélyesebb fiatal szívekre a legnaivabb amerikai hangosfilmnél is. Éreztem, hogy döntő csatát vesztek itt nyomban, az óceán poézisének narkotikumától, ha nem cselekszem. Valami készül... Nagy szünetekkel beszélgettek, Sir! A nagy szünetek minden beszélgetésnél veszélyesebbek olykor, ha még kegyeskedik visszaemlékezni férfikorának kezdetére

A beszélgetés valahogy így hangzott:

— Este... este lejön a bárba, Miss Cummings?

Pauza. Derengés, opálzás, hajfürtöt lebbent a szél.

— Ma este?... Nem tudom... Eh..., Mindig táncolni. Nem unalmas?... Mr. Alan...

Generálpauza. Szemlesütött cipőorronszerválás. Ibolyaszínű, rőt reflexekkel igen bőkezűen bánik az ég. Nagyon meleg, halk férfibariton:

— Magával?... Magával, Miss Cummings?...
Unalmas?

Szünet. Egyetlen igen halvány csillag jelenik meg, az ég kissé elkékül, én kissé elzöldülök. No mi lesz? Ez a szünetek szünetje! Ennyi idő alatt a tűzörség bejárja az egész hajót és meg lehet írni egy dráma első felvonását.

Most minden feleletnél rosszabb történik. A nő egyet sóhajt és hirtelen feláll. Istenemre, az úrlovas nyeregben van! Ő is felemelkedik lassan.

— Hová megy...?

Mit kérdezi?! Jól látja, hogy nem megy sehova, csak felállt! Gyerünk! Gyerünk! Te Uristen! Az ég már teli van csillaggal! És a hold! Na megállj te nyavalyás... Ennek is épp most kellett buta nagy fehér képével lenézni rájuk egy nyugodt, rőt-színű felhő mögül. Hisz ettől még egy haldokló zulukaffer is szerelmes lesz.

— Megyek... a kabinomba... teázni... — Istenem! Ez a pimasz úrlovas megfogta a kezét! A nő remegve kihúzza és elfordul kissé.

— Ha megengedi... — suttogja Brown, — később teszem tiszteletemet. — Mennyi csillag! Mikor jöttek ezek elő?! Furcsa, nagytűzűek és egész apró, távol foszforeszkáló pontok. Az ég összes rendjelét feltűzte sötétkék zubbonyára ezen a napon és a halszagú esti szél hűvösen, de barátságosan fújdogál... Sir, az ön leánya nem felelt semmit. Ránézett hosszan az úrlovasra és lassan, lehajtott fejjel elment. Mi volt ez?... Ha elfogult nagybátvám miatt nem is kerülhettem katonaiskolába, azért tisztában voltam vele: kapituláció. Az úrlovas izzó szemekkel és megdicsőült, bamba mosollal nézett igen tisztelt leánya után. Azután ő is a kabinjába ment, hogy felvegye azt az átkozott szmokingját, amit a világ legnyomorultabb, gaz szabója az ön leánya ellen szabott ki csodálatosan lezseren

és mégis testhez állóan, hogy ez az úrlovas fejhosszal előzőtt meg mindenkit a nőknél. Csodálatos, varázserejű szmoking volt. Remek! Valamit tennem kellett. És itt kapcsolódott be a néger boy. Uram, én nem vagyok híve a lincselésnek és megvetek minden faji előítéletet, de ez a néger fiú elhomályosította előttem Grant tábornok emlékét, akinek annyi része volt abban, hogy a déli államok kénytelenek voltak felszabadítani néger rabszolgáikat. Ennyit a szmokingról.

Mr. Alan Brown kabinjában, miközben a szmokingját húzta, megjelent a néger boy egy levéllel, amelyben a következő kitérő válasz állt:

„Az a mód, ahogy ön egy úrinőhöz próbál közeledni, ha nem tudná, ismeretlen az én társadalmi köreimben. Kérem, hogy ezután kerülje el velem a személyes érintkezést, mint ahogy én is ezt fogom tenni. Remélem a jövőben alkalmasabb partnereket talál közös esti teákhoz.

Dora Cummings.“

A levélpapíron és a borítékon külön szépen rá volt nyomtatva a leány neve és londoni címe. Kedves leánya, úgylátszik, jól felkészült a szökésre és ellátta magát mindennel, ami az álnév használatához szükséges. (D. C. monogrammos retikült is vásárolt)

Csak azt sajnálom, hogy Mr. Brown arcát nem láthattam közvetlenül a levél olvasása után. Önnel közlöm Sir, hogy a levelet ez a néger boy az én megbízásomból továbbította és azonos volt a válasszal, melyet kedves leánya hozzám írt. Költség-számlámon szerepelni fog két font, ennyit fizettem a fiúnak (becsületszavamra), hogy Mr. Brownnak úgy adja át a levelet, mintha Dora Cummings küldené. Azt hiszem, örült volna Sir, ha este velem ül

a bárba. Kedves leánya egyedül ült egy sarokban, rendkívül zord arc kifejezéssel. Nagyon bosszantotta valami.

Alan Brown egy csinos szőke asszonnyal táncolt, később pezsgőztek, majd karonfogva felsétáltak a fedélzetre. Igen tisztelt leánya rohamléptekkel hagyta el a bárt és kabinjába távozott. A hajó utasai közül többen megfigyelték, hogy a különben oly barátságos természetű Miss Cummings és Mr. Brown beszüntették a köszönő viszonyt. Ez nekem is feltűnt másnap.

Azt mondják régi lóversenyszakértők, hogy ha a paripa ügetés közben egyszer „felvág”, akkor már sorozatos balszerencse kíséri a pályán. Ugy látszik, úrlovasoknál is így van. Mr. Alan Brownt, a szőke hölgy valami férfirokona alkalmatlan időben kereste fel a kabinjában, ebből először verekedés lett, később eljegyzés, zavaros história, amin senki sem tud eligazodni, de Mr. Brown most már állandóan karonfogva sétál a szőke hölgygel, mögöttük a közeli férfirokon, méltóságteljesen és zordonan, magassága két méter öt centiméter, mellbősége kiszámíthatatlan. Azt mondják, Európa súlyemelő bajnoka. Így van ez. Régi sportemberek mindig megtalálják egymást. Az úrlovasnak csinos kis kötés takarja el a balszemét. Jól áll neki. Különösen szmokinghoz.

Nem is lett volna semmi baj, ha ez a néger boy nem gyűjtené a számológéculákat. Sir! Grant tábornok nyugodjon békével és minden tiszteletem Lincoln Ábrahámé! De ha ez a számológépgyűjtő néger az elhunyt két kiváló gentleman környezetében élt volna, talán minden másképpen történik. A legszébb sárga whipcord ruhám volt rajtam. Alig látható világosszínű kockákkal, duplasoros, amilyen szakemberek szerint kettő sincsen a kontinensen. És ez volt az egyik! A sétafedélzet korlátjának

dőitem és néztem az aranyszínű napsugárban csillogó víztükröt, amely apró rezgéseivel, mintha millió törött üvegdarabból állt volna és midőn tovább megyek... Sir! A karfából mintegy negyvenöt centiméternek a mintája szép, fehér színben pontosan rajta volt az én whipcord ruhámon! Oda volt a sárga szín, a finom kockák, az egész ruha, a dupla sorral! Kifakadásomra megjelent a steward. Ő is a fejéhez kapott.

— Uram! Ez frissen volt mázolva! Miért nem jelezték?! — üvöltöttem.

— Sir, jeleztük! Nézze, itt van még a spárga! Számolócédulák lógtak róla. Ki a fene gyűjti itt a számolócédulákat!?

— Ugy érti ezt, hogy valaki levette a zsinór-ról a számolócédulákat, amelyek jelezték a mázolás-t?!!

— Személyesen, úgy! Egy óra előtt még itt lengtek a szélben a kis cédulák! Én magam fűztem fel őket!

— Meg kell téríteniük a káromat! Jelenteni fogom a konzulátusomnak!

Ugy látszik, óvakodtak a diplomáciai bonyoldalmaktól, mert megfizették a ruha árát, de a szabást, a szabást Sir, nem lehet megfizetni pénzzel, egy névtelen zseni hattyúdala volt, utolsó munkája mielőtt csődbe ment. Még másnap is vigasztalhatatlan voltam. Ki se mozdultam a kabinomból.

Csak délután mentem le a társalgóba, gyászomban két koktélt ittam és oktalatlanul három shillinget költöttem, ahogy ez a főpincér cédulájáról kiderült. És ez a cédula uram kórházba juttatott. Alighogy a főpincér eltűnt, egy hang süttogott a fülembe és egy fekete kéz nyúlt ki az asztal felé:

— Oh jószágos Lord Mister... Adni Jimnek a számolócédula... Jim gyűjteni minden számolócédula...

A tettes! Sir megérti a drámai pillanatot! Átérezni a másodpercet, midőn Hamlet megtudja a szellemtől, hogy ki volt atyja gyilkosa?! A néger gyerek taszította le trónjáról a divat királyát, a duplasoros whipcord-álmot! Óh Sir, hát van olyan Hamlet a világon, aki ennek a néger kölyöknek nem ken le egy pofont?!

Megtörtént.

És ki se sejthette, hogy ez az alattomos kölyök, akiben az emberi ösztönök legalantasabbja tombolt: bosszút fog állni első felháborodásában, ki sejthette, hogy ez nyomban Mr. Alan Brownhoz rohan és elmondja neki, hogy a levelet nem Dora Cummings küldte, hanem én. Sir, ha egy úrlovas brutális, akkor az nagyon durva tud lenni.

A hajó tatján jött szembe velem és a leghevesebb szemrehányásokkal illetett. E szemrehányások következtében szorulok pillanatnyilag gondos kórházi ápolásra.

Mindez azonban már nem változtathatott az ő eljegyzésén, aminek a súlyemelő bajnok külön nyomatékot adott és nem változtathatott azon az óriási távolságon, amely most már az ön lánya és Alan Brown között állt.

Betegségem alatt a steward informált, akivel külön megfigyeltettem igen tisztelt leányát és tőle tudom, hogy meglehetősen elhagyatottságban tölti idejét. Valahogy híre ment, hogy mindazon férfiakat, akik Dora Cummingsel foglalkoznak, különleges balszerencse éri. A bárban szól a zene, a sétafedélzeten alkonyatkor párosával sétálnak a boldog emberek és az ön leánya, aki pedig becsületesemre a legszebb hölgy a hajón, egyedül bolyong, mint a Loire-menti elátkozott lovagvár fehér asszonya. Az urak félnek tőle, a hölgyek Alan Brown és Simson botránya óta bojkottálják. Ugy hallom a stewardtól, hogy alkonyatkor órákig áll a híd karfájánál

és nézi a vizet merengve, tűnődve és csodálkozva. Nem érti. Engem pedig most visznek röntgenezni. Ennyit a költségeimről.

tisztelő híve:
Samuel Bronson

NEGYESEDIK FEJEZET

Miss Lilian is hajón utazik, de mint tús

Az Afrikai-vasút döcögő kemencéje Mogador felé haladt. Bár az Atlasz hegység változatos sziklái között kanyargott a töltés, a hőmérő mégis lassan negyven fok felé közeledett és bent a fülkében talán negyvenöt fölött is állhatott a meleg, ahogy ez a vaskazetta megszakítás nélkül a perzselő nap-sugarak özönlésében folytatta útját. Azután egyhangú homoksivatagokon döcögött a vonat. A végételenbe nyúló dünnák finom hullámvonalait csak olykor szakította meg ritkás alfafűvel benőtt cserjés táj. Lilian a rosszszagú, forró fülkében, a kimerültségnek abban a monoton állapotában ült, amely már nem kínzó, mert megszokottságával érzéketlené tette az idegrendszert. Ez az az állapot, amelyben elpuhult nagykereskedők a lövészárokban váratlanul tudatára ébrednek annak, hogy aránylag sok minden elviselhető, amiről azelőtt azt hitték, hogy belehalnának, ez az a bizonyos állapot, amitől elszegénvedett orosz nagyhercegek bölcs természetfilozófiákra jönnek rá és csodálkozva konstatálják, hogy a nyomor és a kín mint állandó állapot nemcsak elviselhető, hanem megszokottá is válhat.

— Szóval... maga terveszerűen... juttatott engem ebbe a helyzetbe? — kérdezte Lilian.

— Nem. Mikor először megpillantottam a gázlámpa mögül, alapjábanvéve sajnáltam. Nekem

Halley leányával semmi dolgom nincs. A kegyetlen bosszúállás gondolata tölti ki most az életemet, de nőkkel nincs leszámolnivalóm. Maga nem tehet arról, hogy Halley leánya.

— Büszke vagyok rá! — mondta ellenségesen.

— Tőlem még büszke is lehet rá. Gusztus dolga.

— Ön nyomorult gyáva, ha sértegeti előttem az apámat, mert tudja, hogy nő létemre nem vehetek elégtételt...

— Csak lassan!... Hé! Kisasszony!... Egyelőre az apja miatt még nyugodtan szórakoztathatná most a Quartier Réservé matrózait!... Hallja?! — mondta durván a csavargó. — Tanuljon meg tisztességesen beszélni a férjével, mert megjárhatja!

Lilian iszonyodva húzódott a fülke sarkába. A csavargó egy kézzel cigarettát tett a szájába és miután sebesült karját, úgy látszott mozdítani sem tudja, odaadta Liliannek a gyufáját:

— Gyűjtsd meg a cigarettámat! — A lány gépiesen engedelmeskedett. A csavargó elégedetten húzta fel a lábait is az ülésre. Teljesen összedagadt szeme most már a fekete süppedéken túl, zöldbejárt, szó, lilás, véraláfutásos árnyékokkal színeződött el. Olyan volt ez az ember, mint valami szörny.

— Mától fogva tegezlek és te is tegezni fogsz. Értetted?!... Először csak segíteni akartam rajtad. Én már ilyen ostoba vagyok. Ha védtelen nőről van szó, még a kutyanak az ivadékán is segítek. Azt akartam, hogy azzal a menyasszony-vőlegény hazugsággal kirántsalak a csávából... Csak miután már férj és feleség lettünk, jutott eszembe, hogy irtózatos hadjáratban vagyok most, hogy minden eszközzel el akarnak pusztítani. Hát ebben a hadjáratban téged magam mellett tartlak túsznak. Érted?!... Nézz jól meg! Hé! Hallod?!... Min-

den ütés, minden vérfolt az apád hóhéraitól származik... Az éjjel le akartak lőni, mint valami kutyát!...

— Amit maga mond...

— Ne magázz mert...! — mondta a csavargó és ráemelte a kezét Lilianre. A lánynak nem volt kétsége afelől, hogy ez az ember habozás nélkül megüti, ha nem engedelmeskedik neki. Először életében érezte, hogy engedelmeskednie kell. Kell!

— Amit itt... amit te mondsz az apámról... nem tudom elhinni...

— Majd elhiszed... Egyenlőre nem sikerült nekik semmi. Az öcsémet megölték, de nem tudták, hol vannak az írásai, csupa gyalázatos adat Halley ellen... Az én nyomomban szaglászta, mint a vizslák. Ugy látszik sejtették, hogy az öcsém megírta nekem a helyet, ahol elrejtette ezeket... — Félkézzel iratesomót húzott ki kabátja belsejéből egy pillanatra. — Hetekig jártak a nyomomban. De én ügyesebb voltam... — Röhögött és bólogatott. — Beesaptam őket és az írások itt vannak nálam. Egy golyót küldtek utánam, de csak a karomat lőtte át. Azt hitték a barmok, mikor leökték a viskó tetejéről, hogy kitörtem a nyakamat. Jött egy rendőr, erre elfutottak. Pedig kutyabajom volt, néhány zúzódáson kívül... Azután hajtóvadászatot tartottak. Várták, hogy valahol megpihenjek, vagy lefeküdjek... Állandóan négyen, öten jártak a nyomomban... Szörnyű volt! Három napig nem aludni... Három napig úgy járni, hogy háttal mindig a falat érezzem magam mögött... És akkor az a kavics eltalálta a balszememet... És átlőtt karra csak bolyongani tovább... Most már negyedik napja nem aludtam...

— A... aludj el... — szólt bátorítanul Lilian. Marshall durván felkacagott.

— Hogy álmomban elszedd az írásokat, mi?!...

Esetleg leszúrjál... Csak bízd rám. Majd alszom, ha itt lesz az ideje. — Mondta, szinte eszelősen.

— Csak nem képzeli... képzeled...

— Csend! Azt hiszed hülye vagyok?!... Hogy megbízom a Halley lányában?!...

Lilian lassan tisztába jött a férfi állapotával. Halálosan kimerült. A rettenetes erőfeszítéstől valami zavar támadhatott Marshall agyában. Hogy szörnyűségeken mehetett keresztül, az látszott rajta. Látható fél szeme, vérszínűen, ijesztően villogott a lányra és a hangja egész suttogóvá rekedt. Lehet, hogy lázas is és valószínűleg igaz, hogy négy napja nem aludt. Nem tudott okosabbat mondani, mint ezt:

— Megmentettél engem a botránytól és most a férjem vagy. Mindent úgy fogok tenni, ahogy akarod.

— Ezt ajánlom is... — sziszegte a csavargó. — Az öcsémet azért ölték meg, mert nagyon utána járt ennek a nyersanyagkutató részvénytársaságnak... És engedélye volt a gyarmatügyi minisztertől, hogy megnézze Lunga országot... Mielőtt elindulhatott volna, megölték. De ezek az írások hozzám kerültek... Véletlen, hogy az óriási barom alkalmazott a telepre... Különben minden segítség nélkül odamentem volna... Mert ott nagy gazság készül! És most én sem vagyok védtelen... Kezemben van mint tús az ellenség egyetlen leánya... Nem akarlak belekeverni téged... Nem akarlak az apád helyett bántani... Nem akarom a bűnöst úgy megütni, hogy olyat is találjak, aki esetleg ártatlan... De ha becsapsz... ha megszöksz... akkor a világsajtó leközli... azt a jegyzőkönyvet... a marakeschi rendőrségről... hogy Lilian Halley... a nagy Halley leánya... részegen éjszaka a kapitányságra került... és csak azért oldották fel az erkölcsrendészeti eljárást... mert

bebizonyosodott, hogy vadházasságban él egy csavargóval... Akihez feleségül is ment...

Lilian átérezte a fenyegetés súlyát. Igen. Ha ez a csavargó akarja, akkor örökre megsemmisítette erkölcsileg a Halley családot...

— Mondom... nem akarok asszony kezével lesújtani Halleyre... esetleg te nem is tudtál a dolgairól... Bár ezt nem hiszem... Csend! Ne merészelj közbeszólni ha beszélek!... De most már a harc nem olyan egyenlőtlen. Legalább egy túszer van... És ha keményen akar sújtani rám, akkor megtudja majd, hogy téged is eltalál... Érted?!... És ha valami aljasságot tervezel ellenem...

— Hidd el... esküszöm...

— Csend!

Kint végtelen vakító sárga hullámdombokkal rohant a sivatag és ahogv a hanyatló nap sugarai ferdén vetültek a dünnákra, egyetlen óriási sakk-táblának látszott ezer meg ezer homokpad apró árnyékával a lapály. A csavargó kezével és fogával lassan oldozni kezdte karsebén a kötést. Kissé ügyetlenül ment ez a munka.

— Engedd meg... hogy segítsek, — mondta Lilian és kinyújtotta kezét, de rémülten visszahúzódt, ahogy a csavargó, mint valami láncos eb, horkant rá:

— Ott maradsz!... — Allandóan szemmel tartva a leányt, leoldozta a piszkos rongyokat. A seb gyulladt volt és gennyes. Kulacsából némi vízzel, amennyire lehetett letisztogatta és újra átkötötte. Nehézkesen, lassan, balkézzel és a fogával csomózta megint össze.

Este lett. A hőmérséklet minden átmenet nélkül mínusz alá süllyedt. A hold fehér fénye alatt misztikus, dermedt, sivatagi táj rohant a vonat mentén és csillogó, tölcseralakú, finom porfátylak vonultak az esti légáramlásban.

Lilian egész testében didergett. Takarójuk, kabátjuk, egyáltalán semmiféle poggyászuk nem volt. A leány, ahogy a nagy kimerültségtől el-elalélt, halántékával odakoccant a fülke oldalához és riadtan egyenesedett ki újra. A csavargó, felhúzott lábakkal, mozdulatlanul kuporgott vele szemben a pad sarkában.

— Mikor... mikor érkezünk Mogadorba? — kérdezte Lilian.

— Nem tudom.

Felriadt hiénák ügettek el ijedten a töltés melől, nekiiramodva a sivatagnak.

— És... azután... ha megérkezünk... mit kíván tőlem?

— Nem tudom.

.... A fékek megcsikordultak és elnyújtott sípolással lejtőn rohant a vonat, gyorsan elhagyva egy kivilágított blokkházat. Azután megint csak a félelmes égi sivatag egyhangú homokhullámai következtek. Lilian nyirkos, merev kezét dörzsölgette. Tudta, hogy a dermesztő hideg, a félelem és sajgó csontjai dacára el fog aludni. A csavargó, gonosz, dagadt arcával feléjefordult és egyetlen látható szemének rosszindulatú tekintetét nem vette el a lányról.

Elaludt. Zavaros álmában koldusok és rendőrök nyüzsögtek, jajok, füttyök, csörömpölés, röhögés, revolverlövések... Százezer kar nyúl utána... Tépték... Vonszolták... Azután lassan leszűrődött agyából, a sok nyugtalan vízió keresztl az elmúlt huszonnégy óra izgalma és mélyen elaludt, olyan tompa, súlyos alvással, hogy jobbra-balra koccanó feje élettelenül rázódott a nyakán és rem ébredt fel, csak hajnalban...

Kinyitotta a szemét.

.. A sivatagnak nyoma sem volt és a tejszínű derengésben Nogader festői környékének lágyvo-

nalú, vidám szőlődombjai között kapaszkodott zakatolva a vonat. Ugy érezie, hogy minden tagja törött, ficamodott és elviselhetetlenül nyilalt a nyaka, ahányszor megmozdította a fejét. Reggel votl.

... És vele szemben ugyanúgy és ugyanott ült a csavargó, aki rosszindulattól izzó egyetlen látható szemét egész idő alatt nem vette le a lányról.

II.

— Itt megmosakodhatsz, addig én majd szerzek valami ruhaféjét.

— És mi lesz... azután?

— Délután indul egy gőzös Sierra Leonába. Hatig készülj el. Addig alhatsz.

— De én...

— Engedelmeskedj és ne fecsegj sokat. Ha akarod visszautazhatsz, ha akarod velem jössz. Megmondtam neked a vasúton, mi történik, ha elszöksz. Nem foglak őrizni. Mire visszatérek hozd rendbe magad. Megértetted?

— I... igen — mondta csendesen, engedelmesen a lány.

Kőcsebrekben hordta egy néger asszony a meleg vizet. Fürdőszobáról természetesen nem volt szó abban a hotelben, ahová Marshall vezette. Még sohasem esett olyan jól a langyos víz, Liliannek, mint ebben az agyagos padlójú szobában, ahol pedig az egyik vizescsőbőr mögül egy ijedt, nagy béka ugrott ki és valószínűleg volt még néhány élőlény a párás, ázott fal repedésein. Csak miután tetőtől talpig lemosta magát, látta a karcolásokat, kék foltokat, zúzódásokat a testén. Először életében tört meg a büszkesége, makacssága, önfejűsége és milyen lealázó módon...

A néger nő azután egy gyékényfalú szobába vezette. Nagy láda állt itt pokrócokkal letakarva egy kétes tisztaságú fejpárnával. Ez volt az „ágy“. Mintha pompásabb fekvőhelyen még sohasem hált volna, úgy aludt el nyomban Lilian. Arra ébredt fel, hogy a néger nő rázogattja:

— Kelni fel Miss... A Mister már türelmetlenül várni...

— Hány óra van?

— Én nem ismerni óra... Missis aludni sok-sok óráig... Mister már régen itt lenni és inni pálinkát lent...

A füsttel és lármával telt ivóban egy zongoraverkli a Kék-Duna keringőt játszott. Marshall a sarokasztalnál ült és cigarettázott. Közömbösen nézett a nőre és megvárta, amíg az asztalához ér.

— Nemsokára indul a gőzös. Olcsó hajó tehát nehéz út lesz — mondta hidegen. — Kipihented magad? Nem vagy beteg?

— Nincs semmi bajom — felelt a lány ugyanolyan hidegen. Elhatározta, hogy nem fog megalázkodni a csavargó előtt. — Hajlandó vagyok veled menni, ahová kívánod. Ha ez az ára annak, hogy ostobaságom miatt ne döntsél romlásba az apámat.

— Ez az ára. — Kivett egy pénzdarabot a zsebéből és kopogott az asztalon: — Fizetni!

... A King George ócska kis gőzös volt. Ütött-kopott bordázatán mélységes nyomokat hagyott az idő és úgy érezte, aki rajta ült, hogy a motor rázásától szétesik a hajó, olyan rozoga elnyűtt, tágult és vedlett volt minden léce, szelepe, csavarja. Nem is volt berendezve személyszállításra. Gyöngyöt, színes kartont, rézmattakot és mindenféle bennszülött csereárút vitt Sierra Leonába, ahonnan koladióval és gummival ért vissza. Két egymásbanyúló kajütjében olykor utast is szállított,

a szegényebb fajtából, akiknek drága volt a legolcsóbb személyszállító hajó tarifája is. A legénység négy bennszülött rablógyilkosból állt és kapitányuk Ryan, egy vén, piszkos kalóz, a világ minden tengerén hajózástól eltiltott egyén, csempészésért és rabszolgakereskedésért többszörösen büntetett előéletű. Pick a másodkormányos csak nemrég szökött meg a szumbavai fegyenctelepről, ahol tíz éves büntetését töltötte. A társaság, amely ezt a hajót járatta, tisztában volt azzal, hogy a King George-on rendes legénységet nem alkalmazhat, miután a gőzöst már régen ki kellett volna vonni a forgalomból, mert a törvényszerű előírásoknak tipikusan nem felelt meg. Jó húsz centivel mélyebbre sülyedt a szabadmerülési előírásnál, berendezéséből nélkülözhetetlen tárgyak és műszerek hiányoztak, gépe minden percben felmondhatta a szolgálatot.

Marshall egy batyut hozott magával. Ugy lát-szik, amíg a lány aludt, nemcsak ruhafélét, hanem egyéb szükséges holmit is beszerezett.

Langyos, sűrű trópusi zápor zuhogott, amikor végighaladtak a piszkos fedélzeten, a hajóhoz tartozó közömbös, toprongyos alakok között a kabinjukba. Dohos két fürke volt, jó magasan egy-egy kis gömbölyű szellőztető ablakkal ellátva. Az ajtó, amely a két kabint elválasztotta egymástól, egy aránt nyílt kifelé és befelé, kilincsnek, zárnak már nyoma sem látszott rajta.

Lilian újra elvesztette határozottságát. Nagy-on félt. Mi lesz, ha nem zárhatja magára éjszákára az ajtót? Több esze volt, semhogy lyesmit mondjon a csavargónak. Tudta, hogy a helyzetén csak rontana, kimutatná rettegését.

— Csomagolj ki a batyúból minden holmit, ami a tied és vidd át a fülkédbe. Van ott egy gyors-

forraló, spiritusz, meg minden ami kell, azon főzzél kettőnk számára rántottát.

— Ellátást nem kapunk a hajón?

— Csak ha minden étkezésért fizetünk. Nincs kedvem ezeket a rablókat tömni. Sok helyen megállunk, majd a parton mindig vásárolunk élelmet és te főzöl. Gyerünk!

Nem mondta, hogy még sohasem főzött. Nem szólt semmit, kicsomagolta a holmikat és hozzáfogott a rántottasütéshez. Összeégette a kezét a fröcskölő zsírral, de végre elkészült az étel, úgy ahogy... Engedelmesen leült a csavargó mellé enni. Azután hideglelés rázkódással megmozdult a hajó és a szelöltető ablakon keresztül tovatűnő parti fények kévéi váltották egymást a kabinban. A viharlámpa csikorogva táncolt a mennyezeten, rácsos, piszkos üvegével. Mentek.

— Aludni akarok, — mondta a csavargó és felállt. — A másik szobában fogsz lakni. Menj.

Lilian engedelmeskedett,

A másik kajüthöz tartozott ugyan egy mosdófülke, de ezzel szemben meg volt az a hátránya, hogy elhagyni csak Marshall szobáján keresztül lehetett. Lilian bement a hálókamrába. Sikerült ügyesen az egyik hegyes, éles kést magával vinni a vacsorázóasztalról. Ruhástól ült az ágyon. kezét a párna alá csúsztatva a kés markolatára. A legvégsőkre el volt szánva. Aritmiás küzködéssel dobogott a hajó beteg szíve, zihálva, fújtatva, zörögve és a viharlámpa csikorogva lengedezett. Lilian néhány nap alatt nagyon hirtelen és nagyon mélyről ismerte meg az életet. Megtudta, hogy milyen a szegénység maró, elviselhetetlen szaga, lebukott emberek szenvedése, megaláztatások, kutyábavevés, sehovase tartozás és az a mélységes kiszolgáltatottság amellyel nyomorult tömegek, mint rongydara-

bok a házaló batyujában, úgy hevernek összepré-
selve tehetetlenül, hajókon, bérkaszárnnyákban, ut-
cákon és rendőrségen, szortírozzák, szétdobálják,
eltépik, kifoltozzák, bemocskolják és kimossák őket,
anélkül, hogy egy szavuk lehetne hozzá, anélkül,
hogy megvédené vagy sajnálná őket valaki . . .

Saját veszélyes kalandjain túl, mintegy maga-
sabbról is látta, emberi és szociális szemmel azt,
ami eddig előtte volt, de sohasem foglalkoztatta,
sohasem érezte át teljes valóságában: a szegénység,
a bűn, a megalázottság fogalmát. Az ember mindig
tudja jól, hogy létezik csonttörés, olvas is, X úrról,
akit elütött az autó, de hogy mit jelent ez valójá-
ban, azt sohasem tudhatja úgy, mint aki ebben az
állapotban a mentőautóban fekszik. Lilian úgy
érezte, hogy nem is autó, hanem szörnyűséges, ha-
talmas tank gázolta el és zúzta össze tetőtől-talpig,
olyan hirtelen és mélységesen érezte testén a legke-
sőbb nyomorúságot.

... Hirtelen megmarkolta a kést. Lépések kö-
zeledtek az ajtóhoz. Majd csikorgást hallott, mint
mikor bútorokat tologatnak. Ez a zaj folytatódott,
valóságos hurcolkodás illúzióját keltve. Azután
egyszer csak rájött, hogy mi történik.

A csavargó eltorlaszolta magát.

Asztalt, széket, szekrényt húz oda az elválasztó
ajtóhoz. A lány megértette. Öt napja nem aludt
és most pihenni akar. Fél, hogy a lány álmában el-
lopja az írásait, esetleg megöli. Eltorlaszolja ma-
gát. Lilian ideges kezében, közben nyirkos lett a
kés, de ezt csak akkor érezte, mikor elengedte. Tra-
gikus helyzete dacára majdnem elnevette magát,
ahogy a csavargó hordta, egyre hordta és egymás-
ra rakta a berendezési tárgyakat az ajtaja előtt.
Azután egy levetett cipő koppant a padlódeszkán.

Mi minden történhetett ezzel az emberrel, —

gondolta Lilian, — hogy a rosszhiszeműség, a bizalmatlanság, ilyen mániákus, ilyen félig veszett állapotba hozta.

... Ugy látszik köd szállhatott a tengerre, mert a hajósziréna szüntelenül bögött. A bordázat minden hullám lesüllyedésénél és emelkedésénél keservesen nyikorgott. Lilian levetkőzött, magárahúzta a takarót és nyugodtan, mélyen elaludt.

III.

— Ezredes úr, ezt nem hagyom!... Megyek, ha felköttet is utána!

Erre ébredt Lilian. Ijedten ugrott ki az ágyból és magára kapkodta ruháit. A hangok Marshall kabinjából jöttek. De csak Marshall hangja hallatszott.

— Hogy?! Mi?!... — mondta lihegve Marshall. — Ezredes úr!... Értse meg... Az aranygallér most, mintha kötél lenne a nyakamon!... — és sírva üvöltött teli torokból. — Ezredes úr megölték az öcsémet! Alázatosan jelentem, megölték az öcsémet!

Most már tudta Lilian, hogy a csavargó félrebeszél. Elhatalmasodott a sebláz rajta. Hörgött és átkozódott vízért könyörgött. És a lány el volt torlaszolva. Megpróbálta elnyomni az ajtóval, a felrakott holmikat, de gyenge volt hozzá. Csak ép hogy egy-két centiméterre nyílt ki. Mentőötlete támadt. Kiakasztotta az ajtót. A küszöb előtt ott állt az asztal, rajta egy szék és mosdószekekrény.

Most már könnyen ment minden. Levette a széket, nagy nehezen leemelte a kisszekekrényt, azután eltolta az asztalt és ott volt a beteg ágya mellett.

— Marshall... — suttogta.

— Hát nem érti, hogy én nem ülhetek itt nyugodtan... Istenem! Vízet adjatok legalább bitangok! — Tűzvörös arccal fetrengett, mellén marcangolva az inget, szeme most már teljesen eltűnt a daganat alatt, a másik vérben úszott...

— Marshall... — A beteg most ráemelte egyetlen szemét, úgy látszott magához tér. Villámgyorsan a feje alá nyúlt, revolvert rántott elő és a lányra emelte. De mutató ujjá már gyenge volt ahhoz, hogy megnyomja a ravaszt. Lilian, akinek már a halál íze futott össze a szájában, megkönnyebbülten látta, hogy az erőtlen kezét lehúzza a súlyos fegyver és koppanva hull a padlóra. Marshall elájult.

Lilian a fedélzetre futott. Ryan kapitány a korlátnak dőlve állt, egyik kezében rumos üveget tartva, másikkal az orrát piszkálta.

— Kérem kapitány úr, adhatna valami fertőtlenítőt és kötszert?

A kapitány elgondolkozott.

— Ilyen réz és üvegsecsebecséket szállítunk. Nem hiszem, hogy kötszer lenne közöttük és úgy tudom, hogy fertőtlenítőért sem adnak gummit a bennszülöttek. Ezek fütyülnek a higiénára. Nem tudjuk bevinni közéjük a civilizációt, — mondta Ryan kapitány, tetőtől talpig olyan mocskosan, hogy bármelyik vén hindú fakir illatos piperkőc lehetett volna mellette.

— Ugy tudom, hogy van valami szabályzat, — mondta idegesen Lilian, — amely kötelezővé teszi a mentőszekrényt...

A szabályzat szóra Ryan kapitány arca elborult.

— Valóban a szabályzatban van mentőszekrény. Szíveskedjék tehát onnan előkeresni, mert én

a hajón nem tartok ilyet — mondta csendesen és nagyot köpött a mérges zöld hullámokba. — Ámbár, — folytatta tűnődve, — ha tetszik szívesen betartom a szabályzatot, de ahhoz előbb önt és kedves férjét a tengerbe kellene dobatom. Ugyanis a szabályzat szigorúan előírja, hogy utasszállításra nem lajstromozott hajók csak teherárut vehetnek fel. Hogy őszinte legyek, fűzte tovább, mert tetszett neki az eszmefuttatás, — még teherárút sem szabadna vinnem, mert hajóm merülési vonala lényegesen mélyebb a szabályzatban nyomban a mentőszekrény után következő paragrafusban megjelölt előírásnál. Így tehát önök után az árút is a tengerbe kellene dobatom, a hajót el kellene süllyesztenem és legényeimmel együtt más pályán boldogulni a polgári társadalomban. De nézzen ránk... — folytatta lehangoltan, — alkalmaznak bennünket vezérigazgatónak, lovaskapitánynak, vagy déligyümölcsnagykereskedőnek valahol? Maradunk tehát a hajón és sem legényeim, sem én nem olvassuk a szabályzatot, amit a legények számára különösen megkönnyít az a körülmény, hogy egyikük sem tud olvasni. Mentőszekrény asszonyom?!... — mondta a kapitány ellágyultszemmel, mintha egy kellemes régi emlék felett merengve — mentőszekrénnel nagyon régen utaztam. Fiatal voltam én, fiatal volt ez a hajó is, volt mentőszekrényem, rendes merülési vonalam, aranygombos kék kabátom, feleségem, egy szép kislányom, egy alig büntetett előéletem... Hol van már az a mentőszekrény... Szíveskedjék körülnézni, ami a mentést illeti. A szabályzat kvintesszenciája, hogy naponta ki kell próbálni a mentőcsónakot. Hát azt hiszi kipróbáljuk? És hogy próbálnánk ki? Látott ön valahol mentőcsónakot? Az utolsót tavaly adtam el, mikor olyan sokat vesztettem Tangerben kártyán. De minnek is mentőcsónak,

meg szekrény? Minek? ... -- kérdezte egy fatalista szomorú csodálkozásával.

Végül mégis csak hozzájutott a megfelelő szerhez. A kormányos, aki a világon csak a pipáját szerette, időnként alkoholba szokta áztatni és így olcsó pénzért átadott némi alkoholt Lillianek. Saját fehérneműjéből hasogatott kötszert és így tért vissza a csavargó betegágyához.

Lebontotta a kötést. A seb dagadt volt gyulladt és gennyes. Kimosta, megtisztította és újra kötötte tiszta ruhával. A csavargó egy másodpercre felébredt és csodálkozva nézett rá.

ÖTÖDIK FEJEZET

Sir Halley leánya ragaszkodik a tízparancsolathoz és majdnem férjhez megy

Sűrű trópusi zápor zuhogott már napok óta. Az elázott vén hajó teste rothadást párologtató ódon lécek, rozsdás vaslemezei közül. Ezen a hajón minden romlásnak indult. A kötelek huszonöt csomó dacára is kőcbundát eresztettek, a legtöbb szellőztető ablakon néhány szilánk jelezte a kitört üveget, a csigalépcső mellett a földön heverő rozsdás csődarabok jelezték, hogy valamikor korlát is volt itt, a raktár ajtaján körben lehetett forgatni a kilincset, de egy kötél darab, ha ráakasztották a falbavert kampós szögére, csukva tartotta az ajtót. A fedélzet egyik foltja kátránylemezzel másik része deszkával, majd cementkockákkal volt javítva. Mint egy ágrólszakadt koldus, cafatokban lógó rongyokkal, úgy ténfergett a King George fejedelmi nevét meghazudtolva az óceánon.

Az eső egyre záporozott és zuhogott, mikor el-

érték a Kanári szigeteket és sok ügyel-bajjal a pilótagőzös kormányosának átkozódása közben horgonyt vetett a British Múzeum régiségtárába való King George.

Marshall karja kissé javult. Már két napja eszméletlen volt és Lilian tudta jól, ha a gyulladás csak kissé tovább fejlődik a csavargó menthetetlenül elveszett. Most azonban, mintha tisztultabb lenne a seb és a pirosság egy árnyalatnyit visszahúzódott. Rumot próbált a beteg fogai közé tölteni, mert az érverés már alig volt kitapintható. Hatalmas csobbanást hallott fentről, láncsörgést, majd a gép visszafelé kavarva a propellert, vadul dobogott, túllícitálva az egyhelyben kavart víz harsogását és nagyot csattant valami: kötelet dobtak a partra.

Las Palmasba értek.

Lilian eligazította Marshall párnáját, betakarta, felvette kalapját és köpenyét. Marshall párnája alól kikandikált a papírsomó. Az írások! Mindaz amivel apját vádolják. Most magához vehetné.

A dilemma nem volt egyszerű. Szabad-e neki itthagyni az írásokat, amelyek állítólag atyja romlását okozhatják. Másrészt, szabad-e neki kifosztani egy öntudatlan beteg embert, aki bármilyen durva és goromba is volt hozzá, a legnagyobb szégyentől mentette meg? Szabad-e elvenni tőle azt, amiért az életét kockáztatta, amiért ennyit szenvedett?

Nem volt képes elvenni Marshall feje alól a papírköteget. Felment a fedélzetre. Ázott pálmák és hatalmas fehér dobozokra emlékeztető házak tüntek fel hirtelen előtte Las Palmas kikötőjében.

— Csak vizet meg olajat veszünk fel! Siessen vissza nagysád, mert egy óra múlva indulunk! — szólt oda Ryan kapitány.

— Köszönöm — mondta.

— Kérem nincs mit. Ez nagyon kultúrált város. Itt könnyen hozzájuthat egy mentőszekrényhez. Nem ártana más kapitányt is beszerezni — dörmögte még utána. Ez a mentőszekrény eset nagyon bántotta. Még hogy szabályzat . . .

Hirtelen kisütött a nap. Nagy színes trópusi virágok kelyhén és zsírosfényű, hatalmas pálmaleveleken milliárd esőcsepp, mint egy-egy tiszta briliáns sziporkázva ragyogott fel a hirtelen fényözönben. A járda mentén még duzzadó sebessodrú patakokban rohan az esőle, de az ég máris olyan felhőtlen, olyan teli kékséggel borult a fehérszínű város fölé, annyi madár csicsergett, kajdácsolt, rikoltozott a dús lombok között, mintha nem is itt zuhogott volna még ötpercelőtt vigasztalanul, sűrű záporozásával, hálgyogszíű égről a négy napja kártató eső. Autók és járőkelők lepték el az utcát. Harangoztak.

Ha most sürgönyöz az apjának, elmegy az angol követségre, akkor vége az egész lidércnyomás-szerű kalandnak. Közben egy szép modern épület elé ért, mintegy varázslatra; éppen a postához.

Habozott. Maga sem tudta megmagyarázni, hogy mi szomorítja olyan nagyon el a hazatérés gondolatától. Végeredményben is semmi köze ahhoz a csavargóhoz, aki ott fekszik eszméletlenül a hajón.

Mindössze a felesége.

Valami megmagyarázhatatlan érzés vonzotta vissza ehhez az emberhez. Tülokke dagadt orrával, elkékült, láthatatlan félszemével; szörnyűséges szenvedéseivel, rosszhiszeműségével, elvadultságával. Igazán az ő apja juttatta ide? Igazán az ő apja okozta annak a szerencsétlen „Bobnak“ a halálát? Erről az újságíróról olvasott is. Az nem lehet, hogy

ennyi gonoszságban legyen része annak a kemény, makacs, de alapjábanvéve jó embernek.

És ha igen?

Akkor ő vállalja a leszámolást. Az atyák vétkéért úgyis az utódaik bűnhődnek. Jó! Ő helytáll az apjáért. Vállalja önként, amire ez a csavargó kényszeríteni akarta. Elmegy túsznak!

De ez mind csak üres szó volt. Tulajdonképen valami megmagyarázhatatlan szomorú érzés vonzotta vissza a hajóra. Körülbelül tizenöt perce volt még. Gyorsan bevásárolt néhány apróságot és sietett. Az út utolsó részét futva tette meg és alighogy felért a fedélzetre, a King George ócska motorját ismét kirázta a hideg és rettenetes zötykölésekkel távolodni kezdett a parttól.

Marshall eszméletnél volt, mikor Lilian leért a kabinba. Annyira legyöngült, hogy mozdulni sem tudott, de a láz kifejezéstelensége eltűnt a tekintetéből. Csodálkozva bámult a nőre, aki letette a csomagokat, felakasztotta a köpenyét és a kalapját, azután vidám csengő hangon így szólt hozzá:

— Most pedig ennie kell valamit.

II.

Marshall kábultan, elmosódó öntudattal, jóformán csak sejtette, ami körülötte történik. A lány tejet forralt és kalácsot áztatott be, azután kezében tartva Marshall fejét, beletöltött nagy nehezen egy pohár tejet és néhány kanál pépet. Azután lavort hozott, újra kimosta a sebet, most már volt kötszere és fertőtlenítője. A gyulladás szépen húzódott vissza. Marshall mély álomba merült.

Mikor felébredt, Lilian még mindig ott ült az ágya mellett és az első mozdulatára föléje hajolt.

„Vizet“, szeretne volna mondani, de kiszáradt nyelve nem mozdult. Lilian mintha csak eltalálta volna a gondolatát, megittatta. Azután egy puha, nedves ruhadarabbal letörölte az arcát, megmosta a kezét és Marshall újra elaludt. A kék daganat mintha engedett volna a szemén, már látszott a mélyén, valami nedves csillogás. Marshall hatalmas szervezete győztesen került ki ebből a haláltusából.

Másnap reggel már teljesen magához tért. Nem szólt semmit. Nézte a lányt, amint tejet forral, túrta, hogy újra átkösse a karját, de az arca egyformán merev volt. Még mindig gyanakodott. Mikor egy pillanatra egyedül maradt, nagy fáradtsággal a feje alá nyúlt és megkönnyebbülten konstataulta, hogy az írások ott vannak. A revolver is ott volt. Délután végre megszólalt:

— Még nem értük el Las Palmast?

— De igen. Ott vettem kötszert, meg tejkonzervet. És cigarettát is. Ezt nem mondtad, de láttam, hogy már fogytán van és itt a hajón bizonyára drágább.

A férfi valamit dörmögött, azután elfordította fejét a fal felé. Szóval kiszállt Las Palmasban és visszajött.

— Holnap meg kell próbálnod felkelni. Nagyon legyöngített a fekvés.

— Adj egy tükröt. — Néhány másodpercig nézte magát a tükörben, szomorúan, szigorúan, azután sóhajtott.

— Las Palmasból könnyen hazajuthattál volna. Miért jöttél vissza?

— Nem hagyhattalak itt egyedül.

— Engem ne sajnálj! — förmedt rá Marshall de máris kimerülten visszazuhant.

— Te sem hagytál cserben, mikor bajban voltam. Azt mondod, hogy az apám mindenféle bűnő-

ket követett el. Hát én vállalni akarom a következményeket. Ha valakinek bűnhődnie kell, itt vagyok én. Azt mondtad, legyek tús. Hát az leszek. A Biblia is az atyák vétkéért túsznak tartja a gyermekeket harmad és negyediziglen, amíg nincs le róva a számadás.

— Ez mind hazugság! — felelte a férfi. — Mondd meg, miért maradtál velem?!

A lány elgondolkozott.

— Igazad van abban, hogy ez hazugság. De önmagamnak is hazudtam. Magammal is megpróbáltam elhitetni, amit neked mondtam.

— Miért maradtál velem?

— Nem tudom... — mondta csendesen Lillian, állát a tenyerébe fektette és maga elé nézett a padlóra. Valahogy úgy érezte magát, mint a szelidítő, aki naponta ennivalót próbál adni a dühös fenevadnak és végre hosszas fáradság után sikerül elfogadtatni az ételt. Sikerült a fenevad bizalmába férkőzni. Marshall ugyanis lehúnyta a szemét, sokáig gondolkozott és végül csendesen azt mondta:

— Köszönöm...

III.

Miután lábraállt, csodálatos gyorsasággal kapta vissza az erejét. Az orra, szeme lassan visszanyerték eredeti formájukat. Fél szeméről és orráról lassan lelohadt a daganat. Leborotválta többnapos szakállát. Nem volt többé visszataszító. Szomorú, értelmes férfiarc nézett a lányra. Most látta csak, hogy Marshall magas homloka, fekete, tiszta szeme, különös intelligenciát és értelmességet ad az arcnak. Az ajtót nem barrikádozták el többé és Lillian mégis nyugodtan aludt, bízott a szelidített tigrisben.

Távolról már feltűnt Francia-Guinea sziklás partvonala, vulkanikus, lapos szirtjeivel. Utána Serra Leona kikötője következett: Freetown. Alig beszéltek egymással néhány szót. Az Egyenlítőn túl rájuk köszöntő meleg Liliannak szokatlan volt és midőn néhány napig bágyasztó lehelletével a déli szél elviselhetetlen sirokkója köszöntött rájuk, Lillian lett beteg. Minden esontja fájt és olyan állapotban feküdt az ágyon, hogy a legkisebb mozdulatra nyilaltak az ízületei. Marshall néha szótlanul leült melléje és legyezte. Vagy vizes ruhával mosta a nő arcát, de alighogy besötétedett, felszólítás nélkül visszavonult a saját kabinjába.

Ez az átmeneti gyöngeség, amely különösen a déli szél hatására minden újoncot elfog az Egyenlítőn túl, nem valami veszélyesen támadta meg Liliant. Ugy jött és mult el, mint a tengeri betegség. Reggel, midőn már csak néhány órányira voltak útjuk céljától, Marshall leült az ágya mellé és szelíden megfogta a kezét.

— Freetownban van egy angol kirendeltség. Ott majd jelentkezel és nyomban elindulsz vissza. Elég sűrűn közlekedik észak felé hajó. Beteg és félőrült voltam. Nagyon megrendített az öcsém halála. Borzasztó, hogy min mentem keresztül. Csak ezzel tudom megmagyarázni a sok durvaságot és ostobaságot. Oda, ahova én megyek, természetesen nem jöhetsz velem. Csak beteg aggyal fantáziáltam. Nagyon sajnálom, hogy így meggyötörtelek ezzel az utasítással.

— Szörnyű dolgokat mondtál az apámról.

— Ez más, — felelte komoran, — Halleyvel igenis le fogok számolni. De nőkkel nem harcolok. Amit az apádról mondtam, az mind igaz és még sokkal több és még sokkal szörnyűbb dolgok igazak valószínűleg, mint mindaz, amit én tudok...

Ne szakíts félbe. Tudom, hogy ezt neked rossz hallani. Nem fogom többé szidni előtted az apádat. Ez sem volt méltó hozzám és nagyon szégyenlem. — Lilian csak csodálta. Mintha az arcával egyszersmind a lelkén is lelohadtak volna a daganatok és véraláfutások. — Bármilyen ember is, neked az apád. És egy férfi nem kényszeríthet arra gyenge asszonyt, aki nem vehet elégtételt, hogy ha jogosan is, de az apját bántsák előtte. Ez tehát nem fog többé megtörténni.

— Elfelejtéd, hogy milyen szörnyű helyzetben segítettél...

— Hagyjuk ezt. Örülnék, ha egészségesen visszatérnél Marokkóba és egy szomorú tapasztalatnál több következménnyel nem járna rád nézve ez az út. A Freetowni angol kirendeltségen majd aláírom a szükséges formáságokat, hogy símán beadhassd a válópert Marokkóban. Azt hiszem, hamar fog menni.

A nő nem szólt semmit. Gondolkozott és hallgatott.

— Mondd, te ki vagy tulajdonképen?

— Én? ... Katonaszökevény.

IV.

Freetown igazán ócska kikötő, piszkos, forró, rosszszagú. Itt nem fordulnak meg turisták, jobb társasághoz tartozó hajók, csak néhanapján köt ki és bennszülötteken kívül alig száll ki utas. Aki itt partra száll, leszámítva néhány tisztviselőt, megkatonát, annak az emberevőkkel, négerekkel, dzsungellakókkal van dolga. Ezért Freetown nélkülözi az érdekes, exotikus, nagyforgalmú nyugatafrikai kikötők mozgalmát. Néhány libériai, vagy szene-

gáli néger hordár és árus ácsorog a kis négyszögű kikötőben, amely a tenger felől szabad és két rövid gát nyúlik ki a parti részéből. A gátaknál néhány vitorlás vesztegel, de akad már közöttük beenszülött kanu is és ahol mocskos áradatával a tengerbe torkollik a folyó, egy laposfenekű kis gőzös horgonyoz. Ez szállítja az embereket a tartomány belsejébe.

Lilian egészségesen szállt partra. Az utolsó órákban alig váltottak néhány szót Marshallal.

— A kis gőzös nyomban indul Gimba felé. Ez az utolsó angol helység utam célja előtt. Remélem nem késsem el a beszállást, amíg elkísérlek.

— Felesleges engem elkísérni. Csak szállj fel a hajóra.

— A válás miatt azonban egy nyilatkozatot kell aláírnem...

— Nem szándékozom egyhamar újra férjhezmenni, tehát ez is ráér. — A gőzös messzehangzó jelzést adott le. — Na látod! Nyomban indul. — Most már ő kísérte a férfit a gőzőshöz. A feljáró előtt megálltak.

— Remélem minden baj nélkül hazaérsz, — mondta Marshall.

— Én is remélem. — Alltak. A férfi habozott. — Akarsz... kezét nyújtani? — kérdezte és Lilian mosolyogva nyújtotta a kezét. Marshall megszorította, azután a hajó harmadik túlkölésére gyorsan felsietett a falépcsőn, hátra sem nézve. Alig, hogy felért, tompa gördülést hallott. Bevonták a lépcsőt és a propeller harsogni kezdett. Megfordult, hogy megegyyszer lássa Liliant a parton. Beleütközött valakibe.

A nő ott állt mellette a hajón és lassan távolodtak már a gáttól.

— Lilian!... Dehát...

— Eljöttem veled. Tűsznak.

A folyó kiszélesedett és egy holt ágánál, szépfekvésű helység tűnt fel, az utolsó állomás: Gimba. A parton sudár, gondózott pálmák alatt keramizott út vezetett egy hatalmas, tornácos, fehér épülethez. Az épülettől jobbra raktár, balra a hatalmas cementház, amely kaszárnyának szolgált. Ezenkívül csak kis halászkunyhók, cölöpre épült bennszülött kalyibák látszóttak elszórtan. Hárman szálltak ki: Lilian, Marshall és egy misszionárius. Kedves, öreg, tréfás úr volt Mr. Robin, aki a Halley-féle koncesszió révén szintén bizonyos nyersanyagok után kutatott Lungaországban: ősi, vad, bennszülött lelkeket finomított és bár ez a cikk itt a földön kisebb kelendőségnek örvend, mint a hasonló módon megtisztított olaj, valahol fent, ahol a földi értékeket más árfolyammal jegyzik, bizonyára igen szép felárral írták be egy nagy könyvbe Mr. Robin felkutatott és salakjából lepárolt nyersanyagát. Távollétében felesége vezette a lungaországbeli kis vasárnapi iskolát. A többi utas mind békésebb vidéken hagyta el a hajót, csak ez a három ember szállt a végállomásnál ki.

A parton egy altiszt figyelmeztette őket, hogy nyomban jelentkeznük kell a kormányzóságon, mert a gyarmatügyi minisztérium engedélye nélkül, a határon hosszabb ideig nem tartózkodhat polgári személy. Megindultak a szép, sárga úton. A kormányzóság őrsége tisztelgett. Távolabb katonák gyakorlatoztak egy lapos térségen.

Carver ezredes képviselte állandóan itt a kormányzót, mert a kegyelmes úr személyesen legfeljebb két alkalommal huszonnégy órát töltött el ezen az egészségtelen vidéken. A tágas sivatagi

helységnek pálinka és dohányszaga volt. A falon különböző statisztikák függtek, az ezredes íróasztalán telefon és távíró emelkedett ki össze-vissza dobált papirok kazlából, amelyek teljesen elfedtek egy szivardobozt. A segédtisztje, egy főhadnagy, kigombolt zubbonyal ült és éppen kininszemcséket nyelt le. Ezt a fajtájú, olcsó, drazsírozott kinint, zsákszámba szállítják Hollandiából. A szolgálati szabályzat előírásait nagymértékben aláásta a szörnyűséges klíma. Ezredes és alantasa nyitott zubbonyban, nem ritkán magasra felrakott lábakkal látták el hivatali teendőjüket és még az altisztnek is elnézték olykor, ha a sapkája alól kikandikált a vizes ruha csücske.

— Gyalázat... — mondta Carver és letette a lepedőújságot. — Ez a Halley úgy irat Lungaországról, mintha kívánatosabb lenne kivándorlási célokból a legmodernebb gyarmatnál.

— Szerintem a végén egy ember nem kerül haza élve... onnan — mondta a főhadnagy. — Mit szól ezredes úr ahhoz, hogy Essar bey is a mi vidékünkön kezd garázdálkodni.

— Eh! Mi a fenét rabolhatnak ettől a pár nyomorúságos fehérrabszolgától Lungaországban.

— Mégis azt hallom, hogy bandájával átcsapott Sierra Leonába. És Essar bey tudja mit csinál.

Az altiszt három európaít jelentett be. Azután ott álltak az íróasztal előtt Robin atya és a Marshall házaspár. A papot barátságosan üdvözölték. A főhadnagy a két újonnan jöttet fixírozta, de nem szólt hozzájuk semmit. Annál kevésbé takarékoskodott Carver a szavakkal.

— Tisztában volt azzal, mikor ezt a szerződést aláírta, hogy hová megy? — kérdezte az ezredes Marshallt.

— Éppen állás nélkül voltam és jól jött az ajánlat.

— De ember! Tudja maga, mi az a Lungaország? Hogy vihet oda asszonyt magával?!

— A férjem Freetownban akart hagyni, de én vele megyek. Robin atya felesége is kibírja. — Az ezredes mormogott magában valamit és nézegette az előtte állókat.

— Figyelmeztetem magukat, hogy gondolják meg újra jól, mielőtt átlépik az angol gyarmat határát. Lungaországba saját felelősségükre mennek, vagyon és életbiztonságukért a sierra-leonai közigazgatás nem kezeskedik.

— Mindezt tudjuk, — felelte Marshall, — saját felelősségünkre megyünk oda.

— Mint magánember figyelmeztetem, hogy szerintem a fehér tisztviselők élete állandó veszélyben forog és előreláthatólag súlyos helyzetbe fog kerülni mindenki, aki odamegy.

— Tisztában vagyunk vele, ezredes úr. — Carver hűmmögött és kezdte kiállítani a határátlépési engedélyt. Ekkor felemelkedett a főhadnagy.

— Kérem, ezredes úr, ne állítsa ki az engedélyt. Ez az ember Fred Marshall, kapitány az angol hadseregben és engedély nélkül hagyta el az állomáshelyét. Kötelességem most letartóztatni.

Marshall nagyot sóhajtott és lehajtotta a fejét.

— Honnan tudja ön ezt? — kérdezte Carver a tisztjét.

— Ez az ember, — felelte a főhadnagy, — a fivérem.

VI.

Paris, Clichy-kórház... 193... március 6.
Sir!

Különös véletlen, de talán nem éppen szerencsés, hogy ismét mint ápolts keresem fel önt nagybecsű soraimmal Csodálkozva olvastam legutóbb

kelt tisztelt levelét, melyben azt írja, hogy jelentéseimben nélkülözi a tárgyilagosságot és a tömörséget. Holott e két ismertető nekem annyira velem-született tulajdonságom, hogy nyomozói szakkörökben nem is hívnak másképp, csak mint a „tárgyilag-os“ vagy mint a „veleszületett“ Bronsont. Mindamellettt igyekezni fogom mondanivalómat még szűkebben a tényre koncentrálni és kerülni minden feleslegeset, mindent, ami nem szorosan az ön leányára vonatkozik.

Páris gyönyörű város! A Szajna két partján foglal helyet és méltán nevezik Európa szívének. Innen az ambulancia ablakából, ahová kötözésre visznek, jól látom a metropolis háztetőrengetegét, távolban a régi királyságkorabeli épületekkel. Nem hiába mondja a nóta, hogy: Páris, Páris! Csak te egyedül! („Wien, Wien, nur du allein.“) Micsoda forgalom! Micsoda paloták! És micsoda árak! Sir! Középszerű helyen étkezem, mert nem szokásom megbízom pénzén nagylábon élni és húsz frankot fizetek egy prix fixért. Igaz, hogy ebben már egy negyedliter bor is benne van (kenyér nélkül), de viszont, ha az ember nem ad legalább két frank borraivalót, akkor egy óráig várhat a kaviáros palacsinta után, hogy a levest hozzák. Szavamra, valószínűságot lebecsülök, hogy ne terheljem önt túlzott költségekkel. Ennyit a városról.

Leánya Marseilledől egyenesen Párisba utazott, mint sikerült furfangos utánjárással kinyomoznom: elsőosztályú hálófülkében. Ugy tettem, mint aki nem gyanakszik és ugyanezen a vonaton követtem. Szívesen leírnám az utat, hogy milyen volt az ódon pápai város Avignon és Lyon gyönyörű környéke. (Ah, a szövőgyárak!) De tartom magam utasításához és tömören csak kedves leányáról fogok írni.

Nem jól aludtam útközben, mert hálótársam egy calaisi ékszerész állandóan beszélt álmában és különben is valahogy morzsa került a lepedőmre, mert lefekvés előtt egy szendvicset fogyasztottam el (két frank), ezért kissé törődött állapotban érkeztem Párisba, melyet egy nagy költő a világ fővárosának nevezett és mint már említettem a Szajna két partján terül el. Párisban kézhezvettem levelét és a csekket, majd sikerült észrevétlenül követnem leányát a pályaudvartól a Claridgeig, ahol a kisasszony megszállt. Páris igazán nagy várost! Ezért megfogadtam tanácsát és hogy biztos legyek a dolgomban, érintkezésbe léptem nyomban a legnagyobb magánnyomozóirodával, ahol úgy fogadtak, mint valami királyt és megbízást adtam, hogy leányát állandóan három ember figyelje, utasítása szerint továbbítottam az ön megbízását arra nézve is, hogy Dora Cummingsset (az igazi nevét Sir kívánsága szerint elhallgattam), feltétlenül akadályozzák meg, ha valakivel házasságot akarna kötni. Sajnos éppen előző napon a köztársasági elnök rádiószózatban hívta fel a népet, hogy mindenáron mozgósítsák elő a haza, a művelődés és a közgazdaság érdekében annyira fontos népszaporulatot. Miután a Poker magánnyomozó igazgatója meggyőződéses hazafi, ez a rádiószózat megbízatásomat erősen megrágította. Hogy mit akarnak ezek a vén köztársasági elnökök állandóan a néptől, ezt csak az Isten tudja!

Útközben kissé megnövesztettem bajuszomat és oldalszakállamat, hogy kedves leánya ne ismerjen fel, ha közelébe férközöm. Az út porát még le sem rázta magáról (mint egy nagy költőnk mondja) és már megjelent este a hotelhallban a tánchoz. Elváltoztatott külsőm dacára még egy oszlop mögé is bujtam.

— Kizárólag. — Most egyszerre egy pimasz ficsúr lépett az asztalunkhoz és tárcra kérte a leá-

a túlzott óvatosság jellemzett. Kedves leánya kék-télt rendelt, vagy félóraig nézte a táncolókat, szem-melláthatólag tűnődve, azután odajött az oszlophoz, amely mögött álltam és megszólított:

— Azt hiszem, Mr. Bronson, én kissé szigorú voltam önhöz a hajón.

Örök rejtély marad előttem, hogy ismerhetett fel.

— Én is azt hiszem, Miss Cummings.

— Üljön le kérem hozzám, szeretnék beszélni önnel. — És miután leültünk, így szólt: — Mondja Mr. Bronson, mi a csoda volt az ott a hajón? Maga talán, akiről mindenki tudja, hogy magándetektív, sejt valamit erről?

— Hogyhogy mi volt?

— Nézze, én nem képzelek be sokat a külsőmről, de azért annyi mellőzést nem érdemeltem meg, amennyiben a hajón részem volt. Emberek máról-holnapra nem köszöntek, a nők összesúgtak mögöttem és végül elkerült mindenki, mint valami ragályos beteget. Nem tud erről valamit? — Sir! E pillanatban közelálltam ahhoz, hogy visszadobjam az ön megbízását és őszintén elmondjak mindent ennek a szomorú angyalnak, ha megenged némi trivialitást kifejezéseimben becses leányát illetőleg. De ha nem, úgy szíveskedjék postafordultával értesíteni és hasonló stílusú ömlengéseimet kíváló tisztelettel beszüntetem. Mit is felelhettem erre? Érdekes intellektuális vonásaimat bizonyára férfias tűnődő szomorúság lágyította el.

— Ugy tudom, Miss Cummings, hogy az az úrlovas pletykált valamit önről. Én elégtételt is vettem. Talán emlékszik még, hogy afférom volt vele a hajó tatján.

— Igen. Az miattam történt?

nyát. Undok párisi szokás, vadidegenek asztalához odatolakodni és felkérni valakit. A ficsúr két-három évvel idősebb lehetett nálam, veszélyesen kellemes megjelenése volt és az ön leánya uram, én nem vádolom hiányos neveléssel, ön bizonyára megtette Sir, amit tehetett, de az ön leánya meghívta ezt az alakot az asztalunkhoz. Kiderült róla, hogy Vicomte Conessy d'Armant, földbirtokos és semmittevő. Megint itt volt a veszély. Megint akcióba léphettem én és az egész Poker iroda. Kerestem a Poker iroda emberét, de senkit sem láttam a közelben, akinek maszkja lett volna. A vendégek is mind gyanun felül álltak. A borfiú sorra elmondta a foglalkozásukat. Pedig itt azonnal szükség van Poker összes emberére, mert erről a fráterről sürgősen ki kell derítenem, hogy szélhámos, apagyilkos, vagy hőhér! Végre egy páholy sarkában megpillantottam az emberemet. Ezt nem ismerte a borfiú. Sir, én száz lépésről megismerem a magándetektívet. A páholy sarkában egy kövér frakkos ember ült, akkora ragasztott ősz szakállal, hogy a hegye a mellénye utolsó gombjáig ért és irtózatossá harcsabajússzal. Micsoda avult, — ócska trükkökkel dolgoznak ezek a párisi magándetektívek. Ilyen vacak, hosszú kócot akasztanak gummival a fülükre. Így nem lehet dolgozni! Odamentem az ipséhez.

— Azonnal hívja fel Pokert, — súgtam.

— De kérem... nem ismerek semmiféle Pokert!

— Nézze, ne komédiázzon, — mondtam és tréfásan lehúztam az álszakállát. De nem jött. Valódi volt!

Óriási botrány tört ki. Ez az úr valószínűtlen szőrzetével a tudományos akadémia elnöke volt! mögé is húzódtam, hogy biztonságban és kényelmesen figyelhessem a miszt. Munkámban mindig

A többit képzelheti, Sir.

Csak éjjél után engedtek el az örszobáról, kint a borfiú várt rám és szemrehányóan szólt:

— Minek macerálta az elnököt?

— Azt hittem, hogy Poker embere.

— De hiszen én vagyok Poker embere. Itt a gomblyukamban a zöld csontlapon a P. betű, egész idő alatt láthatta. Mit akar a főnöktől?

— Még három embert kell beállítani. Tudjanak meg mindent erről a Vicomte Conessyről.

Másnap már megkezdődött a biztos katasztrófa minden előjele. Leánya és a vicomte lovakat béreltek és kitrappoltak a Boisba, a Boisba, Sir! A boulognei erdőbe! Márciusban, mikor a tavalyi korbájt levelek barna szőnyege borít mindent, a hűvös, napsugaras délelőttön! Szörnyű! Délután szememláltára jegyezték el egymást, de az ünnepély gyalog történt a Parc Monceauxban. Egy csősz állt mellettem és hervadt leveleket söpörgetett.

— Honnan lehet telefonálni?! — szoltam rá.

— Felesleges, — felelte, — én vagyok a Poker embere — és a személtlapátot belezárta egy ládába. Azután a söprű cirokvégét a rúd felett gondosan újra átkötözte, közben referált. — Ez az úr, aki ott csókol, Vicomte Conessy, teljesen elszegényedett, de nagyon előkelő földbirtokos családból származik, atyja Raoul Conessy, corbeillei birtokukon él és kamattörlesztéssel foglalkozik. Birtokuk annyira túl van terhelve, hogy aki első helyen áll a telekkönyvben, az a harmincéves háború alatt táblázta rá a földekre az összegt. A család különben nagyon előkelő, számos tagja halt meg királyáért guillotinton, úgyhogy a dédapa, Francois Conessy vicomte e szavakkal bocsájtotta előre Desmoulint a vérpadra: „Én itthon vagyok.“

— Ön azonnal megy Pokerhez. Informálják a fiú apját az ügyek állásáról, mondják meg, hogy a

leányról információt adhat Samuel Bronson, aki együtt utazott át Afrikából Dora Cummingssal a Victoria nevű hajón.

Délután négy órakor egy hihetetlenül sovány múmiaarcú, ősz úr keresett fel a hotelben, hogy kedves leányáról, információt kérjen. A senior vicomte Conessy volt. Sir, bevallom, hogy meggyőződéseim ellenére, nem a legkedvezőbbeket mondtam. Becsületbevágó dolgok említését kerültem és csak annyit közöltem a vicomteal, hogy Dora Cummingeknek férje és három gyermeke van Franciscóban. Később hosszas faggatás után beismertem, hogy atyja, az öreg Cummings pillanatnyilag a london-környéki kies Dartmoorban tölti fegyházi éveit és a család távoli rokonságban áll azokkal a Cummingsekkal, akik Cromwell alatt hivatásszerűen üzték a méregkeverést. Többet nem mondtam, de egy aggódó atyának ez is elég. Az öreg Conessy még más informátorokat is kért.

Alapos ember volt, aki biztos akart lenni a dolgában.

Erre megemlítettem, hogy az angol rendőrség megbízásából figyeltem Miss Cummingset a Cunard Line Victoria nevű gőzösén, megadtam néhány utasnak a nevét (Mr. Alan, Mr. Simson stb.), akik az információkat még kiegészíthetik. Nevezett egyének szárazföldi címét még a hajón beszereztem. Az agg Conessy vicomte néhány sürgöny és interurbán beszélgetést folytatott a Victoria hajó említett utasaival, azt hiszem a kapitánnyal is. Hogy miket mondhattak neki, azt nem tudom, de valószínűleg mindenben alátámaszthatták a tőlem nyert információkat, mert igen tisztelt leánya este megint egyedül ült a hotelhallban, hiába várva a vicomteot, akivel találkája volt.

Az ifjú vicomte, Poker jelentése szerint a család két legerősebb tagjának fedezete mellett útban

volt a corbeillei birtokra ahol rövid tombolás után a kastély tornyának abba a szobájába helyezték el, melyben egy vicomte hűtlen nejét záratta be, őt vasajtó mögé, százötven év előtt és a vasajtókat azóta sem nyitották ki, úgyhogy a hölgy valószínűleg éhenhalt időközben.

A jólvégzett munka derűs lelkiállapotában ültem le igen tisztelt leánya asztalához.

— Hol van Conessy, — kérdeztem, miután érdekelt az ifjú pár sorsa.

— Nem tudom, — suttogta majdnem sírva. — Nem értem, Mr. Bronson. Hát minden férfi alávaló hazug? — Tört ki hirtelen.

— Bocsánat, Miss Cummings. Hazudtam önnek már valaha? Megengedem, hogy kissé hevesen udvaroltam, de hazug szó még nem hagyta el az ajkammat.

— Igaz, mióta útrakeltem, ön az egyetlen ember, aki megmaradt a környezetemben, — mondta és most először vetett rám egy szelídebb, vizsgálódó pillantást. Igyekeztem megnyerő arccal viszszanézni rá.

Súlyt helyezek arra, hogy részletesen beszámoljak önnek a Conessy családról, ezért megemlítem, hogy a család tagjai között szerepel egy püspök, továbbá egy rendőrprefektus is. Igen kiterjedt familia. Leányának nemcsak a vicomte imponált, hanem a finom család is. Ezen az estén valami zavaros históriát mesélt el Lilian, illetve Dora, nemrégén meghalt nagybátyjáról, aki vagyonát azon feltétellel hagyta rá, hogy három hónapon belül férjhez kell mennie és a három hónapból már kettő elmúlt. Ha március végéig nem megy férjhez, akkor jótékony egyesületek öröklik a vagyont. Szóval megpróbált félrevezetni. Ön bizonyára mosolyog most magában, mint ahogy mindenki joggal mosolyoghat azon, ha valaki egy Samuel Bronsont

megpróbál félrevezetni. Ez eddig csak az akadémia elnökének sikerült. De higgye el Sir, nyomozói becsületemre mondom, olyan szakállat én még nem láttam. Talán az Északamerikában kihalt ősbizon, ez a fantasztikus bölényfajta hordott ilyen patáig rengő szőröket. Ennyit a Conessy családról.

Nagyrabecsült leánya aki az ön bosszantására mindenáron férjhez akar menni, ezt a naiv örökség-mesét tálalta fel nekem, hogy elfogadhatóvá tegye rendkívüli ambícióját, amellyel házasságot kívánt kötni attól a perctől kezdve, hogy elindult a tűzpiros autóval, napjainkig. Fogalma sem volt, hogy közismert zsenialitásom nélkül ez már meg is történt volna. Ugy tettem, mintha elhinném a mesét a nagybácsiról és márciusban lejáró végrendeleti terminusáról, azután táncoltunk. Ugy érzem, bizonyos mértékig sikerült lebilincselő egyéniségemmel megnyernem fenkölt leánya tetszését.

Másnap már csak elővigyázatossági rendszabályokat alkalmaztam. A Poker iroda egyik emberét a kastélyban helyeztem el. Ez az úr végrehajtónak maszkírozta magát és így feltűnés nélkül állandóan a birtokon tartózkodhatott. Egy másik nyomozót leánya figyelésével bíztam meg. És én végre megnézhettem magamnak Párist.

Ah, Páris! Az Eiffel! A Bastille! A Szajna partja és a züllött éjszakai lokálok, a Montmartreon, valamint a Pigalleon. Ezeket az erkölcstelen helyeket természetesen nem kerestem fel, mert megvetem a léhaságot és különben is az én büdzsémhez mérten drágák. Az egyik helyen tizenöt frankot kértek egy feketéért. A Pigalleon pedig pezsgőkényszer van, de nem jó a pezsgő, amit adnak. Túl édes és én a fanyar pezsgőt szeretem.

Hajnalban tértem haza és Páris éjszakai látványa annyira kimerített, hogy nyomban mély álomba merültem. Délfelé arra ébredtem, hogy egy

aktatáskás, szemüveges végrehajtó rázogat. Oh, boldog ébredés! Otthon éreztem magam kedves marokkói lakásomban egy pillanatra.

— Monsieur! Poker embere vagyok! Borzasztó dolog történt! A kastélyban volt az őrhelyem, négy napja éltem ott, igen jól, mert ősi tradíció Conessy vicomteoknál a végrehajtóval való szelíd bánásmód. Ez azóta van, mióta megvonták a pallosjogukat.

— Uram! — kiáltottam erőlyesen — azért kellett fel édes álmomból, hogy történelmi leckét adjon?!

— Várjon! Szörnyű dolog történt... Tegnap a család, tiszteletemre szüreti mulatságot rendezett és az öreg Conessy egy üveg száz év előtti bort bontott fel. Ott előttem vették le róla a pecsétet. Csak az én beleegyezésemmel nyithatták fel, mert a pecsétet száz év előtt a végrehajtó ütötte az üvegre. Uram! Bevallom! Berúgtam! Csak arra józanodtam ki ma délután, hogy egy szénaboglya tetején kukorékolok és köröttem a falu apraja-nagyja...

— Jelenteni fogom a főnökének, hogy ön a megfigyelésre szánt időt kukorékolással tölti! — mondtam szigorúan.

— Könyörgöm, hallgasson meg... Természetesen nyomban leszálltam a szénaboglyáról és átörtem magam a tapsolókon. Elég volt egy futólagos pillantást vetnem a ház lakóira és már láttam, hogy baj történt. Az öreg Conessy éppen autót bérrelt, a ház olyan volt, mint egy hangyaboly. Az ifjú vicomte éjjel megszökött a toronyból, kimászott az ablakon, leereszkedett a villámhárítón... Sikerült elfognom az autót, amit Conessy rendelt, megtévesztettem a soffört és bejöttem Párisba. — Közben én kiugrottam az ágyból és már öltöztem.

— Hol van Miss Cummings?!

— Monsieur! Tragédia! Miss Cummings el-

tűnt ma reggel a hotelból. Ezek úgylátszik sejtették, hogy figyelik őket. Valami hátsó kijáraton szökött el. — Poker emberével együtt egy percen belül az utcán nyargaltunk. Nyomban a városházára telefonáltam. Pokerék összekötése révén megtudtam, hogy félóra előtt adtak felmentést vicomte Conessynek és menyasszonyának a kihirdetés alól. Sir! Ugy éreztem magam, mint Napoleon Waterloo után. A végrehajtó sírt mellettem, mint egy gyerek. De még egy zokogó végrehajtó sem vigasztalhatott meg ebben az állapotomban.

Egyszerre mentőötletem támadt! A prefektus! Van egy vicomte Conessy rendőrprefektus! Az első rendőrkapitányt, aki szembejött az utcán, elfogtam.

— Bocsánat uram! Sürgősen beszélnem kell telefonon Conessy prefektussal! Élet-halálról van szó.

— Szajna kapitányság 19. Igen jó barátom a prefektus, — mondta és bemutatkozott. — Abbot kapitány vagyok. — A végrehajtó közben taxit hozott. Berohantam egy telefonfülkébe. Ha nem kötötték eddig meg a házasságot, akkor van némi remény. Mindegy, hogy mit fogok hazudni, utána taxin eltűnök, a fő, hogy a prefektus elkapja az unokaöccse nyakát.

— Halló! Conessy prefektust kérem... Jónapot kívánok! Azonnali intézkedést kérek: Conessy vicomte egy nemzetközi kalandornő hálójába került, felmentéssel akar megesküdni vele. Dora Cummings kém- és méregkeverőnőről van szó, az ártatlan ifjú nem sejt semmit, a házasságból diplomáciai bonyodalmak és világgraszoló bűnügyek sorozata származhat. Kérek azonnali intézkedést, hogy az összes párisi anyakönyvvezetők függeszszék fel az esketéseket mindaddig, amíg Conessy vicomte és édesatyja, valamint menyasszonya ösz-

szejönnek a rendőrségen.

— Ki beszél ott?

— Azt hiszem a nevem nem fontos. Pillanatnyi veszténivaló időnk nincs.

Lecsaptam a kagylót, Sir! Párisban egy körtelefonnal megállt az állam legszentebb gépezete. Szegény és gazdag, öreg és ifjú, szerelmes és érdekből házasodó párok indignáltan zajongtak az előszobákban, szertartásokat félbeszakították, meggondolatlan emberek tucatjával szöktek meg, kihasználva a pillanatnyi zürzavart, senki sem tudta mi történt, az újságírók megrohanták a rendőrfőnököt, egy képviselő váratlan interpellációba kezdett és a városban híre terjedt, hogy estére kihirdelik az ostromállapotot. A *Matin* külön kiadása szerint megszűnt külfölddel a telefon és távíróösszeköttetés. Mindenki elkészült az általános mozgósításra.

Egy anyakönyvvezető az ifjú párok fenyegető fellépése elől a szomszéd háztetőkön át menekült. Így állt a helyzet déli tizenkét órakor. Fél egykor a Conessy család és az ifjú vicomte ott volt a rendőrségen azonmód, ahogy a szertartás előtt egy perccel elhurcolták őket a montparnassei anyakönyvvezető elől.

De nekem pechem volt. Ugyanis, miután kiléptem a telefonfülkéből és szökni próbáltam, beleütköztem a kedves Abbot kapitányba, aki türelmesen várt rám.

— Majd én elkalauzolom magát a rendőrségre, — mondta ez a jóindulatú úr és mellém ült az autóba. A nyomorult végrehajtónak sikerült meglogni. A kapitányságon természetesen nem tarthatam fenn a vádjaimat. Dora Cummingset, miután igazolta magát, elbocsájtották, de a Vicomte családjától olyan dolgokat hallott, hogy azt hiszem akkor sem menne feleségül ehhez az ifjúhoz, ha az

egyetlen ember lenne a világon. Az öreg Vicomte ugyanis szemére vetette multját, gyermekeit, fegyházviselt atyját és botrányos kalandjait a Victoria nevű Cunard hajón. Sir, gratulálok a lányához, csak egy milliméterrel hibázta el a tintatartó az öreg Vicomte fejét. Végignézett a vőlegényén és ezt mondta a családnak:

— Ez az alak akkor sem kellene nekem, ha egy puszta szigeten lennénk ketten. Gyalázatosan viselkedett!

Mindezt én homályosan hallottam a másik szobából, mert az én kihallgatásomra nem került még sor. A francia rendőrségen ugyanis a feljelentőt nem hallgatják ki a vádlott jelenlétében. Így kedves leánya gyászos szereplésemet nem tudta meg. De az ifjú Vicomte még ott volt, amikor kihallgattak. Beismertem, hogy egy kétségbeesett atya felszólítására tettem mindent és hajlandó vagyok viselni a következményeket. Sir, ezeknek van szívük! A költség számlámon mellékelt ítéletből láthatja, hogy tízezer frankra büntettek hatóság félrevezetése címén. És a rendőrség előtt ez a pimasz Connessy Vicomte várt a kapuban. A vőlegény! Nagyon rámpirított.

Annyira, hogy most éppen kötözésre visznek és ezért zárom soraimat igaz nagyrabecsüléssel és megelégedésem kifejezésével

mindenkor készséges híve:
Samuel Bronson

HATODIK FEJEZET

Sis Halley leánya megismeri a halál birodalmát Afrikában, közben kishíjján férjhezmegy Stockholmban

Lilian és a férje a kaszánya őrszobájába kerültek, hogy megvárják, amíg Carver ezredes dönt a sorsukról. Az ezredes sürgönyözött Fred Marshall századához, amely a hadnagy szerint Haifában állomásozik.

— Ez az ember az öcséd volt? — kérdezte Lilian.

— Igen. Hárman voltunk testvérek, Bob, Lewis és én. Bob fiatalon otthagya a katonaságot és újságíró lett. Ő végezte olyan szerencsétlenül szegény Marokkóban. Lewis és én megmaradtunk a hadseregben.

— És annyira gyűlöl, hogy kiszolgáltat az üldözőidnek? Vagy olyan feltétlen szolgálja a kötelességnek?

Fred mosolygott. Furcsa, gyöngéd mosolygással, ahogy Lilian még sohasem látta mosolyogni.

— Lewis nagyon szeret engem, — mondta csendesen. — Az egyik bátyját elvesztette már ezzel a fehér folttal kapcsolatban, a Lungaországbeli Nyersanyagkutató Társaság miatt. Ő, aki itt a határon állomásozik, bizonyára tudja, hogy micsoda veszélyek várnak reánk a határon túl. Mit tehetett volna mást? Jól tudta, hogy katonaszökevény vagyok, tehát letartóztatott. Csak így akadályozhatta meg, hogy olyan helyre menjek, ahol szerinte rosszabb sors vár rám annál a fél, vagy egy év várfogságnál, amit rámolvas a haditörvényszék. Talán én is letartóztattam volna őt ugyanebben a helyzet-

ben. Lewis szelid fiú, fatalista, ő nem törődik igazságtalansággal, bosszúval, csak azt tudja, hogy nagyon szeret engem és én most a szerencsétlen Bob miatt halálos veszedelmeknek akarom kitenni magam.

Az őrség jött értük és felvezették Carver ezredes elé mindkettőjüket

— Fred Marshall! Ön beismeri, hogy katonaszökevény?

-- Nem.

— Bizonyítékok hiányában nem tarthatjuk tovább őrizetben és megengedjük, hogy angol földön átlépje Lungaország határát. Természetesen saját felelősségére.

— Tudomásul veszem Sir. Csak annyi időt kérek, hogy megfelelő vezetőkről gondoskodjam.

Miután eltávoztak, Carver elgondolkozva nézte hadnagyát, Lewis Marshallt.

— A maga bátyját nagyon szerethették az ezredénél. Richmond ezredes azt kívánta, hogy hagyjam futni, ne állapítsam meg a személyazonosságot. Fivére félévi szabadságot kért, ami tulajdonképpen járt neki, de csak későbbben. És miután az ezredes megtagadta, egyszerűen otthagya az állomáshelyét.

— Mégis szerettem volna, ha letartóztatja ezredes úr.

— Meg tudom magát érteni Lewis. Dehát egy kapitány, mint katonaszökevény, nem kellemes látvány a hadbíróság előtt. És talán megvan az okuk rá, hogy futni hagyják. Bizonyára nem tréfából hagyta ott máról-holnapra barátját, életpályáját, rangját, becsületét.

— Megölték a testvérünket ezredes úr. És tudom, hogy Fred most a vesztébe rohan. Nem hiszem, hogy Lungaországból egyetlen fehér is visz-

szatérjen valaha — mondta nagyon szomorúan a hadnagy.

— Na azért ennyire sötéten nem kell nézni a jövőt.

... Délután négy órára együtt volt a hat bennszülött vezető és málhahordó. Ezek is tulajdonképpen a nyersanyagkutató emberei voltak, akik az újonnan jötteket elvezették az ország belsejébe, de mindig visszatértek újra Limbába. Néhány szükséges holmit vásároltak a kormányzóság depójából és útra készültek. Robin atyja is velük ment. Lewis a tornác oszlopának dőlve nézte őket. Még eddig egy szót sem beszéltek Marshallal. Mielőtt a karaván elindult, Marshall odament az öccséhez, két kézzel megszorította a kezét és megölelte. Azután elindult a kis csoport a folyó mentén felfelé. Lewis nedves, csillogó szemmel nézett a testvére után, aki ilyen váratlanul megnősült és most kis karavánjával lassan elfedi, talán örökre a parti bozótok és indák sűrűje.

III.

A folyó mentén kitaposott ösvény vezetett a dzsungel szegélyén. Ez az ösvény nem volt szélesebb fölméternél, mert a dűsan tenyésző rengeteg mindig újra és újra beszötte kúsza növényhálózataival, csak a folyó medre fölötti zátonyos partrész állt ellen sikerrel a dzsungelnek. A kis karaván némán haladt a délutáni forróságban, amelyet még elviselhetetlenebbé tett az őserdő, penészes, pállott párája. Este elérték a folyó kanyarulatát és néhány majomkenyérfa között egy tisztáson letáboroztak. Robin atya magas kora dacára jól bírta az ilyen utazásokat, megszokott környezet volt számára a

forró sivatag, a félelmetes vadon. Derűsen pipázva beszélgetett két útitársával a tűz körül. Sűrű hófehér hajával, derűs, vén arcával, önkéntelenül is az istenre emlékeztette az embereket. Miután Lilian megfőzte a kávé és Robin atya felhajtott belőle két pohárral, kiverte tenyerébe a pipáját, jó éjszaka kívánt és a sátrába ment.

Ketten ültek már csak a parázsló tűznél. Távolabb egy fánál állt a bennszülött őrszem, aki nem is annyira őr volt, mint inkább fűtő. Az ő kötelessége volt, hogy ez a kis tüzecke hajnalig ne aludjon ki és távoltage az erdő vadjait. Messzi bokrok mögül néha felfoszforeszkált egy ijesztő szempár és megzördült néhány ág. Különösen csendes volt minden. Néha egy kakadú rikoltott a távolban és valahol egy leopárd hördült bele az éjszakába.

— Azt hiszem most már tudsz mindent, — mondta Marshall csendesen.

— Igen. A bosszúért cserébe, rangot, katonai becsületet, mindent eldobtál.

— Eldobtam, — felelte halkan, de határozottan, mintegy megállapítva a tényt. — Mikor olvastam, hogy Bobot megölték, jelentkeztem Richmond ezredesnél. Tizenöt évi szolgálat után hat hónap szabadság jár a gyarmati hadseregben. Kértem, hogy engedjen el azonnal. Richmond ezredes atyai jóakaróm volt, mégis megtagadta a szabadságot. Talán azért, mert sejtette, hogy hová készülök. Még aznap elszöktem. Hogy min mentem keresztül, azt körülbelül már tudod.

— Es bizonyos vagy benne, hogy apámnak része volt az öcséd halálában?

— Az ő emberei tették. Az öcsém hátrahagyott írásából kiderült, hogy mennyi vesztegetés, miféle bűnös üzelmek fűződnek Halley vállalkozá-

saihoz. Nagyon sajnálom, hogy most itt ülsz velem és vállalod a felelősséget valamiért, amiben ártatlan vagy. Azt akartam, hogy fordulj vissza. Kértelek.

— Nézd... Lehet, hogy az apám üzletei sokszor kívántak meg helytelen, vagy nem becsületes fogásokat... De az öcséd halálában nem lehetett része. Ha az ő emberei tették, akkor nem tudott róla. Az én apám nem gyilkos.

A bennszülött néhány száraz ágot dobott a tűzre és tovább sétált. Hallgattak.

— Miért jöttél velem Freetownból? — kérdezte később.

— Nem tudom. Szegény papa biztosan nagyon aggódik, hogy megszöktem otthonról. Untam már mindent. És nem akartam férjhezmenni... Elkényeztetett, önfejű nő voltam. Üres kis lény. Az életről csak azóta tudok valamit, mióta ebbe a szörnyű kalandba sodródtam. Most pedig már úgy érzem, hogy túl sokat tudok... Mit fogok csinálni, ha hazatérek!... Azt a régi életemet nem leszek képes folytatni többé. — Sóhajtott és a tűzbe nézett. — Talán elmegyek majd ápolónőnek, vagy Robin atya missziójához tanítani...

— Most mindenesetre pihenj le. Még nagy út előtt állunk.

Nemsokára minden elcsendesedett, csak az őserdő tipikus artikulátlan hangjai törték meg néha a csendet és az a halk zörgés, amellyel a bennszülött olykor néhány száraz ágot dobott a tűzre.

III.

A folt, amely néhány térképen fehérszínnel van feltüntetve, gyanútlanul tűrte a próbafúrást és

próbaültetést. Néhány fehér ember lézengett itt is, ott is, méregettek, számoltak, kavicsokat és földdarabokat küldtek el, lepecsételt csomagokban. Az egész dolog olyan egyszerű, komoly, polgári munka volt. Honnan is sejthette volna ez a föld, hogy mindig így kezdődött.

A fehérek néhány egymáshoz közelálló cölöp-építményben laktak. De a tisztasan már egy hatalmas cementlap és néhány vályogtégla jelezte a készülő modernebb lakóházat. Távolabb a domboldalon állt a munkás kampong, raffia és szalmakunyhók sorozata. Arany- és olajkutatáson kívül rizs, dohány és gummiültetéssel is próbálkoztak. Néhány vérszegény palánta és folyó felől húzódó kezdetleges sáros csatornarendszer, amellyel sikerült kisebb rizsterrasszokat elárasztani, éppen hogy megállottak már gyenge hajtásukkal, csenevész palántáikkal, miután annyiszor csődött mondott a kísérletezés.

Dietrich mérnök már huszonnégy órája nem bírt felkelni, szervezete döntő tusát vívott a vérhassal. Az ő körzetében is Flossnak kellett elvégezni az ellenőrzést és ez egyre nehezebb lett.

Lungaország éghajlata a legrosszabb nyugat-afrikai klíma. Nedves és forró. A sűrűn zuhogó valóságos víztömegekben aláomló, trópusi zápor két napig is eltart és a tűzeges, rothadó talaj szinte spongyává ázik. Ha kisüt a nap, ötven, vagy hatvan fokos hőlepel borul a vidékre és a roppant hőségtől, egyre sűrűbb, egyre tömörebb párában száll fel a talajból, füstszerű nyújtózással, embermagaságig, pinceszagú gőz alakjában, a beszívott víztömeg és ködgomolyag borít mindent. Az évezredek óta rothadó mangrovemocsarak bűzét leszorítja és magával hömpölyögteti messzi vidékekig. Itt az emberek óvatosabban járnak, lassabban fogják fel

a szavak értelmét, távolibbnak tűnik az égbolt, amely sohasem tiszta kék. Estefelé általában megindul az eső és reggeltől alkonyatig a föld visszafüstölgi a beszívott csapadékot.

A második körzetben, ahol próbafúrásokkal és talajvizsgálattal foglalkoztak, Wilson mérnök feködött tehetetlenül. Rheumája, amelyet itt szerzett, annyira elhatalmasodott, hogy megbénult a jobboldala. Az ír Rollins és tizenhét éves fia vették át a beteg munkáját is. A központ állandóan ígért utánpótlást, de csak ritkán érkezett valaki. Halliburton, az orvos sem végezhetett jól a munkáját, mert százhatvan bennszülött és harminc fehér embert kellett ellátnia. Neki ugyan sokszor segített Robinné is, de a misszionáriusnőnek elsősorban mégiscsak az iskolája kötötte le általában az idejét. Hívői legnagyobb része gyermekekből állott, akik szívesen tanultak imádságot, szívesen jártak le hozzá a hegyoldalból, mert cukros tejet, meg szép szentképeket kaptak. Morgan megérkezése némi segítséget jelentett. Ez a fáradthatatlan, erős, nagyhangú ember, mindenhol ott tudott lenni, amikor szükség volt rá, általában csak a „civilek“ szenvedtek sokat. Orvos, vegyész, mechanikus, mérnök, szakmunkás. A munkafelügyelők, régi trópusi emberek, bírták a klímát. Összesen hárman voltak Morganon kívül. Mayew, akit Indiában a „szumatrai hóhér“ néven tiszteltek. Rawson, egy kegyetlen valószínűtlenül sovány, halálfejú ember, aki állítólag a Kongóvasút építéséhez megvasalva szállította angol területről a kaffereket és Towler, a Fekete Kapitány, régi, híres munkástoborzó. Ősi vadságukban élő emberevő törzseket keresett fel, ahol némi pálinkával, ajándékkal alattvalókat vásárolt a törzsfőnöktől és ezeket a vadakat elszállította rendeltetési helyükre, ahol megtanította őket enge-

delmeskedni. Sok szenvedés és vér tapadt a kezéhez, de ez nem látszott apró alacsony, elhízott, mosolygós külsején. Egész nap tréfált, fütyörészett, de azért jaj volt, ha néha odacsapott az öklével valahová. Morgannal együtt száz emberrel felért a négy rabszolgahajcsár.

A hegyek között lakó sakai törzs főnöke bocsájtotta rendelkezésükre a munkásokat. A törzsfőnök minden harmadik ujholdkor megkapta Halley-től a szerződésben kikötött szöveteket, lánczsákat, rézrudakat, készpénzt és egyéb értékes ajándékokat. Ilyenkor újabb esküvel meghosszabbította a szerződést. Sem őt, sem harcosait a fehérek nem látták. Küldönc útján érintkeztek és kialkudott bér ellenében a király mindig rendelkezésükre bocsájtott megfelelő számú bennszülött munkaerőt. A szerződésben kikötött ajándék komoly bérösszeget képviselt. Mert nemcsak élelmiszereket és selymeket, hanem ötezer dollár értékű aranyat is tartalmazott. Hogy a vén törzsfőnöknek némi fogalma volt a pénz értékéről, azt a különböző európai államok titkos szolgálatban levő embereinek köszönhetette. Az egyik jött dús gazdag ajándékkal, hogy a másik hatalom ellen hetekig suttogjon a király fülébe. Azután jött a másik, ugyancsak ajándékokkal és igyekezett lerontani az előd rombolását. Így öfelsege lassan tisztábajött azzal, hogy létezik pénz a világon, hogy nem kell félnie a fegyverektől, mert ha neki nincs is „nagyhangú“ puskája őt az egyik nagyhatalom megvédi a másik ellen, ezért épp olyan pökhendien és szemtelenül tárgyalhat, mintha neki is annyi fegyvere lenne, mint a távoli félelmes országok bármelyikének is. Szóval tudta, hogy van pénz és tudta, hogy mit jelent az, mikor egy fehér folt függetlenségét garantálják.

Floss megkísérelte, hogy eszméletlen lakótársá-

nak laudanumot csöpögtessen a fogai közé. A fojtogató forróságot még elviselhetetlenebbé tette a formalinnal fertőtlenített szoba légköre. Még a különben fürge légyfogó csi-csokk gyíkok is tikkadtan lihegték a falon. A küszöbön egy bamba bennszülött guggolt, lábszárát vakarva és Floss ernyedten hullott a karosszékbe. Ugy érezte, hogy ő is beteg.

Estére azonban jobban lett. Viszont Dietrich meghalt. A halottakat itt nyomban eltemették és szokatlanul mély sírokba kellett ásni. Így kívánta az éghajlat és az állatvilág. A domboldalon egy kis parcellát kihasítottak temetőnek. Mindössze két sír volt csak benne. De ezen a helyen nagy jövő állt egy temető előtt és tekintve a fehér emberek emelkedő létszámát a szerény kezdet is biztatónak ígérkezett. A kis kolónia tagjai csendben állták körül a sírt. Pállott trópusi este volt.

Ez a hangulat fogadta Marshall érkező kis karavánját. A bennszülött szolga odavezette őket egyenesen a temetőbe. Ijedten álltak meg Liliannal a szomorú egyszerű ceremónia előtt. Rollins csendesen imádkozott és a többiek szomorúan hallgatták. A visszatérő fehérek szembejöttek velük és elsőnek Robin atyát üdvözölték örömmel, de az új párt is lelkesen fogadták. Halló, Halló! Ne nézd csak! Új emberek, — kiáltotta a kapitány, mert Towlert így nevezték. — Éppen jókor! Ki alkalmazta magukat?

— Mr. Morton, még Marokkóban, ha emlékszik rám, — szólt Marshall a közelében álló óriásnak. — Fred Marshall vagyok és ez Lilian, a feleségem.

— Bravó! — kiáltott csodálkozva Morton. — maga jól megváltozott előnyére! És gratulálok a házasságához! A megismerkedés körülményeiből nem következtettem volna erre.

Közben leértek a dombról.

— Maguk az új cölöpházban laknak majd, ahol a laboratórium van, — mondta a kapitány, aki mint a legrégibb ember, gazdasági főnök volt a telepen. — Maga Dietrich helyett a próbaültetést fogja ellenőrizni, első körútján Rollins majd kalauzolja. Floss maga küldje át hozzájuk az elhúnyt Dietrich két szolgáját is, sok örömük nem lesz a kiszolgálásban.

III.

Lilian napjai a cölöpházban lidércnyomásszerűek voltak. A háztető szalmája között visító patkányok dobogása vad félelemmel töltötte el. Lusta, bamba bennszülött szolgálai nem értettek hozzá, hogyan kell segíteni az európaiaknak. Két szoba állt rendelkezésükre és így nyugodtan lakhattak együtt, anélkül, hogy bárki is sejtette volna környezetükben házasságuk titkát. Kapcsolatuk mit sem változott, a házasságkötés óta. Fred mintha tudomást sem vett volna arról, hogy Lilian nő. Este udvariasan elköszöntek egymástól és visszavonultak a szobájukba.

Reggel Lilian első tekintete a mennyezet felé irányult. Egy csészealj nagyságú pók ereszkedett le szép lassan éppen az ágya felett. Elájult . . .

Délután már lázas volt. A nedves mosogatószagú hőségben szinte asztmásan kapkodott levegőért. Halliburton megvizsgálta és vonogatta a vállát. Ez a lázroham mindenkit elővesz néhány napra, de azért nem állhatta meg a kérdést, mikor körútjáról visszatérő Marshallal találkozott:

— Mondja, hogy jutott eszébe asszonyt hozni erre a helyre?

— Freetownban akartam hagyni Liliant, de nem maradt.

— Hm... Pedig kár volt...

— Aggasztónak tartja az állapotát? — kérdezte ijedten.

— Egyáltalán nem. Ez a lázroham elmúlik néhány kinintől. Csak... azért tudja... Asszony,, , itt... hm...

Marshall nem szólt semmit. Nem magyarázhatta meg az előzményeket. Lilian azonban erősebbnek bizonyult, az átlag nőnél. Három nap alatt talpon volt. Kissé lefogyott és az arca mint általában a fehéreké, akik Lungaországba tartózkodtak enyhén sárgás színt vett fel. Délben mire Marshall ebédelni jött odakészítette számára az egyhangú menüt: konzervet, szardíniát vagy főtthalat. Kissé csendeseek, idegenek voltak ezek az ebédek. Este ha nem jöttek össze a többi fehérekkel, Morgant látták vendégül, vagy olvastak. Lilian tűrhetőnek találta volna az állapotát, csak éjszaka félt nagyon. Majmok visongtak kakadú rikoltott kint a vadonban, marakodtak a fák között, rázták a bozótot és az asszony ilyenkor dermedt rémülettel lapult meg az ágyban. Marshall éppúgy végezte dolgát, mint Halley többi alkalmazottja. Egyszer ebéd közben megkérdezte tőle Lilian:

— Még mindig azt tartja, hogy az apám valami rendkívüli gátságot tervez itt.

Marshall nehezen felelt:

— Az eddigi gyanum... csak megerősödött.

— És mivel tudja ezt indokolni?

— Azt hiszem nem sokára felesleges lesz külön érveket felhoznom. Maga is tudni fog mindent. De kérem ne beszéljünk erről.

Lilian úgy érezte, hogyha a házasságuk csak formai is, azért Marshall olykor lehetne kedvesebb

hozzá. A férfi barátságos volt és udvarias, de az asszonynak néha jólesett volna ezen a sivár, nyomasztó helyen, valamivel több. Sokszor rajtakapta magát, hogy annyi igyekezettel készíti oda délben a tiszta pyjamát, vagy egy-egy jobb gyümölcsöt, mint aki szeretné ha dícséretet kapna érte. Mondjuk egy gyengéd mosolyt. De Marshall csak azt mondta „köszönöm“ és igyekezett udvarias, vagy előzékeny lenni. Ő talán azt érezte, hogy ebben a szituációban a legcsekélyebb gyöngédség is úgy hatna, mintha visszaélne a helyzettel. Az a roppant szakadék tátongott közöttük, amely két embert sokszor egész életükön át elválaszt egymástól, pedig egyetlen kimondott szó talán bőségesen áthidalhatná. De az emberek Bábelnél elfelejtettek beszélni. Azután bekövetkezett a nap, amellyen Lilian megértette, hogy Marshall nem igaztalanul vádolta apját.

IV.

— Ayó! Boy! — kiabálta Morgan, — vidd ezt a nyavalyás sört és pálinkát hozzál! — Azután a többiekhez fordult: — A rizs marhaság. Azt akár nyomban abba lehetne hagyni. A gumi jó és azt hiszem a folyó túlsó oldalán aranyat is fognak találni.

— Szerintem, — jegyezte meg a kapitány, — ebben az átkozott országban semmit sem lehet csinálni, amíg nem hozhatunk ide rendes nigger, arab vagy más jó munkásfajta. Ezek a sakaiok nem különbek az erdei majomnál.

— Azt hiszem, — mondta Robin atya, — idő kérdése és ezek is megszokják. Türelem kell a bennszülöttekhez.

Ebben a pillanatban egy fehér színekkel bemázolt lándzsás harcos jelent meg a tornác legalsó lépcsőjénél, illedelmesen várva, hogy valamelyik Fehér Isten megszólítsa. J

— Látlak, — mondta Mayew, azon a keverék nyelven, amit az angol, portugál és néger beszéd-módok termeltek ki ezen a vidéken. — Uram, — mondta a bennszülött, — a király üzent. Elmúlt a harmadik újhold és nem kapott ajándékot, pedig ezt megírták és megpecsételték, hogy így kell lenni és ti akkor éljetez békében.

— Mondd meg a királynak, hogy a karaván talán vesztegel egy vízmosásnál, amelyet elöntött a zápor. Vagy más ok miatt késik. De meg fog érkezni. Biztosan.

— Több napot jártunk és egyik hegycsúcsról sem láttunk közeledő teherhordókat.

— Nemsokára — szolt Morgan, — meg fog érkezni, ahogy írva van. Az ajándékot különben sem mi küldjük, hanem a gazdánk, aki nem lakik itt.

— De a király nem tud hozzáküldeni senkit.

— Mondd meg a királynak, hogy legyen türelemmel.

— Uram, ez nektek nem lesz jó, — felelte a harcos és eltűnt a bokrok között. A fehérek hosszasan hallgattak. Hirtelen a veszély érzete nehezedett rájuk. Mintha villamos feszültséggel telt volna meg, a különben is szokatlanul forró este.

— Nem értem Halleyt, — mondta Wilson, aki közben felgyógyult. — Eddig pontosan elküldte a királynak, a szerződésben alkudott ajándékot.

— És mi történik, ha valami baj érte a karavánt? — Kérdezte Marshall hirtelen. Lilian nem tudta miért, furcsa szorongást érzett.

— Miféle baj érhet egy ötven tagú karavánt?! — kérdezte türelmetlenül a kapitány.

— Mondjuk legyilkolják, — szólt nyugodtan Marshall. — Tegyük fel, Essar bey emberei átsapattak erre a vidékre, lemészárolták a karavánt és elrabolták az értékes ajándékot.

Nagy csend támadt. Az egyik pálma koronája megzörrent és vicsorgó majomfej bukkant elő. Morgan lassan felállt.

— Hogy érti ezt? Essar bey hordája a Kongó vidéken van.

— Mikor átutaztam Gimbán úgy hírlett, hogy Sierra-Leonában jár embereivel. Mi történik ha a sakai főnök hiába vár az ajándéokra? Mi lesz akkor velünk.

— Maga szép szöveget ütött a fejünkbe! — szólt Rollins.

A sovány, halálfejú Rawson az állát dörzsölte.

— Nagyon is megfontolandó ez a feltevés. Mert mire Halley tisztázza az ügyet valamennyien fűbe harapunk.

— Eh! Van elég fegyverünk! Ki ijedne meg ettől a dárdás hordától — kiáltotta Haliburton, — aki orvos létére elég harcias volt.

— Maguk sok mindenhez értenek uraim, — folytatta elmélkedését Marshall és cigarettára gyújtott — de katonatiszt egyik sem volt. Én az voltam. Ez a terep igen sok lőfegyverrel sem tartható. Még egy aránylag primitív bennszülött csoport ellen sem. Adva van nyolc kunyhó egymástól távol. Könnyen megvédelmezhető, ha mondjuk mögötte lenne ez a domb, amit önök a Bánat Sziklájának neveznek. De ez nincs mögöttünk. Hasonló jó támaszpont lenne a folyó, de ez kétszáz yardnyira van tőlünk. Akárki csinálta ennek a telepnek az alaprajzát, vagy nem értett a harcászathoz, vagy nagyon jól értett hozzá és úgy állította össze a lakóhelyeket, hogy veszély esetén ne tudjanak ellenállni.

Amultan néztek. Lilian ebben a pillanatban megértett mindent. Összeszorult a szíve, nagy-nagy fájdalommal és keserűséggel az édesapja miatt, akinek hosszú erős keze idáig ér hatalmával a távoli Marokkóból.

— A pokolba is! Magának van igaza Marshall, de ha egyszer valóban katona volt és ilyen csodálatosan ért hozzá, akkor mondja meg, hogy mi a fenét lehet itt csinálni!? — mondta Morgan és szóra-kozottan rácsapott a tornác oszlopára. Az oszlop kitört.

„Most!” gondolta Lilian. Most meg fogja mondani, hogy az ő apja ezt így tervezte. Előveszi az elhunyt Bob írásait. Most már nem is az fájt, amit az apjáról sejtett, hanem a gyűlöletnek az a beláthatatlan távolsága, amely Marshallt elválasztja tőle.

— Gondolkozni fogok. Ugy látom, hogy a Bánat Szikláján valami barlangféle van, — szólt tűnődve Marshall.

— Ismerem, — szólt a kapitány, — jókora üreg és szerintem egykor valami törzs lakhatott ott, mikor még nem építettek kunyhókat. Mindenféle karcolások vannak a barlang falán és csontok is hevernek szanaszét.

— Miért nem szólt erről eddig?! — kiáltotta Robin atya, — ez régészeti szempontból igen fontos lelet.

— Minket azonban most a stratégia érdekel, ha nem haragszik atyám! — mondta Morton. — De mondja csak Marshall, csakugyan azt hiszi, hogy a telepet ilyen ostoba módon hátrányunkra tervezték.

— Hát ide hallgass! — szólt a halálfejű Mayew. — En azután igazán nem voltam katonatiszt, mint ez a Marshall. De ne éljek egy percre, ha hü-

lyébben összeállított telepet valaha láttam. Ahány helyen dolgoztunk, vagy valami hegy volt mögöttünk, vagy folyó, vagy építettek legalább egy másfél méteres falat a fehérek lakóhelye köré. Itt azonban olyan szabadon, olyan védtelenek vagyunk, mint a legbiztonságosabb jávai cukorültetvényen.

— De mi ez? Tévedés? Ostobaság? Vagy nem is tudom... — mondta a kapitány. Lilian véresre karcolta a tenyerét. Valamennyien Marshallt nézték, mint akik ösztönszerűen érzik, hogy erről az ügyről többet tud náluk.

— Azt hiszem, — felelte lassan, lehajtott fejjel Marshall, — egy álmodozó városi mérnök ostobaságával állunk szemben. Jó lenne, — folytatta sóhajtván, mint aki nagy küzdelem árán lenyelte, amit mondani akart, — jó lenne, ha Floss és Wilson feljönnének velem holnap a Bánat Sziklájához. Mindenesetre nem árt, ha egy kis depót létesítünk a barlangban.

— Nagyon helyes, — szólt Morton, — úgy látszik itt egy harcászati szakértőre is szükség van és a szakmunkának ezt a részét Marshallra bízuk. És most már sok minden furcsának tűnik előttem, amire eddig nem gondoltam.

— Jó éjszakát fiúk, — szólt hirtelen Marshall és felállt, — gyere Lilian.

HETEDIK FEJEZET

Lungaországban elmérgesedik a helyzet és ugyancz történik Stockholmban is

Alig váltottak két szót és aludn tértek. Lilian sokáig nem tudta lehúyni a szemét. Eszébejutott édesapja tárgyalása Carver ezredessel. Vissza-

csengtek fülében a szavak: „Szentimentalizmus... a gyarmatosítás véráldozatot követel“. Szóval így értette Carver. És miért nem szólt Marshall a többieknek? Miért nem vágta ki eléjük, hogy Halley áldozatul szánta őket a spekulációjához? Persze! Nem itt akarja leleplezni Halleyt, hanem az egész világ előtt! Valamit azonban még mindig nem értett. Hiszen a bajt Essar bey rablója okozták. Az ő apjának pedig nem lehet semmi köze délafrikai rablókhoz. A másik szobából áthallatszott időnként az ágy reccsenése. Marshall nyugtalanul forgolódott.

Az asszony elaludt.

Nem tudta mennyi idő mulhatott el, percek vagy órák: hirtelen éber lett. Az álomból átmenet nélkül nyíltak meg szemhéjjai.

Arra riadt fel, hogy nagyon fél. A megszokott éjszakai dzsungelhangok is elnémultak. Furcsa nagy csend nehezedett a szobára. Ijedten lépett ki az ágyból. Semmit sem hallott. Az ablakhoz ment. Meg kellett kapaszkodnia, mert úgy érezte, hogy nyomban összeroskad. Egyik tenyerét a szájához erőszakolva fojtotta el a sikolyát.

A telihold élesen világította meg a kunyhók közötti tisztást, a téglákat és a cementlapot. A tisztás közepén egy oroszlán áll mozdulatlanul, feltartott fejjel. Minden fűrótorony, gummipalánta és laboratórium dacára, ez itt az őserdő volt, a majdnem érintetlen, szűzi vadon. És az oroszlán olyan határozottan, olyan nyugodtan állt a cementlapon, mint aki nem fél a civilizációnak ettől a négyszögletes, lerögzített foltjától.

Maga sem tudta, hogyan tántorgott át Marshall szobájába. Szólni nem bírt. Csak rázta az alvó férfit, reszketve, hang nélkül tátogatva a száját. Marshall egy ugrással kint termett az ágyból és ösztön-

szerűen az ablakhoz lépett. Átkarolta és magához-szorította erősen Liliant, tudta jól, hogy a rémülettől félholt asszornynak most erre van szüksége. De ő sem bírt szólni. A látvány olyan rendkívüli olyan félelmetesen szép volt, a tisztás közepén mozdulatlanul álló, fehér fénnel besugárzott királyi állat, olyan fenséges és valószínűtlen volt, hogy Marshall a karján csüngő ájult nővel nem mozdult az ablaktól, nem is bírt volna elmozdulni, mint az egér, ha rászégeződik a kígyó pillantása. Azután egyetlen macskaszerűen gyors mozdulattal a hatalmas oroszlán eltűnt a sűrűben.

Ez omen volt, — gondolta borzongva Marshall. — Azután letette az ájult nőt, szesszel dörzsölte a halántékát, veregette a karját, arcát, míg végül Lilian magához tért.

— Sző... szörnyű volt... láttad?

— Már elment. Az oroszlán különben sem veszélyes, csak ha éhes. A legócskább szalmakunyhót sem támadja meg.

— Én... én borzasztóan félek. Fred... Én itt nagyon-nagyon félek minden éjjel... — suttogta és zokogni kezdett. Marshall elgondolkozva, megnyugtatóan simogatta a karját és Lilian ettől csodálatosképpen visszanyerte a nyugalalmát, bátorságát. Egy pillanatra még a szemét is lehunyta.

— Nézd, — mondta a férfi, — elég régen vagyunk együtt ahhoz, hogy bízzál bennem. Azt hiszem egy angol tisztben még akkor is meg lehet bízni, ha katonaszökevény...

— Hogy érted ezt...

— Hogy ha félsz, aludj itt bent nálam. Hiszen két ember becsülete és tisztasága sohasem azon a helyzeten múlik, amibe kerülnek, hanem a lelkivilágukon. Azt hiszem, épp olyan nyugodtan alhatsz itt, mint a másik szobában, vagy mint a kajón,

vagy akár mint az apád házában.

— Köszönöm... Te nagyon jó vagy. Pedig...
En... Halley leánya vagyok. — Egy ideig hallgat-
tak. Azután Lilian megkérdezte nyíltan: — Miért
nem világosítottad fel tegnap az embereket arról,
hogy itt az apám tervezte... — Marshall ijedten
körülnézett, mert vékony falai voltak az épületnek
és a szomszéd laboratóriumban lakott Wilson. Ön-
kéntelenül is a leány szája elé tartotta a kezét:

— Hallgass. Ha ezek megtudják...

— Miért nem árultad el?

Fred szomorúan nézett maga elé.

— Nem tudom... Azzal a szándékkal jöttem
ide. Ne kérdezz. Gyenge voltam. Tudtam, hogy ne-
ked milyen szörnyű lenne. Pedig... — suttogta, —
kötelességem lenne felvilágosítani őket.

— Miről? Hát tehet az apám arról, hogy Es-
sar bey kirabolta a karavánt?

Marshall sokáig hallgatott. Azután minden in-
dulat nélkül, talán inkább szomorúan, mint vád-
lóan mondta:

— Néhai öcsém írásai között szerepel egy má-
solat, amelyből kitűnik, hogy Halley és Essar bey
évek óta jó viszonyban vannak, amennyiben a
rabló havi fix összegért megígérte, hogy elkerüli
mindazokat a területeket, ahol Halley érdekelve
van. Ez az első eset... Valószínűleg nem kapta
meg a pénzét, erre bosszúból lecsapott Halley ka-
ravánjára. A sakai főnök viszont le fog csapni
ránk és akkor Anglia jogosan csap le Lungaország
fehér foltjára.

Távolról borzalmas bődülés hallatszott. Talán
e pillanatban egy ijedt kis gazella kettétört gerinc-
cel vergődött az oroszlán roppant karmai alatt.

II.

Nordeskjöld-Lazaredett, 193... III. Stockholm.

Sir!

Kalapot le a svéd kórházak előtt! Megbízatása révén alkalmam nyílt egészségügyi intézményeiket behatóan tanulmányozni és így azt hiszem, kompetens vagyok rá megállapítani, hogy Svédország büszke lehet kórházaira. Sajnos, az ápolási költségeket illetően nem nyilatkozhatom a stockholmi állapotokról fenti elismerésemmel, de különben bűbajos város ez. Egy napra, ellátással, de a kezelőorvos és a szükségessé vált sebészi beavatkozások nélkül, beleértve azonban az ápolónőt és a kiszolgálószemélyzet tíz százalékos járulékát szeretett hazánk pénznemére átszámítva, két fontot fizetek (költségshámlámon részletezve).

Azonban szokott tömörségemmel sietek a tárgyra térni és közlöm önnek Sir, hogy e remek szanatóriumban töltöm az időmet Stockholm környékén egy festői dombon. Miután gyermekkoromban egy ideig tüdőcsúcsburultal kezeltek, gondoltam, összekötöm a kellemesét a hasznossal: ha már megsebesültem, kötözzenek magaslati helyen, ez orvosi vélemények szerint egy eltokozódott tüdőcsúcsburutnak csak előnyére válhat. Ennyit a városról.

Innen az ablakomból jól látni Stockholm körngetegét, ami számomra eléggé elszomorító élmény, mivel egyik szememet kötés borítja s a másikon még hosszú ideig kell fekete monoklit hordanom. Velem született optimizmusomnak köszönhetem, hogy ennek dacára nem látom sötét színben

a világot. Csak Stockholm távoli kőrengetegét látom e kies monoklin keresztül feketének. Hiszen szemem előtt sötét üveg van és mint a költő mondta: sötétben minden város fekete. Azért igyekszem most ennyire összesűríteni mondanivalóimat a lehető legszükségesebbre, mert második nagybecsű levelében ismét a terjengősség igaztalan vádjával illetett. Kezdjük tehát a dolgokat nyomban a leg-
elején.

Midőn Ádám és Éva a paradicsomban éltek, kapcsolatukat az tette legálissá, hogy szerették egymást. Milyen nagymértékben változtak meg azóta a viszonyok. Ma a legalizálás általában fontosabb, mint két szív komoly összhangja. Erről beszélgettem ma ápolt társammal, a tiszteletreméltó Erbrő plébános úrral, aki fagydaganatait kvarcoltatja. Ez jutott eszembe nagyrabecsült leányáról is, akiről nem tételezhető fel, hogy a szerelme írná elő azt a változatosságot, amellyel különböző férfiak iránt mutat fel gyorsan fejlődő vonzalmat. Párisra nézve nincs sok beszélnivalóm. Néhány mondatban vázolom csak, legutóbbi kalandom epilógusát:

Kívánsága szerint Poker irodájánál továbbra is fenntartottam a megbízatást. Szíves leánya a rendőrségről egyenesen visszasietett a hotelbe és csomagolt. Az alattalévő szoba volt az enyém, tehát jól megfigyelhettem, hogy egy könnyű ütege az angol tűzértségnek talán kisebb zajjal távozott volna el ebből a szobából, mint hön becsült leánya. Poker embere jelentette, hogy Miss Cummings valamenyny holmiját, összesen tizenhét koffert, négy kézitáskát, valamint egy kalapdobozt kézipoggyásznak adott fel a londoni expresszre. Megkönnyebbült szívvel közöltem Pokerral, hogy én is utazom és esetleges értesítését a londoni Savoy hotelba várom, ugyanis ott foglaltam magamnak sürgönyileg

szekott szerénységgel egyszerű fürdőszobás lakrészt és nyugodtan felültem az expresszre. Calaisig kitűnően aludtam, mert nem ettem nehéz vacsorát. Miután a csatornán borús idő fogadta a hajót, még az említett könnyű vacsorát is szomorúan néztem, amelyet indulás előtt hirtelenében fogyasztottam el. Ennyit Párisról.

Londonba érve, gondoltam elsősorban jól ki-alszom magam, Pihenés teszi rugalmassá a detektívet. A szobám kulcsával egyszersmint kábelt nyújtott felém a portás a következő szöveggel:

„Dora cummings kézipoggyászát ismerőssel londoni szállítócégnek küldte stop londoni expressz helyett utóbb megtudtam, hogy svédországba utazott stop emberem sajnos nyomát vesztette stop állását is stop utasításáig is stokholmi irodámnál intézkedtem stop poker.“

Egy pillanatig úgy álltam ott, mintha egy mesebeli kacsalábon forgó hallban lennék.

— Menetrend! Térkép! — A portás joggal hitette, hogy megőrültem. Kedves leánya svungos érzelmeit megtanultam tisztelni, tehát tudtam, hogy talán férjhez is ment. Ha még nem, az nála csak véletlen lehet, vagy szórakozottság.

— Külön repülőgépet! Svédországba?!

— Talán van éppen menetrendszerű járat is, — mondta a portás. — Hová tetszik menni Svédországban?

— Mindenhová! — Szent Isten! Hová menjek Svédországban? Göteborgba, Stockholmba, vagy Upsalába? Sir! Leányárról csak azt tudtam, hogy Svédországban tartózkodik. Viszont Svédország területe 448.973 négyzetkilométer (ebből a nagyobb tavakra 9078 négyzetkilométer esik). Ilyen terüle-

ten kellett megkeresni a leányát.

— Merre indul — kérdeztem a portást, — rendszeres repülőjárat Svédország felé!?

A portás elővett egy könyvet és elgondolkozva babrált, undorító, formaruhaszerű szakállában. Nem tudom, megfigyelte-e Sir, hogy jobb hotelek portásai tipikus szörzetet nevelnek az arcukon. Rövid tűnődés után a következő ajánlatai voltak számomra:

— Utazzon Sir a 11 órás géppel mondjuk Harsprängetbe, vagy Sjöffaletbe, ott vannak az északi nagy vízesések. De ilyenkor nagyon látogatják Dalarnát, ez jól megközelíthető a két óra huszas légiposta-géppel, amely Malmö felé indul. De repülhet ön mondjuk a németországi Sassnitzbe, ennek kiváló összekötetése van a szintén sokak által látogatott Trälleborggal. Azután indul egy öt óraker Amsterdamon keresztül Helsinkibe.

Igy néztem ki. Így álltam ott egy északi nyelv kerékbetört mássalhangzóinak áradatába kapaszkodva és mindenütt feltételelezhettem igen nagyra becsült, de általam abban az órában nem túlságosan magasztalt, tiszteletreméltó leányát. De a portás, akiben egy régen szunnyadozó hóhér találhatott végre lehetőséget, undok brillantinos szakállát egy pillanatra sem bocsájtva el ujjai közül, tudott még egy lehetőséget a hétfő hajnali speciális járatral Luleába, amelyet Riksgränsen városával villamosított vasútvonal köt össze.

— Vagy pedig, — mondta meleg pártfogással, — figyelmébe ajánlom önnek Saltsjöbadent. — Itt dühbe gurultam:

— Amit eddig mondott, az rendben van. De azonnal magyarázza meg, hogy ezt az utóbbi gyakorlatosságot miért közölte?!

— Uram, — szólt meghatottan — ezt a helyet

annyi átutazó embernek ajánlottam és még senki sem jött onnan vissza. Pedig szeretnék valakivel beszélni, aki már járt ott. Kollégám szerint ilyen helység nincs, ez csak sajtóhiba.

— Nem magyarázná meg nekem sürgősen, hogyan szállnak le az angol légiforgalmi hárommotoros gépei egy sajtóhibára?

— Uram, — felelte, — a mi pilótáink olyan ügyesek.

— A számlámat! — Öt perc múlva Croydon felé robogtam autón Saltsjöbadent én sem ismerem meg. És Härsprengtet sem az északi nagy víz-esésekkel. Csak egyet remélhettem. Hogy leánya elutazása előtt nem találkozott hotelportással és így Stockholmba ment. Mert csak ezt nem ajánlotta a szakállas hóhér.

Stockholmban megfürödtem.

És megreggeliztem. Angol ember vagyok, de a svédek bőséges reggelije még a magunk fajta étkezőnek is feltűnik.

Miután kiszálltam a repülőgépből, anélkül, hogy egy pillanatot elvesztegettem volna, munkához láttam. Be a rendőrségre, a hotel bejelentő lapokon nem találtam leánya nevét. El Poker stockholmi irodájába. Megérkezett-e Dora Cummings? Bőséges listát tártak eléem. Érkezett egy Dora Harnings Berlinből. Cummingsben rendelkezésemre álltak Jakabbal és Herberttel, sőt kinyomoztak egy Cummings nevű nőt, aki Helén és Batáviából érkezett, hogy résztvegyen az unokája doktorrá avatásán. Ezenkívül bő választék volt Cumingheim, Cuminges és Cumbellin-ekben. Ezt lenyomozták. Gratuláltam és távoztam.

Mint egy vad bolyongtam a városban, dúltan és félőrrülten. Lehet, hogy leánya leszállt a sajtó-

hibára? E percben talán az upsalai anyakönyvvezető előtt áll? Vagy az északi vízeséseknél van nászúton? Szörnyű lelkiállapotomat el sem képzelheti. Ebéd után épphogy egy órát aludtam és rohantam tovább.

Este felhagytam minden reménnyel. Vesztettem. Mit csináljon egy ember, aki felhagy minden reménnyel? Megmondta Dante. Elmegy a pokolba. A „Pokol“ kedves kis kabaré volt a Smörzaszteg utcában. Nem tudom így nevezték-e az utcát, de a svéd nyelvben való járatosság nem tartozott megállapodásunk feltételei közé.

Az első ember, akit egy diszkrét páholyban megpillantottam az erkélyen, Dora Cummings volt, illetve kedves leánya, Lilian. Bebizonyosodott, hogy a sors jobb mesterdetektív, mint Poker és legalább olyan, mint én. Nem mondhatnám, hogy megpillantásom kedvező hatást gyakorolt volna szeretve becsült gyermekére. Egy kristály poharat tartott a kezében és midőn meglátott engem, ernyedten ejtette ki tartalmával együtt az egyik földszinten szórakozó idősebb úr ölébe. Ugyalátszik érezte, hogy lezajlott kalandjai összefüggésben állnak velem. Ha nem is tudta, hogy én kevertem a bajt valahol a háttérben, talán úgy fogta fel személyemet, mint kártyás ember ezt a bizonyos balszerencséthozó érdeklődőt, akit a nép egyszerű nyelvén „rossz kibicnek“ mondanak.

Ezt azonban nem vettem tudomásul és nyomban hozzásiettem. A társaságában lévő szőke úr egy pillanatra magárahagyta, amíg a földszinten leöntött ismeretlen küldötteinek megnevezte segédeit. (Sajnos, később az ügyet a gyáva gazok háromszori jegyzőkönyvváltással intézték el, nehéz lovassági bocsánatkérések között.)

— El sem képzelem, mennyire örülök a szerencsének! — mondtam és csakugyan így volt.

— Én is nagyon örülök, mister Bronson, — felelte és valószínűleg nem volt őszinte. Közben a szőke úr visszatért és bemutatkozott:

— Aldous Gordon. — Hatalmas angol volt. — Tartsd velünk Mister Bronson. Épp idejében érkezett. Holnap esküszünk Dorával.

No, no.

Remélem, hogy idejében érkeztem.

— Hogy lehetséges az, Mister Bronson, — firtattal látszólag kedvesen leánya, — hogy mi véletlenül mindig találkozunk.

— Oh, kedves Miss Dora, ezen már én is töprengtem. Végre is egy régi közmondás szerint csak a hegyek nem találkoznak. És miután mi szemmel láthatóan nem vagyunk hegyek...

Szóval hápogtam, hebegtem. Mit tehettem volna?

Megtudtam, hogy Dora Cummings egy pensionatban lakik a városkörnyéki villanegyedben. Ugy látszik, elege volt a hotelokból. Azt is megtudtam, hogy másnap délelőtt tartják az esküvőt, előbb a polgárit és azután a fiú kívánsága szerint templomit is a Rügsade utcai templomban. Éjjél előtt búcsúztunk el, igen jó hangulatban. Különösen az én hangulatom volt emelkedett.

Követtem őket autón és láttam, hogy Dora Cummings a kapuban csókra nyújtja kezét Gordonnak és eltűnik a bolthajtás alatt. Gordon gyanútlanul távozott taxiján. Én nyomban becsöngettem a kapun.

— Miss Dora Cummings-sel kell beszélnem, — mondtam a tulajdonosnőnek. — Jelentse Samuel Bronsont. Mesterdetektív Marokkóból. — A tulaj-

donosnő ijedten távozott, mert félt, hogy a letartóztatás feltűnéssel fog járni. Leánya kijött a hallba.

— Mister Bronson! Mi jutott eszébe?

— Miss Dora, ha eszembejutott volna valami, most nem lennék itt. Semmisem jutott az eszembe. Nem marad más hátra, őszinte leszek önhöz. Beszélhetünk itt nyugodtan?

— Nincs okom rá, hogy az emberek előtt titkoljak valamit.

— De nekem van. Azonban azt hiszem, ha csendesen beszélek, nem hallatszik ki innen, amit mondok. Ide hallgasson, Miss Dora. Én voltam az, aki a Victoria gőzösön galád csellel megfutamítottam az úrlovast és a többi hódolóját. Bevallom, én voltam az, aki miatt a francia állam létének legfontosabb sokszorosító ipara, az anyakönyvvezető egy óráig szünetelt Párisban, csak azért, hogy maga ne mehessen férjhez. Bevallom, nagy ló-, illetve motorhalálba követtem Stockholmig, mert újra útjába szeretnék állni, hőn tisztelt frigyének. Bevallom. Itt vagyok. Sujtson le rám teljes haragjával.

Mily megkapó, milyen nemes lehettem e pillanatban, ahogy ott álltam!

— De... dehát... miért tette mindezt?

— Mert szeretem.

Sir! Emlékeztem arra, hogy a legvégső eszközre is felhatalmazott, abban az esetben, ha tisztelve becsült leánya házasságot kívánna kötni. Esküvő előtt egy nappal ezt a kívánságot joggal nevezhetem pregnánsnak. A végső eszközhöz nyúltam tehát. Ha sikerül magamra terelnem a figyelmét, megmentettem mindent. Tudok egy esetet Shakespeare kellemes színművéből, III. Richárdból, midőn egy gyászbaborult özvegy királynőt

közvetlenül meggyilkolt férje koporsója mellett csábít el a címszereplő. Az illető egy görbelábú, kövér színész volt. Miért ne vállaltam volna én is ezt a szerepet két elhullott vőlegény után, a harmadikkal egy időben? Sajnos, kedves leánya nélkülözte a fentírt özvegy királyné előnyösen befolyásolható természetét.

Ugylátszott, nem haragszik. Figyelmesen nézett tetőtől-talpig. Nem lehetett kellemetlen látványban része.

— Dehát... én már megmondtam önnek, Mr. Bronson még a hajón...

— Azt hittem, kitartásom és ragaszkodásom imponálni fog önnek idővel, Miss Dóra. Hígyje el, az én életemből az egyetlen valami, ami hiányzott eddig, egy olyan feleség, mint maga. Hát mondja: rosszember vagyok én? Visszataszító vagyok? Hát nem lehet engem szeretni? — Őszintén mondom önnek Sir, nem kellett sokat komédiáznom, mert igen tisztelt leánya nekem nagyon rokonszenves volt. Tudom, hogy sok keresés dacára, amit okoztam neki, most sikerült néhány hanggal a szívéhez férközni.

Elgondolkozva nézett rám:

— Magam is azt hiszem... Kissé félreismertem. Kár, hogy rosszul kezdte. De most már lássa be: késő. Holnap esküszöm és próbáljon elfelejteni. Annyi nő van a világon, szebb és kedvesebb nálam...

— Nincs!

— Most jó éjszakát... Jó éjszakát, Mr. Bronson.

— Miss Dóra! Ha a sorsom úgy akarja, beenyugszom... Áldja ég. Én holnap kirándulok a fjordokhoz, Svédország zord partjához, amely az

én céltalan, sívár életemhez legjobban hasonlít. — Óh, Sir! Higyje el, szívből mondtam ezt, mert alapjában véve nem magándetektívnek születtem, hanem földbirtokosnak, családapának, állattenyésztőnek, akinek gyermekei vannak és békésen éldegél feleségével a birtokán. Leánya is sejthette ezt, mert megfogta a kezemet és szomorúan mosolygott rám, mire én még fénytelenebb hangon folytattam: — Ott, ahol az északi nagy vízesések a tengerbe ömlenek, el fog múlni az én nagy-nagy fájdalmam is és néhány hét múlva Skagerraknál kifog egy orosz jégtörő... De még akkor is az ön nevével az ajkamon indulok oszlásnak.

Indultam. Pillanatnyilag nem oszlásnak, hanem az ajtó felé. És ekkor végre visszahívott:

— Várjon!... Mr. Bronson. Nem tudnám elviselni, ha miattam... Igérje meg, hogy nem csinál ostobaságot.

— Igérem. Nem akarom halálom tudatával terhelni lelkiismeretét. Azért a fjordokhoz elmegyek.

Másnap reggel hivatalosan esketési óra előtt keltettem fel magam a londienerrel, azután telefonáltam a pensióba.

— Hallo! Itt idősebb Cummings beszél. Most érkeztem kissé késve! Nem tudja melyik anyakönyvvezetőnél esküszik a leányom!?

— A Röckjagen utcában.

— Köszönöm. — Előző napon autót béreltem, olcsóbb és praktikusabb a taxinál. Így tehát kénytelen voltam egy taxisoffőrt megfizetni, hogy üljön mellém és mutassa meg a Röeksjagen utcát. (Három korona húsz örét kért a pimasz.) Még nem tudtam, mit fogok csinálni. Mindenesetre egy kis üveg benzint vittem magammal, mert megfelelő el-

járásnak tartottam, ha nincs más hátra, kilocsolni ezt a folyadékot, oda egy égő gyufát, a többi azután a tűzoltók dolga. Belső zsebemben kis vasbotot vittem és látsó zsebemben egy ügyesen hamisított elfogató parancsot Mr. Aldous Gordon pénzhamisító ellen a Scotland Yardtól. Még nem döntöttem mit fogok csinálni. Impulzív ember vagyok. Felrohantam az anyakönyvvezetőhöz. Néhány pár álldogált az előszobában, de az esketés még nem kezdődött, az anyakönyvvezető valószínűleg ilyenkor reggelizett. Hiszen ő is csak ember. Félórát várakoztam, én szerencsétlen és csak ekkor néztem meg az ajtón a kifüggesztett listát. Aldous Gordon és menyasszony nem szerepeltek rajta!

Becsülve tisztelt utóda becsapott! Sejtette, hogy valamit forralok és bizonyára otthon is, másutt is, nem az igazi anyakönyvvezetőt mondta meg. No most! Teljes gőzzel, illetve gázzal körül Stockholm anyakönyvvezetőihez. A soffőr mellett idegsokkot kapott. Behajtottam, ahol tilos, kihajtottam, ahol nem szabad, átsuhantam forgalmi rendőrök tárt karja alatt és húsz percen belül négyszer büntettek le (száznegyven korona kilencven öre, egy almáskocsi és két bicikli.) Már három anyakönyvvezetőnél voltam és még mindig semmi! A belvárosi anyakönyvvezetőhöz robogtam. Száz tízzel a város közepén. A sarkon a forgalmi rendőr elfelejtett feltartani. A soffőr visszaneézett. Azt mondja, a rendőr letérdelt, keresztet vetett és imádkozott. Pedig a Baedeker szerint az ország kilencvennyolc százaléka lutheránus. Egy kanyarulat még és itt az anyakönyvvezető. Akárhogy is fékeztem, mégis hetvennel kanyarodott a kocsi. Szemben jött egy szekfűkkel feldiszipített taxi, annak is úgy sikoltott a féke, mint sertés a vágóní-

den, azonban kikerülhetetlen volt a karambol és a két lefékezett kocsi összefutott. A taxis elfordította a kormányt, úgyhogy az én motorházam oldalba kapta a kocsiját futólag még láttam, hogy egy úr szemközt a földszinti ablakban ijedten takarja el az arcát. Na szervusz világ! Sikítás! Csörömpölés! Ordítás! Fejjel esem a szélvédőnek, onnan az ajtónak és ez volt a baj. A szélvédő szilánkmentes üveg, de az oldalablak és erre a fejem a tanú, nem. Az ajtó kinyílt és én kizuhantam a járdára, szerencsére nem a koponyámra. Sőt.

A másik autó előbb határozatlanul imbolygott, azután szerényen jobboldalára feküdt. A szekfűknek vége. Emberéletben nem történt kár. Arcomat elborította a vér, a jobblábam fáj, de felkecmeregtem. A másik autóban egy vőlegény ült, szerves tartozékával, a vőfélyvel. A vőfélyt mesterséges légzéssel látták el az intelligensebb járókelők, de a később érkező mentőorvos szerint nem használt bokaficamodásának. A vőlegény, aki esésének súlypontját némi önzéssel a vőfélyre koncentrált, saját lábán tántorgott és a soffőrnek sem lett baja. Az én soffőröm, aki már egy óra előtt számított a karambolra, karcolás nélkül úszta meg. Hatalmas tömeg verődött össze és ahogy eltöröltem a szemembe folvó vért, megláttam a vőlegényt: Aldous Gordon! Most akart esküdni! Egyszerre akartunk megállni az anyakönyvvezető előtt!

— Semmi bajom! — hebegte tántorogva. — Kísérjenek az anyakönyvvezetőhöz! A menyasszonyom vár! — mondta még halkan. Nagyon rosszul voltam. Az egyik szememen alig láttam, a fejem sajgott és a bal lábam szinte megmerevedett. Te jó Isten! Most veszítsek csatát?!

— Mit?! — üvöltöttem tele torokból. — Ön ezt

a lovagias nemzetet szidja?! Ez tehet a maga szerencsétlenségéről! Ön pimasz módon az uralkodó nevét keveri káromkodásaiba?! Rendőr! — Egy pillanatig nézett, mint a borjú.

— Megörült?! Mit mond?!

— Hogy a svéd uralkodó nemes és lovagias, a svéd nemzet is az és nem érdemlik meg, hogy ön átkozott eszkimóknak és heringfalóknak nevezze őket! — „Gazság! — mormolta valaki a tömegben: „Az uralkodót merte szidni?“ Most már Gordon sem vette tréfára a dolgot. Megragadta a torkomat:

— Ön szemtelen hazug! — mondta és az arcomba sújtott. Félaléltan buktam a flasztarra, éreztem, hogy nyomban elveszítem az eszméletemet, tehát amennyire telt a tüdőmtől, süvöltöttem, végső erőmet összeszedve:

— Ön az uralkodót és az országot szidta mocskos módon! Éljen Svédország! Éljen a király! — e világtörténelmi momentummal ajkamon elájultam.

Később megtudtam, hogy a következő események játszódtak le ájulásom után: Gordon be akart rohanni az anyakönyvvezetőhöz, de egy ablaktisztító megragadta a kabátját. A tömeg fenyegetően morajlott: „Gyalázatos! Amit ezek a külföldiek megengednek! Szidta a királyt!“ A csoportosulás közepéből kinyúlt egy kampós bot és fejbeütötte Gordont, valaki letépte a kabátját és mire a rendőr jött, hozzávetőleges számítás szerint négy-ötszáz pofont kapott a derék hazafiaktól. A tömeg követelte, hogy állítsák elő, száz tanu hallotta, hogy heringfaló eszkimóknak nevezte a svédeket és Gusztáv királyról csúnyán emlékezett meg felmenőleg a Bernadotte ház megalapítójáig. Ötszáz tanu eskü-

dözött. Vad szírenázással újabb és újabb riadóautók érkeztek, hogy fenntartsák a rendet, védjék Gordont és megakadályozzák a tömeget, hogy az angol követség elé menjen tüntetni. Ennek dacára az Angletterre kávéház ablakait beverték és estére híre terjedt a városban, hogy egy ellenzéki képviselő javasolni fogja az általános védkötelezettség bevezetését.

Ezalatt az anyakönyvvezető előszobájában, már az egyházi szertartásra is felkészülve egy hölgy állt mirtuszkoszorúsan, hófehér ruhában és ahogy telt-múlt az idő, anélkül, hogy a vőlegény jelentkezne, egyre mélabúsabban, egyre elgondolkozottabban nézett maga elé. Az épület ablakai az udvarra nyíltak és így nem sejtették, mi történt közben odakint. Mikor közölték vele, hogy vőlegénye a rendőrségen van és nemzetgyalázásért őrizetbevették, már nem lepődött meg. Tréningje volt. Halvány, szomorú mosollyal szólt:

— Gondolhattam volna. Szegény Aldous. Bronsont melyik kórházba vitték? — Hígyje el Sir, hogy a legrendkívülbb események is előidézhetnek ilyenmértvű rezignációt sorozatos ismétlődés következtében.

És ne vádoljon túlságosan, amiért ezt az ártatlan vőlegényt meglincseltettem és fegyházba hurcoltattam. Még sokáig nem fog kiszabadulni onnan Régóta körözött hamiskártvás és házasságszédelgő Egvedül Southamptonban, ahol mindössze kétmillió ember él három felesége van. Most képzelje Londont, nyolcmillió lélekszámával.

Sebeim nem veszélyesek. A lábamat villanvozní kell, hogy visszanyerje teljes mozgási képességét. Képzelje, ezért a besugárzásért külön négy koronát és tizenégy órét számítanak esetenként. Ennyit a fjordokról.

Legalázatosabb szolgálja:
Samuel Bronson.

III.

Néhány napig nem történt semmi. Minden ment a megszokott úton. A bennszülöttek tanultak, hogy kell próbacsapolást végezni a gumifán, anélkül, hogy megsértenék a törzset. A fúrótoronyba újabb vashengert bocsájtottak le és a túlsó parton mélyítették az aknát egy szegényes aranytartalmú helyen, gazdag ér után kutatva. Csak a levegőben volt valami. A levegőben maradt meg a feszültsége annak az estének, amelyen a fehér csíkokkal bemázolt harcos szomorúan, szerényen így szólt: „Uram. Ez nektek nem lesz jó.“

Marshall két társával nagy titokban fenn dolgozott a Bánat Szikláján tátongó barlangban. Bennszülött munkást nem használhattak erre. A sakaiok előtt nem mutathatták, hogy félnek.

Végigkopogtatták a barlang tetejét, míg egy ponton megállapították, hogy keskeny a réteg feltűnik. Ezután néhány fatörzssel aláducolták a barlangot és hozzáfogtak, hogy jókora szellőztető nyílást vágjanak ezen a helyen. Szükség volt némi légáramlásra, ha tüzet akartak rakni belül. A barlanghoz egy keskeny ösvény vezetett fel, de oldalról, kiugrókon, biztos fedezékek mellett lehetett kapaszkodni. Ezen a részen addig robbantottak dinamitpatronnal, amíg homorú, szóval megmáshatatlan lett az oldal. A bennszülöttek azt hitték, aranyat keresnek.

— Szerintem ostobaság ez a sok előkészület, — mondta Mayew. — A sakai főnök nem mer bennünket megtámadni és ha kirabolták Halley embereit, majd újra elküldi az ajándékot.

— Nem vagyok a te véleményveden, — mondta a kövér kapitány. — Ennek a Marshallnak van

esze. Az semmiesetre sem árt, ha addig, amíg a viszonyok itt nem biztonságosak, berendezünk egy depót a hegyen.

— Wilson leadta a rádión a határállomásnak, hogy a karaván nem érkezett meg, értesítsék Hallett — szolt közbe Morton. — A parancsnokság azt felelte, hogy két hét előtt útnak indult negyven emberrel megrakodva. Mindenesetre küldjünk követet a főnökhöz, hogy legyen türelemmel, intézkedtünk az ajándékát illetően.

Morton magához kérte a szolgáját M'Bisu. M'Bisu sánta volt, néhány hét előtt egy fatörzs zuhant a lábára. Morton szabadította ki és miután munkaképtelen lett, ott tartotta szánalomból a fickót, mert M'Bisu könyörgött neki, hogy tartsa magánál. Primitív bennszülötteknél csak két hatalmas érzés létezik: a bosszú és a hála. M'Bisu valóságos kutyája lett Mortonnak. A hatalmas, erős fehér iránt aki földöntúlinak látszó erejével levette róla a fatörzset, csodálatos hálaérzet támadt benne. Morton jól ismerte a bennszülöttek lelkivilágát és tudta, hogy ez a sánta sakai bármikor boldogan áldozná föl érte az életét. Odahívatta:

— Menj a hegyek közé M'Bisu. Mondd a nagy királynak a következő üzenetet: Béke legyen a birodalmán és ezer ördög tegye legyőzhetetlenné a lándzsahegyét. Üzenetet küldtünk a nagy fehér lordnak és ha az ajándékokat szolgálitól elrabolták, újat fog helyettük küldeni. De addig még sok napnak kell elmulnia és sok estének. Menj M'Bisu és mire a nap háromszor lenyugszik, térj újra vissza hozzám a király válaszával.

A bennszülött szó nélkül ment. Pedig nincs kizárva, hogy az üzenet természeténél fogva a király, valami körültekintő lassú módon kínoztatja halálra az áldozati oszlopon.

...Nyomott hangulatban ültek együtt este a

tornácon. Mindenféléről beszélgettek, de látszott rajtuk, hogy közben ugyanarra gondolnak valamennyien. A légtelen, fojtó melegségben egy levél sem mozdult órák óta. Elviselhetetlenné tette ezt a sívár trópusi estét a rengeteg béka szüntelen kvartyolása.

— Utáneznek legalább az angolok, — szól hirtelen a kapitány, — a karavánnak? És gondoskodnak arról, hogy Essar bey garázdálkodása megszűnjön ezen a vidéken?

— Ostoba vagy, — legyintett Morton és nagyot lélekzett széthúзва az ingét. azután fe'hajtott egy pohár pálinkát. — Az angol hatóságok mindenkit figyelmeztetnek, hogy saját fe'elősségére lépi át Gimbárál a határt. Ez vonatkozik Halley karavánjára, rád és mindenkire. Az angol hatalom itt nem véd meg senkit.

— De... — mondta a kapitány, — Ha lelétezőnek minket, akkor majd bevonulnak. — Marshall elkerü'te L'lian pillantását.

— Maguk nagyon is sötét színben látják a helyzetet. — szól közbe Robin atya. — Ezek a bennszülöttek is Isten teremtményei, akikkel lehet okosan és szépen beszélni.

— Azért, — mormolta Mayew, — jó ha ilyen társalgásnál nem felejtí otthon a revolverét. Én is foglalkoztam hittérítéssel, nem egy bennszü'öttet juttattam a mennyországba. Ebben a cikkben nagy exportőr voltam itt a földön és én mondom: nem jó érzés hátatfordítani nekik.

— A szeretet fegyvere a legerősebb, — felelte a hittérítő.

Egyszer csak megjelent Rollins tizenhét éves fia. Ő nem szokott résztvenni az esti beszélgetéseken, általában ilyenkor tanult és késő éjszakáig égett a szobájában a villany.

— Uraim, — mondta ijedten, — a munkások elmentek.

Va amennyien meglepetten felemelkedtek a helyükről és csend támadt. Nagyon távolról tisztán hallatszott egy hiéna kacagása.

— Kezdődik, — mormogta Morton.

A hatalmas blockház üresen állt, minden holmijukat magukkal vitték a beunszülöttek, csendben, észrevétlenül.

— Ha így áll a dolog —, mondta Rollins, — nem lenne észszerűbb Gimbába menni, hogy ott várjuk meg az ügy elsímulását?

— Hogy akarsz odamenni?! — kérdezte Mayew. — A vezetők, akik minket idáig kísértek, minden esetben újra visszamentek. Egyikünk sem ismeri a dzsungelen az utat.

— És különben is, — mondta Morton, — szerződésünk Halleyvel úgy szól, hogyha veszély esetén magára hagyjuk a telepet, a megállapodásunk érvénytelen. Márpedig én nem azért döglődöm itt, hogy a pénzem Halleynél maradjon. Inkább itt halok meg! — Valamennyien helyeseltek. Marshall nem szólt semmit. Mikor kérdezték a véleményét vállalt vont:

— Meg kell várni M'Bisut. Addig is vigyünk, mindent ami értékes és fontos a Bánat Sziklájára.

Külsőleg a kapcsolatuk. Lilian legutóbbi rémülete miatt odáig fejlődött, hogy egy szobában aludtak, de ennek dacára házasságuk éppolyan formai, éppolyan távoli, udvarias és idegen maradt, mint amilyen eddig volt. Sőt Talán még kevesebbet beszéltek, még jobban kerülték egymás tekintetét. Ezen az estén azonban Li'ian nem tudta többé szó nélkül megállni az eseményeket.

— Fred! Miért nem mondd meg ezeknek az embereknek, hogy meneküljenek?

— Nem mondhatom meg.

— Meg kell, hogy tudják! Meg kell tudniok, hogy az ő legyilkolásuk okot ad majd az angol katonaságnak arra, hogy bevonuljon ide. Ezek ártatlan emberek! Nálad bizonyítékok vannak!

— Ezt csak úgy tehetném meg, ha kiadnám nekik Halleyt. Ha mindent megmondanék nekik a te apádról.

— Mondd meg! Vagy azért lettél katonaszökevény és azért jöttél ide, hogy az apámat kíméld?

A férfi egy sóhajjal az ágyára ült és két tenyerébe hajtotta a fejét.

— Nem tudom, — mondta aztán, — minden olyan zavaros... nem tudom...

Hallgattak. A fal egy nyílásán kövér, k's krokodilusszerű, „toke“ gyík jelent meg. Lapos, szögletes feje, lihegő torkával, megp'hent néhány másodpercire mint aki figyeli ezeket.

— Akkor én fogom megmondani! — jelentette ki hirtelen Lilian.

Most először szólt rá Marshall nyugodt, de nagyon erélyes hangon:

— Te azt fogod tenni, amit én mondok. Érted? Ez a kötelességed. Végre is Halley nem csapott be senkit. Aki idejött az jól tudta, hogy az életével játszik.

„Mi ez?“ Gondolta Marshall Ő védi Halleyt?

Azután lefeküdtek. Lilian egy gyékénnyel elkerített sarkában a szobának. Marshall pedig régi helyén, az ablaknál. Ezen az éjszakán keveset aludtak.

NYOLCADIK FEJEZET

Halley megtudja, hogy a leánya egyszerre két világrészben volt

Gimba felől megkapták a rádióüzenetet, amely szerint Halley erélyes fellépésre biztatja őket, addig is, amíg utánanéz a karaván ügyének. Halley lehetségesnek tartja, hogy a sakai főnök rabolta ki a karavánt és kétszer akarja a bérösszeget. Legyenek nyugodtak, a legrövidebb időn belül minden rendez. Tartsanak fel állandó összeköttetést a határőrséggel.

— Ide hallgass kapitány, — mondta Morton este. — Ez az egész ügy nagyon emlékeztet engem az egyik Timor sziget megszállására. Néhány féléret odaküldtek és addig tárgyaltak amíg valamennyit lemészárolták. Azután alibijük volt arra, hogy bevonuljanak hadtengerészeikkel a szigetre.

— Azt sem hiszem, hogy véletlenül építették meg ilyen rosszul ezt a telepet, — mondta a kapitány. Itt a mi bőrünkre akarnak gyarmatosítani. Anglia nem hódít, de lemészárolt alattvalóiért megtorlással él. És erre a többi hatalom nem szólhat semmit.

— De ahhoz, hogy innen elmozdulj, ezt biztosan kellene tudni. Legalább is egy vezető szükségeltetik.

— Nézzétek, — mondta Marshall. — Mi aláírtunk egy szerződést, amit velünk szemben betartanak. Hogy Halley közben mit gondol az egész ügye. Azt hiszem elegenden vagyunk itt férfiak ahhoz, hogy megvédjük magunkat, ha kell.

Lilian szerette volna megcsókolni a kezét. És azután szerette volna kikiabálni ezeknek az embe-

reknek, hogy Marshall hazudik és fusson, ki merre tud, de csak ült és bámulta a függőlámpa kosarába szüntelenül lehulló számtalan moszkítót. Két napja nem esett és a forróságot kibírhatatlanná tette a rothadó mangrove mocsarak bűze. A lépeső alján egy alázatos árny jelent meg.

M'Bisu volt.

— Látlek M'Bisu, — szólította meg Morton.

— Uram, — mondta a bennszülött, — nem kötöttek kinzó cölöphöz, mert santa vagyok és ez rossz jou-jou. Tegnap emberáldozatot mutattak be, a harcosok, agyaggal tapasztották le a hajukat és két napja táncolnak. A dobok mindenütt szólnak és messze kampongokból összegyűnek a sakaiok, hogy a király háborúba vezesse őket a fehérek ellen.

Hallgattak Morton újra M'Bisuhoz fordult:

— Nem üzent semmit?

— Üzent uram. Ha kétszer két nap múlva nem kapja meg az ajándékot, legyen háború közötté és közöttetek.

— Menj a házamba M'Bisu, egyél igyál és fekdüj le aludni.

— Barátaim, — mondta Robin atya, — valakinek beszélni kell a főnökkel, mielőtt ostobaságot követne el. Még ma útnak indulok.

— Megörült? — kérdezte Morton elfeledkezve minden tiszteletről. — Fel akar menni a hegyek közé?

— Ha az Ur akarja, hogy európai ember vértől jöjjön el a béke erre az országra, akkor legyen az áldozat vagy az „alibi“, ahogy mondták. Ha pedig a szeretet és az okos rábeszélés elegendő, akkor is rám vár ez a küldetés. Jól ismerem az utat, amely a hegyek közé vezet. Ha holnapután estig nem térek vissza közöljék halálomat az angol hatóságokkal. Jó éjszakát.

Azt a néhány másodperenyi döbbsent csendet, amely szavai után ráncszedett a társaságra, arra használta fel, hogy alázatos nesztelen járásával gyorsan elsompo yojjon, mielőtt ellentmondások áradatával kellene megküzdenie.

Carvert az ágyból ugratta ki segédtsíjtje. Rádiogrammot olvasott fel: „A sakai király ultimátumot küldött, amelyben négy nap haladékat ad Halleynek a szerződés teljesítésére. Ellenkező esetben telepünket megtámadja. Mr. Robin hittérítő a hegyek közé indult, hogy személyesen tárgyaljon vele. Azóta semmi hír róla. „Nyersanyagkutató.“

— Kommentár nélkül továbbítsa a rád óértesítést Londonba Csak utasítást kérjen, — mondta Carver. Sajnálta a hadnagyát, aki fivéréért aggódot és nagyon levertnek, szomorúnak látszott. Az államtitkár utasítása rövid és tömör volt: „Követ útján figyelmeztesse a királyt, hogy angol alattvaló erőszakos halála határozott megtorló intézkedéseket fog maga után vonni. Említett Robin nevű hittérítő után tapintatos, de figyelmeztető formában érdeklődjék. Lehetőleg minden beavatkozás elkerülendő.“

Egy európai nagyhatalom sajtója megütötte a nagydobot. Lungaország királya megfenyegette a birodalom területén élő ango'okat, akiknek nyersanyag kutatására előzőleg koncessziót adott. Az államtitkár kijelentette az újságíróknak, hogy Anglia mindaddig tisztelni fogja Lungaország függetlenségét, amíg a Brit birodalom polgárainak élete nem forog veszedelemben.

Néhány világlap tudósítót küldött Sierra-Leonába. A freetowni helyőrség egy részét (ennek azonban különösebb fontosságot nem lehet tulajdonítani, mert máskor is előfordult már) áthelyezték a gimbai garnizónba Carver ezredes közölte az újságírókkal, hogy a határ mentén teljes a

nyugalom, nem mondhat semmit, amíg a királyhoz küldött bennszülött követ nem tér vissza. A követ pedig nem tért vissza. Ebben elsősorban az a körülmény akadályozta meg, hogy a sakai főnök palotája előtt egy hosszú nyársra tűzték a fejét. Meléje volt letűzve a szerencsétlen Robin atyáé és a két nyárs között füstölőszereket égettek, ami a levágott koponyát konzerválja.

II.

Most már lázasan készülődtek a harcra. A kúnyhókból jóformán mindent felhordtak a barlangba. M'Bisut elküldték kémkedni. Éjszaka felváltva őrködtek és két fényszóróval figyelték állandóan a hegyről levezető ösvényt. Megmaradtak az épületeken, de állandóan indulásra készen. Este megérkezett M'Bisu.

— Uram! A „Jó Fehér Ember“ feje a főnök sátra előtt egy nyársról nézett rám. Mindenki táncol! A varázslók egész nap azt üvöltik, hogy Lungaország a sakaioké. Pusztuljanak a fehérek! A teliholdat várják és elindulnak. Ez holnap lesz uram.

Robin atya halála nagyon elszomorította őket. Robinné nem sírt, egy panasza sem volt, csak leült és imára kulcsolt kezére támasztotta homlokát. Marshall félrevonta Li'iant:

— Téged M'Bisu most elvezet Gimbáig. Rábízhatod magad. hűséges ember és jól ismeri az utat. Itt semmi dolgod. Talán többet segíthetsz nekünk ott. Az apádnak nagy befolyása van és aiandekokkal talán leszerelheti még a sakai főnököt.

— Azt akarod, hogy elmeniek?

— Igen, — mondta határozottan. — M'Bisu! Elvezeted a fehér mimmet Gimbába. Ott megmon-

dod majd az aranyruhás lordnak, hogy mit láttál a királynál.

Lilian nem szólt semmit. Nézte, ahogy a bennszülött felveszi a szükséges holmikat, mindenkitől elbúcsúzott, Marshall valamivel tovább fogta a kezét, látszott, hogy mondani akar valamit.

— Te nagyon jó ember vagy Lilian. Sok szerencsét.

...A nő és M'Bisu eltűntek az út kanyarulatánál. Alkonyodott.

— Azt hiszem, — szólt a kapitány, — legfőbb ideje, hogy visszaforduljunk a Bánat Sziklájára.

— Csak akkor megyünk innen el, — mondta Morton, — ha támadnak. Ragaszkodom a szerződéshez.

Alkonyodott. A felszálló súlyos esőpárák között távoli rőt sugárzás jelezte a napot és a sakai törzs által lakott hegyek titokzatos, mozduatlan sziluettje, lassan bizonytalanná mosódott a növekvő szürkületben. Lilian lépett közéjük és megállt a tornác feljárójánál.

— Lilian! — ugrott fel ijedten Marshall.

— Komolyan azt hitted, hogy e'megyek? Magam helyett csak levelet küldtem Gimbába. Rosszul ismeresz Fred.

— Dehát... ezt nem szabadott volna... — maga sem tudta miért minden veszély dacára egyszerre boldognak és megelégedettnek érezte magát.

...Talán egy órát sem aludtak, mikor az örökös Wilson felkeltette valamennyiüket. Percek alatt összegyűltek a kőépületben. Távolról tompán, de kivehetően, az éjszakában harcidobok ütemes döngése szüremlett hozzájuk... Telihold volt.

Jött a király!

Leadták rádión az utolsó segélykérő jelet.

III.

„Királyhoz követet küldjön, ultimátummal. Ötödikén éjjel tizenkét óráig Robin hittérítőt adják át a határőrségnek, ellenkező esetben egy menetoszloppal lépje át a határt. Ötödikén éjjel tizenkét óráig minden beavatkozás kerülendő, veszélyben lévő fehérek miért nem hagyják el Lungaországot?”

Marshall hadnagynak minden fegyelmezettségére szüksége volt, hogy elláthassa szolgálatát. Ötödikén éjjel! Még három nap! Addig leölnek mindenkit... Fredet is.

Freetownnál kihajóztak egy ezredet, harci-kocsikat tettek partra és öszvéres gépfegyverosztagok indultak el. Éjszaka már útban voltak Gimba felé. Az európai lapokban az ügy nagy port vert fel. Egy nagyhatalom a népszövetség elé akarta vinni az ügyet, egy másik csapatokat vont össze közeli gyarmatának határán és Anglia ezerszer hangoztatta, hogy amíg alattvalói élete ellen nem törnek, tiszteletben tartja Lungaországot.

Azután megérkezett M'Bisu, mindent elmondott Carvernek és egy levelet adott át. A levélben ez állt:

„Értesítsék atyámat Sir Halleyt, hogy férjemmel Fred Marshallal a lungaországbeli nyers anyagkutató telepen vagyok, végső veszélyben. Lillian Halley.”

— Hadnagy úr! — kiáltotta Carver biztatóan a szerencsétlen Marshall-nak. — egy bennszülött jelentette, hogy a szegény Robin atyát megölték. Ezzel feleslegesnek tekinthető az ultimátum betartása. Állítson össze egy menetoszlopot! Fuvasson

riadót! A helyőrség készenlétben várja be a további utasításokat!

A hadnagy rohant.

Carver táviratozott: „Ismeretlen bennszülött jelentette: Mr. Robin hittérítőt megölték. Embereimet készenlétbe helyeztem. Parancsot várom.”

A trombita recsegett a katonák sorakoztak, csörgés, vezényszavak, motorpuffogás.

Az állaratitkár válasza nyomban megérkezett:

„Felesleges riadókat kerülje. Ismeretlen bennszülött információja fegyveres lépésre nem indokolás. Ultimátumhoz feltétlenül tartsa magát.”

Marshall ugrott be és jelentette:

— Az oszlop menetkész!

— Fuvasson takarodót! — kiáltotta Carver és olyat csapott az íróasztalára, hogy belefájdult az ökle.

A hadnagy lélektelenül támoltygott ki az irodából, a szeméi megteltek könnyel, hogy összefolyt előtte egy színes foltta az egész robusztus katonai parádé.

IV.

London, Dr. Winder szanatórium 193...

Sir!

Engedje meg, hogy ez egyszer terjengős legyenek. A kialkudott honorárium felét, ötezer dollárt megkaptam. Baj van. Az ön lánya nem szökött meg, illetve megszökött, de nem az ön lánya volt, azaz, hogy nem arrafelé, mert én azt hittem, hogy Dora Cummings azonos az ön lányával és így mentem Lilian után, de most kiderült, hogy ez mind nem így van. Érti Sir?

Itt ülök a szanatórium ablakánál és elöttem London beláthatatlan körengetege. Oh, London!

Nem hiába mondják, hogy a világ fővárosa. Vagy az Páris? Na, mindegy, gyerünk tovább.

Beszéltem önnek Erbrö atyáról, aki hámló bőrét kvarcoltatta? Neki nagy szerepe van az ügyben. Derék ember, Abiskóban született, ahol a nap május 28-tól július 19-ig látható. Hinnem kell neki, hogy így van, mert pap. De igazán így van, mert utánanéztem azért a Baedekerben is.

Sir, itt nagy baj van. Óriási baj! Különösen az ötezer dollár miatt, mert ezt most vissza kell küldenem. Sokáig tusakodtam magamban, de vissza kell küldenem. Csak arra kérem, hogy leányának, illetve feleségemnek Dora Cummings-nek, aki nem az ön leánya, sohase árulja el a valót. Sir! Ön aki tőzsdén játszik, tudja, hogy mit jelent az illúzió.

Hát éppen erről van szó. Itt nagy baj van. Jaj, de milyen nagy baj!

Leánya, illetve Dora két nappal a katasztrófa után megjelent nálam a szanatóriumban. Ügyvéd kíséretében. Rettenetes izgatott volt. Március elseje volt. És megint elmesélte a dolgot a végrendelettel, amely szerint, ha tizenkét óráig nem megy férjhez, március elsején, akkor elveszít egy komoly vagyont. Természetesen nem hittem. Az ügyvéd írásokat mutatott. Erre váratlanul megkérdeztem, hogy miképpen került Marokkóban egy tűzpiros Chryslerbe? Nevetve mondta, hogy bolondos barátnője Lilian Halley, aki éppen szökni készült hazulról, ráerőszakolta az autóját. Mondom Sir baj van! Azután okmányokat láttam. Szóval Dora Cummings az Dora Cummings és háromhónapi nyomozás után felelősségem teljes tudatában állíthatom önnek, hogy az ön leánya Lilian Halley. És ez a nő ott állt kétségbeesetten, ennek sürgősen férfihez kellett volna menni a végrendelet értelmében, de én még a legutolsó lehetőséget is tönkretettem. Féltizenkettő volt. És március 1!

Sir! Képzelve magát egy hölgy helyzetébe, akinak egy félórán belül férjhez kell menni. Már akkor imponáltam neki kitartásommal, őszinte vallomásaikkal, beköött fejemmel is, de félóra alatt megesküdni minden írás, minden előzmény nélkül, ez lehetetlen.

Háromnegyed tizenkettő volt, Dora leroskadt egy karosszékbe és sírt. Ekkor váratlanul megszólalt Erbrő atya mellettem, kijelentette, hogy mint misszionárius papnak jogában áll végszükség esetén súlyos beteget megeskütni. Miután azonban ő nem orvos az én betegségemet is súlyosnak tekintheti. Ott helyben összeadott minket, egyben figyelmeztetett, hogy ezzel még nem tettünk eleget a formásoknak és ha nem halok meg, amit ő szívből kíván, menjünk anyakönyvvezetőhöz. Ennél maradtunk.

Közben megérkezett az ön nagylelkű előlege Sir és én éreztem, hogy az összeget vissza kell küldenem. Sokáig tusakodott bennem a jó és rossz ember. Végül is győzött Jó ha az ember nem küld vissza ilyen összeget. Talán megbántanám vele. És én tisztelem, becsülöm az ön érzékenységet. Ezért cserébe csak annyit kérek, hogy feleségem sohase tudja meg az igazat. Hadd higgye, hogy szerelemből forgattam fel Európa jelentősebb metropolisainak polgári nyugalmaát. Hadd higgye. Hiszen az asszonyok annyi mindent hisznek és oly mindegy, hogy valóban úgy is van-e, ha ez nekik kellemes. Ugyebár milyen böles mondás.

Nagyon szeretjük egymást Dorával és elhatároztuk, hogy nem a füstös Londonban fogunk lakni, (mint ön is tudja olykor köd van). hanem a kies környéken. Tartunk majd egy bejárónőt és nem vezetünk háztartást. Már polgárilag is megesküdvé érkezünk hön szeretett hazánk imádott fővárosába. Délben futottunk be a festői, füstös, lár-

más, бүдös Waterloo pályaudvarra, Dóra frissen ugrott le a vonat lépcsőjéről, én megálltam az ajtóban, széttárt karral szívtam be hőn tisztelt hazám szénporzagát és így kiáltottam: „Soha többé nem fogok maga miatt kórházba kerülni!”

Ezzel leestem a lépcsőről és kitörtem a lábam. Az ötszáz dollár dacára, maradtam:

őszinte tisztelője:

Samuel Bronson

nyug. mesterdetektív.

V.

A bennszülöttek elszórt rajvonalba közeledtek a kunyhók felé. Miután csend fogadta őket, a főnök felemelkedett és magasra tartotta két karját. A harcosok is felemelkedtek és iszonyú üvöléssel megrohanták a kunyhókat. Foszlogatni valójuk alig akadt.

A kis kolónia a Bánat Szikláján szomorúan nézte az éjszakában, kunyhóról kunyhóra felesapó lángok nekeli tüzijátékát. Csak egyszerű primitív építmények voltak, de mégis: mennyi munkát, fáradságot, szenvedést fektettek bele ebbe a kis telepbe. És most percek alatt zabálta meg a tűz, még jobban áthevítve a forró éjszakát.

A bennszülöttek hamar megtalálták nyomukat. Tömött sorokban rohantak a barlang felé. Közel eresztették őket.

Azután két sortűz dördült el. Ezen a szűk helyen szörnyű pusztítást vitt végbe a tüzelés. Rámúlten bukdácsolva rendetlenül menekültek és sok halottat hagytak hátra.

— Ugy! — mondta boldogan Morton, mert ha verekedésről volt szó, ez mindig lelkes hangulatba hozta. — Most legalább kostolót kaptak a kedvesek.

— Azt hiszem Mayew, — mondta csufondárossan az örökké vigyorgó kapitány, — hogy most már te is elnézed súlyos tévedésünket, amellyel itt tévedünk az erődünkkel azzal, hogy depót létesítsünk a Bánat Szikláján.

— Csak ne tegyél babért arra a tökfesedre! — felelte Mayew. — Marshallnak volt igaza és nem neked. Két világrészben kapitánynak csúfolnak és kiderül, hogy annyit értesz a harcászathoz, mint egy tyúk. Fred nélkül valamennyien pecsenyék lennénk már.

— Kivéve téged, — szólt Morton, — nem hiszem, hogy akad olyan elvetemedett kannibál, amelyik megenne.

Ezek most voltak igazán elemükben. Vicceltek és cigarettáztak. A barlangban valamennyien kényelmesen elfértek, volt elegendő konzervük is. Lőszerek, fegyverük és két hatalmas tartály vízük. Ezzel sem kellett elég nagyon takarékoskodni mert éppen elég eső esett ahhoz, hogy ne szenvedjenek szükségét.

— Javasolom, hogy adjuk át a kommandót Marshallnak, — kiáltotta a kapitány. — Ez az ő szakmája. — Valamennyien nyomban beleegyeztek. A bennszülöttek közben tüzet gyújtottak lenn és éktelen üvöjtéssel gúszolták halottaikat, ugrándozva, mint a bakkecskék.

Lilian és Robinné a barlang mélvén húzódtak meg, konzervet főztek, gyékényfekvőhelyeket készítettek. a két Rollins, (az egyik a legöregebb, a másik a legfiatalabb mind között) fegyvereket töltött.

— Valószínű, — mondta Marshall, — hogy két oldalról fognak támadni. Bizonyára ismernek egy ösvényt, amely a szikla tetejére vezet és megpróbálnak fentről leugrálni.

— Azt hiszem, igazad van, — bólogatott Mayew.

— Valaki másszon ki fent a szellőztető nyíláson és jelezze, ha a csúcs felől közelednének. Wilson! — A katonaságnál nem történhetne szabályosabban. Wilson felkapta fegyvereit. Morton két tenyerébe állt és ez a talpánál fogva kitolta a felső nyíláson. Hogy megkönnyítsék a közlekedést, köteleket erősítettek egy szikladarabra fent.

— A bejárat előtt jó fedezék van, az egyik acetilen fényszórót oda kell vinni, Floss örökjön és ha közelednek, fordítsa egyenesen nekik a reflektort. — Megtörtént. Hamarjában ettek és ittak valamit. A völgyben csend volt. Ugy látszott, most tanácskoznak a sakaiok.

— Ha Wilson ellenséget jelez, hárman felmásztok és tűzzel fogadjátok őket. Közelharcba nem mentek. Ha elérnek, akkor vissza a barlangba.

— Vigyázz... — suttogta Floss.

— Két ember készenlétben hátul marad, hogy Wilsonnak segítsen, ha kell, — vezényelt Marshall. — Én lövök először!

A fényszóró vakítóan hasított bele az éjszakába és megvilágította az előrehajolva futó sakaiokat.

— Egy, kettő, három... Tűz!

Szakadatlanul ropogtak a fegyverek és sorra hullottak a közeledők. Nyíl és dárda célt tévesztett, mert a fényszóró vakította a bennszülötteket. Ennek dacára az egyik fehér átfúrt torokkal bukott hátra. Wilson jelt adott és a két tartalék villámgyorsan kúszott fel a szellőztető nyíláson át. A kopár sziklatetőn csend volt. Néhány árnyék közeledett a keleti lejtő irányából. A síma tetőn szabad célpontok voltak és az első tűzre megfutamodtak.

A támadók ismét visszavonultak az ösvényen, megint tüzet gyújtottak a völgyben, üvöltöztek és táncoltak halottaikért.

— Ez nem jól van így, — jegyezte meg Marshall. — Az elhullottak olyan torlaszt képeznek, hogy nemsokára fedezik a bennszülött támadást a

barlangig, mintha csak homokzsákkal kiépített állásuk lenne.

— Igazad van, — mondta Morton, — de hogy a csudába takarítsuk el a halottaikat? — Felhuzta a kabátujját és egy csúnya dárdaasebet tartott oda Liliannak, aki gyorsan kötözni kezdte. Az átfúrt nyakú társuk közben kiszenvedett és Robinné csendben imadkozott felette.

— Csak egy mód van. Lekúszom az ösvény feléig egy dinamitpatronnal — javasolta Marshall. — A gyújtózsínórt szépen gombolyítjátok utánam, azután egyszeruen felrobbantjuk halottastól, mindenestől az ösvényt. Igaz, hogy idezárjuk magunkat, de ők nem tudnak többé feljönni, azonban mi sem mehetünk le. De ha megérkezik a katonaság, úgylis kiszabadítanak, ha nem, akkor úgylis elvesztünk. — Közben gombolyította a karjára a gyújtózsínórt, átadta Mayewnek és zsebrevágott néhány patrónt. Lilian ijedt szemekkel jött oda hozzá.

— Nem látom be, — mondta Morton, — hogy miért másznál le az ösvényen, mikor a patron elhelyezése majdnem biztos halál, hiszen bennszülött őrszem áll ott.

— Ugy van! — szólt a kapitány. — Sorsot húzunk négyen. Te, Morton, Mayew, meg én és az megy, akinek nincs szerencséje.

— Semmi kifogásom, hogy átvedd a vezénylest, — felelte hidegen Marshall, — de amíg én vagyok a vezér, addig én parancsolok. Ilyen feladathoz csak katona ért jól. Egyiktek sem tanult sík terepen ügyesen kúszni és nem tudom hogyan helyeznétek el a patrónt. Sorshúzásban nem veszek részt. Én megyek. Megparancsolom, hogy ha tizenöt perc múlva nem térek vissza, gyújtsátok meg a zsinórt, mert akkor rajtamütöttek. Mindenki megértett?!

Nem szóltak. Mielőtt kilépett volna a barlangból, Lilian odalépett hozzá és két kézzel megfogta

Marshall kezét. A következő pillanatban Fred vilámgyorsan, minden kiugró sziklát ügyesen felhasználva, futott lefelé az ösvényen. Mayew előzőleg átvette a gyutacsot és most gombolyította óvatosan aszerint, hogy lazább lett, vagy megfeszült.

...Már elérte a testeket. Mozdulatlan, hideg bennszülöttek között csúszott hason, hűvös, ragadós tócsákon át: Vér! Még mindig ment... Már közelben mozogtak a fekete pontok és egészen a domboldalhoz kellett lapulnia, mert az ösvény feléig bevilágított a holdfény. L'hegve megállt. Hatalmas, előreugró, síma fekete sziklalap dőlt föléje. Gyorsan kivájta késével a talajt. A fekete pontok közeledtek. Sakaiok! Nyugodtan felerősítette a gyújtózsínort.

Valamelyik bennszülött észrevette, mert a lopakodva közeledők egy pillanatra megálltak. Azután egy hajítódárda repült közvetlen a feje fölé és kettétört a sziklán.

A kiásott földdel a patrónát a szikla tövében lévő üreghez tapasztotta. Az ellenség már tíz lépésre jött.

Két revolverből gyors egymásutánban kilőtte az összes golyót és futni kezdett.

A barlangban izgatottan figyelték a legombolyodó zsinórt.

— Ötven... kilencven... száztíz méter...,

— Már megállhatna, — dünnyögte Morton.

A zsinór egyre gombolyodott. Százkilencven... kétszáz... Lilian lehúnyt szemmel, zsidbadtan állt. Kétszáznegyven.

— Megállt... — suttogta Floss. Most néma másodpercek következtek. Azután megszólalt megszé Marshall két revolvere.

— Vége... — mondta fátyolozott hangon a

kapitány. És csend lett. Nagy csend. Morton az óráját nézte, de idegesen rágt a szájaszélét. Mayew öngyújtójával a zsinór mellett guggolt. Azután Morton feltartotta az egyik karját, jelezve, hogy „készülj!” Egy perc hiányzott a tizerőből. Lilian félájt állapotban nézte a jeladásra felemelt kezét.

— Rajta! — suttogta Morton. Az öngyújtó kis lángocskája fellobbant és a zsinór pattogva, szikrázva nyomban tüzet fogott. A halvány, világos pont megindult lefelé.

Ebben a pillanatban Marshall zuhant be a barlangba és csak annyit kiáltott:

— Tűz! — aztán l'hegve féltérdre bukott. Ruhája ronggyá szakadtan csüngött róla és karjából ömlött a vér. Az utána nyomakodó bennszülötteket megsemmisítő golyózápor fogadta. De most már kisebb pusztítást végzett közöttük, mert fedezékül használhatták elhullott társaikat. Lilian nem tudta mit tesz, letérdelt Marshall mellé, magáhozszorította a fejét és sírt és csókolta és örült, mert érezte, hogy a férfi véresen, porosan, szakadtan, ahogy ott térdelt, boldogan öleli magához.

Iszonyatos dördülés töltötte be a völgyet. Sziklák, fák, szétszakított bennszülöttek röpültek egy lángoszlopban az ég felé, azután kihunyt a fény és lassan szállongó, sűrű, nehéz porfelleg terjengett a táj felett. A barlangtól néhány méternyire eltűnt az ösvény és a reflektor egy síma szakadék falára világított. Most már biztonságban voltak. A kis szellőztető nyíláson át nem kísérelhettek meg a bennszülöttek sikeres támadást. De el volt zárva kifelé is az út. Se ki, se be.

Néma és sötét volt a völgy.

Minden elcsendesedett.

KILENCEDIK FEJEZET

Mindig úgy kezdődik a verekedés, hogy a civilizáció visszaüt

„Egy menekült málhahordó vallomásából megállapították“, — írja a Megaphon, — hogy „Essar bey hordái fosztották ki a Nyersanyagkutató karavánját. Az angol hatóságok erélyes, de békés szándékú ultimátuma, részint felszólítja Lungaország királyát, hogy szolgáltatassa ki Mr. Robin hittérítőt, részint garanciát kér arra, hogy Essar bey hordái Sierra Leona határán nem élvezhetnek menedékjogot a sakaiok földjén. Ellenőrizhetetlen hírek szerint egy könnyű vadászgép átrepült az ország felett és pilótája azt állította, hogy a fehérek telepe lángokban áll. E pillanatban még nem tudjuk, hogy hány honfitársunk élete esett áldozatul a sakai király hata maskodásának. Az ötödikén lejárok ultimátum azt hisszük, végső terminusa a Lungaország határán állomásozó angol ezred türelmének, amely talán mégsem fogja tovább tétlenül nézni, hogy néhány kilométerrel odább öldöklék a polgártársainkat.“

A gyarmatokon érdekelt többi nagyhatalom sajtója elnémult. Igyekeztek ugyan interveniálni a fegyveres beavatkozás ellen, de végre is Afrikában villámgyorsan elharapózhat a példa, ha valahol büntetlenül ölik a fehéreket. Ez még a pacifikált területen is zavargásokat idézhet elő. Különben a távolkeleti helyzet nem tűrt meg nagyobb ellentétet az impériumok között.

Lord Winter (a miniszterelnökhöz): Van-e tudomása arról a miniszterelnök úrnak, hogy Lungaország királya szabályszerű ultimátumban szólította fel a fehéreket az elrabolt bérösszeg megfize-

tésére, erre határidőt adott nekik és a fehérek ezt közölték rádión a határőrséggel. Miért nem sietett Sir Halley a kárpótlással és fűződnek-e Angliának különös érdekei ahhoz, hogy Sir Halley nyersanyagutatásai miatt diplomáciai és háborús bonyodalmakba keveredjen? (Zúgás.)

Miniszterelnök: Az események nem adtak időt arra, hogy az ügyet részleteiben tisztázzuk. Felszólítottuk az európaiakat, hogy helyezték magukat a határőrség védelme alá. A bonyodalom nem Sir Halley ipartelepe miatt, hanem angol állampolgárokkal szemben történt erőszakoskodásért állott elő. Semmi körülmények között sem tűrhetjük, hogy hittérítőket raboljanak el és tisztviselőket gyilkoljanak, akár ipartelepen, akár máshol. (Taps.)

Lord Winter: Nem követett-e gondatlanságot el az angol hatóság, mikor Sierra Leona határán európaiakat bocsájtott be olyan földre, amelyen nem nyújthatott védelmet nekik? Nem kellett volna-e lezárni a határt? És nem tételezhető-e fel, hogy ezzel az iparteleppel bizonyos érdekkörök, előre sejtve a feileménveket, provokálni akartak egy angol megszállást. (Nagy zaj.)

Miniszterelnök: (nem felel).

Austin (konzervatív): Kezesskedik-e a kormány arról, hogy az óvatosság politikájának több angol állampolgár nem eshet áldozatul és a birodalom tekintélyét nem járatiuk le a gyarmatokon?

Miniszterelnök: Azt hiszem, erre nézve az intézkedések és ha kell, a további lépések mindenkire nézve meggyőzőek lesznek. (Hosszantartó nagy taps.)

II.

Azután érkezett három tipróláncos autó is Freetownból. Öt hatalmas hárommotoros bomba-

vető és két könnyű Fokker vadászgép. Reggeltől estig folyt a csapatszállítás, beraktározás, blokkházépítés Gimbában. Freetownnál az angol flotta egy teljes egysége vetett horgonyt.

Ezen a napon Carver irodájában váratlanul megjelent egy rémült, összetört ember: Halley. Bronson levele kissé mehökkentette? Ezek szerint hol lehet a leánya? Azután megkapta Carver sürgönyét: „Birtokomban levő ellenőrizhetetlen eredetű levél, amely bennszülött útján érkezett, sérült borítékban, Nyersanyagkutató telepről, határőrséghez címezve, következőket tartalmazza: „Értesítsek atyámat, Sir Halleyt, hogy lungaországbeli nyersanyagkutatótelepen vagyok végső veszélyben, Lillian Halley.“ Üzenetet felelősség nélkül továbbítem. Carver.“

Most ott állt. Uralkodva magán, de karikás, fáradt szemekkel, látszólag azért nyugodtan:

— Kérem ezredes úr, mutassa meg a levelet.

Carver szó nélkül átnyujtotta. Jól látta, hogy a milliomos arcából minden vér eltűnik. A másik asztalnál Marshall egy jelentést gépelt. A kikötő felől újabb angol legénység érkezett, behatárolt a dohányszagú irodába ütemes poroszkálásuk és borízű kórusuk:

*„It is a long way to Tipperary
It is a long way to go...“*

— Ezredes úr, — mondta Halley minden önuralmát összeszedve, — kérem adjon mellém egy felfegyverzett karavánt, hogy elhozzam a leányomat. Ez az ő kezeírása!

— Lungaország határát további intézkedésig magánszemély nem lépheti át.

— No, de ezredes úr, a leányomat sürgősen el kell hozni onnan. Értse meg! A lányom!

— Sir Halley! Ön igen hathatósan világosított

fel engem három hónap előtt, hogy a szentimentális érveknek nincs helye katonaságnál. Holnapután éjjélkor elindulunk, hogy megtegyünk mindent honfitársainkért. Addig innen egyetlen ember sem lépheti át a határt!

— Ezredes úr! A gyermekem van ott!

— Sir Halley! Azon a poki helyen e pillanatban senki sem tartózkodik, aki nem a gyermeke valakinek.

E pillanatban egy alt'szt lépett be:

— A Nyersanyagkutató rádiója jelentette, hogy megtámadták a telepet, az utolsó segélykérő jelek megszűntek, a rádiójuk nem felel.

Sir Halley egy székhez vánszorgott és leült.

— Marshall!

— Igenis!

— A jelentést kábel útján továbbítja és utasítást kér. — Marshall ujja alatt kattogni kezdett a távíró. Halley hirtelen felugrott:

— Létesítsen kérem telefonösszeköttetést Londonnal, az államtitkárral.

— Sir Halley, itt én parancsolok! Különben az ezred telefonját magánbeszélgetésekre használni tilos

— Ezredes úr! Ha a lányommal valami történik önt teszem felelőssé és követelem, hogy azonnal kössön össze...

— Sir Halley! Ha így folytatja, vasraveretem és úgy szállítom Freetownba. Az történik csak itt, amit ön előre látott!

— Ezredes úr... — mondta megtörten, — nekem a lányom... az egyetlen lányom...

Marshall segédtiszt odaállt e'éje és hidegen az arcába nézett:

— Nekem az egyetlen fivérem van ott. Kettő volt. Az egyiket Bobnak hívták és újságíró volt. Meghalt. A másik ott van, ahol nem felel a rádió.

— Nyugodtan, szenvedély nélküli hangon mondta ezt. És Halley lassan kiment.

Carver két ökével az íróasztalra támaszkodott és sokáig nézte a távirót, azután így szólt:

— Van Isten...

III.

A válasz ismét határozott volt és rövid: „Megadott határidőt be kell tartani. Rádióértesülések ellenőrizhetetlenek. Szigorúan bizalmas: Igyekezzék mindent megtenni, hogy az ultimátum lejártáig közbelépés ne váljék szükségessé.”

Ez érthető volt. A bevonuláshoz feltétlen indoklás kellett.

Ezt nagyon jól tudta Halley is. És mikor később ismét bejött az ezredes, a történetek dacára szánalmat érzett iránta. Hajlotthátú, öregember ült előtte aki reszkető kézzel ivott egy korty vizet. Ez lett Halley.

— Ezredes úr... hiszi... hogy életben lehetnek?

— Talán elbűitak a dzsungelben, — mondta minden meggyőződés nélkül Carver.

— És nem lehetséges... hogy előbb... hogy egy osztagot segítségükre küldjön?

— Utasításaim határozottak. Ötödikén éjjel tizenkét óra előtt nem tehetek semmit. Egy vadászgépet kiküldtem kémszemlére, talán a pilóta majd többet mondhat. Ön igazán tudja Sir Halley, hogy az angol katonák csak az utolsó pillanatban indulhatnak el.

Sir Halley igazán tudta. Még sokkal többet tudott, mint Carver és csak ült, csak nézte a padlót.

A pilóta jött:

— A bennszülöttek nyilván felgyújtották a telenet. Minden kunyhó ég. A kunyhóktól távolabb védekezhetnek a megmaradt fehérek, tisztán lát-

szott, hogy lövések villannak fel. A terep olyan, hogy nem tarthatják magukat.

— Ezt én megmondtam az ön mérnökének, Sir Halley, — mondta Carver. — Figyelmeztettem őt, hogy az ilyen gyarmati telepekhez természetes támpont szükséges, előrelátható harc esetére. Nem értem, miért helyezték szabadon a völgy közepére az épületeket. — Halley tántorogva felemelkedett és rekedten felelt:

— Mert én... én... én egy hitvány, nyomorult vagyok... Mert... mindenkinek van apja vagy anyja... — Kitámolygott.

— Maga szerint megsemmisültek? — kérdezte a pilótát Carver.

— Sir, azok a házak olyan ostobán állnak és völgy annyira nem nyújthat fedezéket...

Marshall múmaszerű arccal ült. Carver intett a pilótának. Ez úgy látszik, ösztönösen megértette a helyzetet, mert így folytatta:

— De ha várták a támadást és az őserdőbe, vagy a közeli sziklák közé menekültek, esetleg két napig is tarthatják magukat.

Tiszt jött be:

— Az újságírók és a többi polgári személynök utasítása szerint elhagvták Gimbát. Sir Halley azonban nem hajlandó eltávozni.

Carver sóhajtott...

— Maradhat...

IV.

Tizenegy órakor a kürtös megfújta a radót. Ötödike volt.

Percek alatt megelevenedett a sík terep. A helysége mögötti négyszögletes térségen leszedték a repülőgépekről a nonyvát. A motorosok kipróbálták a gyujtót, pöfögés, fegyvercsörgés, az ősz-

véreken percek alatt helyén volt minden géppuska, rövid vezényszavak pattogtak és a barakokból néma csendben vonult oszlop oszlop után, négyes sorokba fejlődve egymás mögé. Minden altiszt végigrohant a szakasza mentén, a beszélgetés elült, a kürt elhallgatott és Marshall megjelent a századirodában, köpenyben, menetkészen.

— Jelentem, Sir: minden rendben.

Halley ott ült egy széken. Két nap alatt megöszült. Carver felvette köpenyét, parafakalapját és járkáltak ketten Marshallal szótlanul fel és alá. Időnként az ezredes vagy a főhadnagy a karórájára nézett, azután egymásra. Félitzenkettő volt.

Megint a karórára néztek, megint egymásra. Carver türelmetlenül dobolt az asztalon.

Altiszt jött be és jelentette, hogy egy öszvér lezuhant az árokba gépfegyverrel együtt, a káplár megsérült.

Carver most már maga elé tartotta a kezét és egy pillanatra sem vette le szemét a tizenkettes felé közeledő nagymutatóról. Halley két kezébe tette arcát. Már csak másodpercek hiányoztak a hatvanadik percből.

Négy... öt... hat... hét..., nyolc..., kilenc... hatvan.

— Marshall! Indulás!

Felharsant a kürt és a hadsereg dübörögve zúdult neki az őserdőnek. Kerekek nyikorogtak, lovak dobogtak, összeverődő karabélyok zörögtek és mint tízezer puska lövés, ropogni kezdtek a repülőgép-motorok.

V.

Ami ezen a részen Nyugatafrikának ritkaság: szárazság jött. Három napja egy csepp sem esett, perzselően sütött a nap, a vizük elfogyott és a bar-

lang belsejében 60 fokra emelkedett a meleg. A völgyben még tűrhetőbb lett volna, de a kopár sziklák, mint gyújtólencsék koncentrálták a meleget és sokszorozva verték vissza a barlangra. A kövek annyira áttüzesedtek, hogy éjszaka is langyosak voltak. Három halottjukat kénytelenek voltak egyszerűen ledobálni a mélybe, ahonnan a tömegesen oszló bennszülött hullák amúgy is elviselhetetlen kénhidrogénes ammóniákibűzt párologtak fel. Az öreg Rollins, a szerencsétlen Robinné haltak meg először és végül a rettenthetetlen Mayew szervezte is felmondta a szolgálatot ebben a szituációban, ő is lerepült hült testtel a szakadékba.

A távoli hegyek felől jól látszott, hogy özönlenek százával mindenfelől a bennszülöttek.

Félg eszméletlen állapotban heverték a forró barlangban. A fiatal Rollins már huszonnégy órája félrebeszélte Marshall ott ült Lilian mellett, ölében tartotta a fejét és símogatta.

— Ha meghalnánk .. — suttogta fájó kiszáradt torokkal, — köszönöm ... hogy az apámat... hogy nem mondtad...

— Mert... mert én már akkor szerettelek... — felelte Fred és ahogy végigsimította az asszony arcát, Lilian futólag megcsókolta a kezét.

A távoli dobpergés egyre tartott. A völgyben üvöltöztek és táncoltak, de ez mind csak tompán szüremlett ide, a halál barlangjába, ahol néhány nyugatafrikai pionir viaskodott az emlékeissal. A hegyek egyre ontották a bemázolt, agyaggal letapasztott hajú harcosokat, akik eljöttek a nagygyűlésre, hogy örökre kimondják minden fehérre a halált, aki ide belép.

Este tábortüzek mellett folytatták a gyűlést.

Azután erősödő roppant bűgással közelgett valami a magasból. Az európaiak utolsó erővel a barlang szájához vonszolták magukat. Alacsonyan szállva, megjelent három gép. A bennszülöttek cso-

dalkozva emelték fel a fejüket. Három úszó árnyék homályosította el a csillagokat. Egy kisebb árnyék különvált és sebesen rohant le a völgybe. Dörrenés és felcsapó lángnyelv.

A gyűlésnek vége volt. Aki élve maradt, az rohant szerte mindenfelé és ahol csoportokba verődtek, ott szép spirálisban a kis vadászgép alacsonyra siklott és elsuhant mellettük, közéjük szórva a gépfegyverrel. A bombavetők tovább szálltak a hegyek közé és sok gránát robbant, sok bennszüött kampong helyén csak tátongó mély üreg maradt és elhallgattak a dobok is.

A bevonuló katonaság nyomban meglátta a Bánat Szikláján égő nagy, nyílt tüzet, körülötte a karjukat és rongyaikat lengető félholt fehéröket, azt a néhány embert, akiknek volt annyi erejük, hogy kimásszanak a szellőztető nyíláson.

A legénység harsány hurrával vette tudomásul őket és egy utászosztag nyomban hozzáfogott a megszabadításukhoz.

... A sátorlapból rögtönzött kórházban helyezték el a megmentetteket és az orvos szerint több áldozatot nem követel közülük a kaland. Morton le sem feküdt. Felhajtott egy üveg pállinkát, evett egy csuka marhahúst és boldogan sőtelt a katonák között. A gulába rakott szuronyok körül vidám táborozás folyt és időnként két hatalmas fényszóró szaladt körül a tájon.

„It is a long way to Tipperary.“

... Lilian felnyitotta a szemét. Hosszan ivott a langyos tejből, jóleső érzéssel konstataálta, hogy ágyban van, azután meglátta Marshall borostás, sovány arcát, amint föléje haiol.

— Most már minden jó lesz... Néz! Ez itt az öcsém... — De már nem látta az illetőt, mély álomba merült.

BEFEJEZÉS

Halleyt még sokáig ápolták szanatóriumban. Rémlátások és sírögöresök kínozták. Ha volt bűne és volt, sok; megfizetett mindent, a nála szóló pontos kamatokat is beleértve. Később Marshall pontos bizonyítékkal látta igazolva, hogy Bob halálában valóban ártatlan az apósa. Egy túlbuzgó alvezérének önálló bűne volt és Halley nyomban elbocsájtotta.

Az öreg Halley soha többé nem foglalkozott üzlettel. Mint valami példabeszédben előforduló jó útra tért bűnös, filantróp intézményeket alapított, missziókat létesített és az életben maradt embereit a kikötött fizetésnél sokkal bőségesebben kárpótolta. Dietrich és a többi elhaltak hozzátartozóját felkutatta és gondoskodott róluk.

— Tudod, — mondta Morton, mikor egy este Marshalléknál vacsorázott Marokkóban — a régi szép időknek vége. Ha ez a barom Mayew egy ilyen gyerekjátéknál beadja a kulcsot, az öreg Halley jótékony intézményeket létesít és a lapok cikkeznek, ha az ember nem tenvérrel, hanem visszakézzel vágja szájon a bennszülöttet, akkor már a tisztességes embernek nincs itt keresnivalója.

Lilian és Marshall nevettek.

— De most már legalább van pénzed, nem kell dolgoznod többé.

— Marha vagv! Az utolsó centemet tegnap vesztettem el kártyán, mert miután az a spanyol énekesnő kifosztott, kártyára adtam magam.

— És mit fog csinálni? — kérdezte Lilian.

— Először arra gondoltam, hogy ajánlkozom valami úri családhoz háziitanítónak a gyerekek mellé, de azután mégis inkább elszerződtem Celebesre. Ott azt mondják, még mozog valami. Nem

esinálnak olyan hűhót, ha az ember megdorgál egy bennszülöttet és az érzékeny fráter belehal.

Ezen az estén kézbesítették Richmond ezredes táviratát:

„Hathavi szabadsága négy nap előtt lejárt. Igazolatan elmaradása komoly következményekkel járhat, lépjen nyomban érintkezésbe ezredével és vegye át parancsát. Richmond ezredes.“

Marshall körül fordult egyet a szoba. Mi ez? Lilian elkapta tőle a sürgönyt. Morton is. Végül az óriás adott elfogadható magyarázatot:

— Látod, te vadszamár! Azt hitted, katonaszökevény vagy! Pedig frászt. A jó ezredes bácsi, miután látta, hogy kedvenc tisztje elszökött, szépen beírta a katonai főkönyvbe, hogy hathavi szabadságot engedélyezett. És most erre figyelmeztet.

Csakugyan így volt. Marshall sürgönyözött találomra, hogy betegsége miatt nem jelentkezhetett idejében, de teljesen felgyógyult és szolgálatképes. Nyomban megkapta a választ, Fred Marshall *kapitány*-nak címezve.

„Nyomban vonuljon be ezredéhez régi állomáshelyére. Parancsnokság.“

Marshall szép pályát futott be a hadseregben és úgy tudták, hogy feleségével a legboldogabb házasságot él. Így is volt.

Vége.

